דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום שני, ד' באדר תשמ"ח, 22 בפברואר 1988 ● גליון 19351

היום 12 עמודים ● המחיר 1.20 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.04 ש"ח

היום בדבר
- תנו לשמיר מה שנותן לו שולץ / עליזה ולך
- לא בוער לאוצר / דרור שרביט
- ירידה ראשונה במו"מ השכר / חיים ביאור
- מחמשי אנטישמים / יצחק רועה
- חקירות בשלושה חתכים / נתן רועי
- בורסה וכלכלה; עכשיו; ספורט; מדע ורפואה

קיוסקים

מזג האויר

תחזית מזג האויר ליום ב': גשמים בצפון הארץ ובמרכזה עם ירידה בטמפרטורות. תשקיף ליום שלישי גשום וסוער ברוב חלקי הארץ.
הטמפרטורות: ירושלים: 5–10, רמת-הגולן: 5–10, נהריה: 8–15, צפת: 4–8, חיפה: 7–16, טבריה: 6–16, בגדה: 5–12, עפולה: 5–15, שומרון: 5–12, תל-אביב: 8–15, לוד: 7–14, יריחו: 6–18, עזה: 9–15, באר-שבע: 6–15, אילת: 9–20.

חמישה צוותי חשיבה לקראת ביקור שולץ ואחד מהם עוסק בשיקום מחנות הפליטים

האמר מאיים במשבר ● ברה"מ מותחת ביקורת על יוזמת ארה"ב ● „ניוזוויק": חוסיין לא יהיה

מאת יוסי מלמן, עליזה ולך, דן אבידן, אוריאל בריזמן ומרים פוקס, סופרי „דבר"

חמישה צוותי עבודה הוקמו בישראל לקראת ביקורו של שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ באיזור, שניים מהם בלשכת ראש הממשלה ושלושה אחרים במשרד החוץ. צוות החשיבה בראשות מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין יכין לפני השר שולץ הצעות מעשיות לשיקום מחנות הפליטים. מורת רוח והבעה אתמול בקרב חלק משרי הממשלה מכך שטרם גובשה עמדה אחידה לקראת ביקור שולץ. השבועון „ניוזוויק" מגלה כי המלך חוסיין ייעדר מהמזה"ת בעת ביקור של שולץ באיזור. ברה"מ מותחת ביקורת על היוזמה האמריקאית החדשה במהותה.

בעוד שר העבודה והרווחה משה קצב סבור כי הליכוד והמערך יכולים להגיע לעמדה משותפת לקראת ביקור שולץ מעריך שמיר כי אין לכך סיכויים רבים ואילו השר האמר רומז, כי „אין טעם בהשתתפות המפד"ל בממשלה". שרים אחרים בממשלה הביעו תרעומת על שהממשלה לא תקיים דיון לפני ביקור שולץ. בתגובה לדברי השרים אמר שמיר, הדוחה את הדרישות לקיום הדיון בממשלה, „הייתי רוצה להגיע לעמדה משותפת, אך אינני משלה את עצמי. הסדר מדיני אינו ענין של צ'יק צ'ק אלא של תהליך". לדבריו, יתקיים הדיון בקבינט כדי לצמצם ככל האפשר את המחלוקת הפנימית, על רקע הביקורת הגוברת על הממשלה מצד התקשורת, מדינות ערב וממשלות במערב.

שר הדתות זבולון האמר אינו מסתפק בהסבריו של ראש הממשלה ומאיים במשבר ממשלתי. הוא שוחח בטלפון עם ראש הממשלה וממלא מקומו ואמר אמש ל„דבר": „אם ממשלת האחדות הלאומית אינה מסוגלת לגבש עמדה מדינית אולי אין טעם בקיומה. ואם המפד"ל אינה ראויה להשתתף בגיבוש עמדת ישראל לשיחות עם שולץ אז אין טעם בהשתתפותנו בה". האמר תבע השתתפות נציג המפד"ל לדיון בקבינט. גם השרים צור, נסים, שחל, הורביץ ווייצמן טענו, כי קבלת פני שולץ ללא הגעה מוקדמת למכנה משותף, אינה מקובלת עליהם.

ירדן: חוסיין ייעדר בעת ביקור שולץ

השבועון „ניוזוויק" מגלה, כי המלך חוסיין ייעדר מהאיזור בעת ביקורו של מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ. לדברי השבועון, יגלה מזכיר המדינה כי שניים מאנשי המפתח באיזור, נשיא מצרים ומלך ירדן יסייעו לו אך במעט במאמצי יוזמת השלום של ארה"ב במזה"ת. בעוד הנשיא מובארק טוען, כי ועידה בינלאומית היא הדרך היחידה להשגת הסכם באיזור מתרחק חוסיין מיוזמת שולץ, לטענת ה„ניוזוויק", עד להודיע כדי לבצע טיפול שורש בשיניו. העתון „אל-אהראם אל עראבי" כתב בצטטו מקורות ערביים כי המלך חוסיין הביע נכונות לנהל מו"מ עם ישראל על יסוד היוזמה האמריקאית, רק אם המו"מ יוביל לנסיגה ישראלית מכל רחבי הגדה המערבית ורצועת עזה.

מצרים: רק הסדר כולל ושפוי

שר החוץ המצרי עיצמת עבד אל מג'יד אמר אמש בהופיעו בפני ועדת חוץ ובטחון בפרלמנט המצרי, כי מצרים תאמץ את יוזמת שולץ רק

(המשך בעמוד 2)

מנוצרים

מנוצרים בכפר זעתרה ליד בית-לחם. (צילום: יצחק הררי)

עונת הדיג

שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ ועמיתו הסובייטי אדוארד שווארדנדזה מחליפים ביניהם עותקים של הסכם זכויות הדיג שנחתם אתמול במוסקווה. שולץ יחזור מחר לארה"ב כדי להתכונן לביקורו במזרח התיכון, ולהכין את ועידת הפסגה הרביעית בין הנשיא רייגן לבין מנהיג ברה"מ מיכאל גורבצ'וב, שתתקיים בחודש מאי במוסקווה. (צילום: א.פ.)

השרים דנו במוסר הלחימה נוכח הריבוי של „החריגים"

רבין דיבר על מונח חדש: „עימות בין יהודית לאומיות" והסביר כי אי-אפשר להגדיר מראש פקודה בלתי-חוקית

מאת יוסי מלמן, מסופר המדיני של „דבר"

על רקע ראגה הולכת וגוברת של שרים מפני „מעשים חריגים" של חיילי צה"ל בשטחים יזם ראש הממשלה יצחק שמיר דיון בממשלה על מוסר הלחימה.

כשהוא משתמש בביטוי חדש, „עימות בין יהודית לאומיות", הסביר שר הבטחון יצחק רבין בתגובה כי אין אפשרות „להגדיר מראש מהי פקודה בלתי-חוקית". שר הבטחון הוסיף „פה ושם היו חריגים והם מטופלים". הוא סיפר כי בניגוד לפרסומים לא היה מעורב קצין בקבורתם חיים של נערים ערביים.

שר החינוך יצחק נבון, שהעלה את הנושא בישיבה לפני שבועיים, שאל „מדוע החיילים רודפים נשים בהפגנות?", וזאת בעקבות כתבת טלוויזיה מליל שבת.

גם שר האנרגיה משה שחל העיר „אם משתתפות נשים

(המשך בעמוד 2)

רבין מכחיש הזמנת דו"ח הפסיכולוגים שפורסם בבריטניה

מאת יוסי מלמן, דליה שחן והבה צימוקי, סופרי „דבר"

שר הבטחון יצחק רבין הכחיש כאילו הזמין דו"ח של פסיכולוגים שבדק את התנהגות חיילי צה"ל בשטחים. מקורביו של השר רבין ציינו אמש כי „דו"ח כזה לא הוזמן

(המשך בעמוד 2)

עשרות תקריות בגדה: 2 צעירים נהרגו וקשיש נחנק – אולי מגאז

1,500 שוטרים ייערכו הבוקר בירושלים למבצע האבטחה „מחשבה תחילה"

מאת דני רובינשטיין, יהודה לוי, אוריאל בריזמן, דני צדיקוני, סופרי „דבר" וכתבי סוכנויות

אחד מימי ההתפרעות הקשים ביותר היה אתמול בגדה המערבית. שני צעירים ערבים נהרגו מירי. אחד בשכם והשני ליד רמאללה. משכם והסביבה נמסר על פצועים ובהם מהעירייה סילת אל-דאהר שבשומרון. לירושלים והסביבתה הובאו כ-1500 שוטרים במסגרת בכוננות לאפשרות של התרעת המהומות.

בשכם היו אתמול תקריות והפגנות חריפות. בגבול העיר העתיקה ובשכונת ראס אל עין תקפו בשעות הבוקר צעיר ערבי חייל צה"ל וניסה לדקור אותו. כאשר ניסו החיילים ללכוד התקרבה למקום מכונית שניסתה לפגוע בחיילים והם פתחו באש והרגו את הנהג, ראמז אבו עמרה, בן 20. חבריו של ההרוג הביאו את גופתו למרכז העיר ופתחו במסע הלוויה גדול. במקום התפתחו חילופי מהלומות עם חיילים אולם בסופו של דבר יצא מסע ההלוויה לבית העלמין שבעיר. בעת ההלוויה מת אחד ממשתתפיה, אחמד אבו צלחיה, בן 60 ומקורות צבאיים מסרו

(המשך בעמוד 2)

בקשה אחרונה טרם גיוס

(יורם לוי). – „רוצים קורס מ"כים ולא קורס מכים" – נכתב באחת הכרזות שהניפו אתמול כמה מאות תלמידי שמיניות מכמה בתי-ספר בירושלים, בהפגנם מול משרד ראש הממשלה בדרישה לפתוח מיד ביוזמה מדינית כדי לפתור את בעיית השטחים. התלמידים תלו על צוואריהם צווי גיוס ובהם רשמו את ומטריבי גיוסם הצפוי לצה"ל. וכן כתבו: „בקשה אחרונה לפני גיוסנו – פתרון מדיני לבעיית השטחים מיד". התלמידים אמרו, כי החליטו להפגין, „משום שאנו רוצים שהחוויה הראשונה שלנו עם צה"ל תהיה היכרות עם האלה והגאז המדמיע". אחד המארגנים, דניאל זיסבלט, סיפר, כי היו כמה מנהלי בתי-ספר, שלא התירו לתלמידים לצאת להפגין.

התעשיינים מגבירים הלחץ על ההסת' לעסקת חבילה

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

ההסתדרות דחתה את עמדת התעשיינים לפיה אין לשלם את תוספת היוקר הקרובה ללא עסקת חבילה במשק. ראשי ההסתדרות נפגשים היום עם שר האוצר לדיון על חידוש הסכמי השכר.

בשם התאחדות התעשיינים רב לאוטמן ומנכ"ל ההתאחדות ארנון סיבק טענו בפני מנכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, שמצבה של התעשייה קשה מכדי שתוכל לשלם לעובדיה את תוספת היוקר באפריל הקרוב ללא הסדר כולל בתחום השכר, המחירים, המסים, שער החליפין ועוד.

ראשי התעשיינים ציינו שבמגזר העסקי לא רק שאין שחיקה בשכר, אלא שהשכר הריאלי עלה בשנה החולפת בשיעור של 8 אחוזים. לפיכך, אמרו, תוספת היוקר הקרובה, אם תשולם, תהווה פיצוי מעבר לעלייה בשכר העובדים.

קיסר השיב להם כי מדד המחירים האחרון, שעלה בשיעור של 1.6 אחוזים, וההצטברות של ההתייקרות שהגיעה ל-7 אחוזים, מחייבים תשלום של תוספת היוקר במשכורות הבאה שתשולם בראשית אפריל. עם זאת הוסיף שההסתדרות תסכים לדון ב„רעיונות החדשים" של התעשיינים לשינוי השיטה הקיימת של תוספת היוקר – במסגרת המשא ומתן על הסכם תוספת היוקר לשנתיים הבאות (1988-89).

לקראת הפגישה היום עם שר האוצר משה נסים שבו ראשי ההסתדרות והבהירו שהם אינם ממהרים להגיע לעסקת חבילה וכי ה„פסגה הכלכלית" נועדה לפתוח את הדיונים לחידוש הסכמי השכר בשירות הציבורי, לאחר שההסכמים הנוכחיים יפוגו ב-31 במארס.

ה„סאנדיי אקספרס" טוען – בריטניה מכחישה:

ארה"ב חיפתה על ואלדהיים ועתה היא רוצה שבריטניה תחשוף המידע

יוון פותחת בחקירת תיק ארכיון הקושר ואלדהיים להריגות

מאת רונה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה וכתבי סוכנויות הידיעות

לפרטי [illegible] ל„דבר": – הממשל האמריקאי ביסס על העובדה, שקורט ואלדהיים היה ברשימת פושעי המלחמה [illegible] בשלהי מלחמת העולם השנייה, [illegible] „סאנדיי אקספרס" הלונדוני.

העתון מצטט מקורות אמריקאים אשר טוענים כי ארה"ב [illegible] לשכנע את בריטניה כי [illegible] מכחיש [illegible] אמריקאית [illegible] ואלדהיים [illegible] האמריקאים ב-20 לאפריל [illegible] על ידי האמריקאים [illegible] באוסטריה [illegible].

לאור דו"ח ועדת ההיסטוריונים הבינלאומית שחקרה את עברו הצבאי של נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים הודיעה יוון, כי תפתח בחקירה את התיק של ארכיון גרמני בענין היעלמותם ביוון ב-1944, של תשעה חברי קומנדו, ששה אנשי צבא בריטיים ושלושה אנשי חיל הים היווני.

מקור ממשלתי יווני שמסר זאת אמש לסוכנות הידיעות הצרפתית אמר, כי יתכן שהשלטונות יוון ישתתפו גם בחקירה על פעילותו „הגלובלית" של סגן קורט ואלדהיים ביוון, בין 1924 ל-1944; בדו"ח שלה על הפרשה מצאה ועדת ההיסטוריונים את האות „ר" בחתימה מקוצרת על דוחות של חקירות שערכה יחידתו של ואלדהיים לתשעת אנשי הקומנדו אשר לאחר מכן הוצאו, כיוון להורג, להורג.

ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר הודיעה ביום ששי כי ממשלתה פתחה בבדיקת התיק. ואלדהיים, שהיה סגן בצבא הגרמני בתקופה זאת, תמיד הכחיש כי השתתף בחקירת אנשי צבא בריטיים יוונים אלה, אשר לפי דיווחי מקור מוסמך אחד ביוון, עונו קשות בטרם הוצאו להורג.

הכנסות המסים עברו הצפוי ב-1.5 מיליארד

אושרה תוספת תקציב 1.16 מיליארד

מאת אמנון אמיר, סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

גביית המסים תסתכם בשנת התקציב הנוכחית ב-1.51 מיליארד ש"ח מעל לתחזיות המוקדמות.

הגידול הרב בהכנסות נובע בעיקר משילוב של שלושה גורמים: עליה בשכר הריאלי, גידול בפעילות במשק ועליה בצריכה הפרטית.

אתמול אישרה הממשלה תקציב נוסף לשנת התקציב הנוכחית בהיקף של 1.16 מיליארד ש"ח. סכום זה הוא סיכום ההוצאות החריגות שנרשמו השנה בהוצאות הממשלה. הוצאות אלו נובעות בעיקר מהעליה שנרשמה בשכר הריאלי, מהחריגות בסעיפי הסובסידיות ומאי ביצוע החלטות הממשלה בנושאי הבריאות והחינוך.

שר הכלכלה גד יעקבי אמר בישיבת הממשלה כי הגידול בהכנסות ממס ערך מוסף נובע מהעליה הגדולה שנרשמה השנה בצריכה הפרטית. שר הבטחון יצחק רבין מתח בישיבה ביקורת על החריגות שנרשמו בהוצאות משרדי התחבורה התעשייה.

סקר: רוב לממשלה צרה אחרי הבחירות

בסקר שנערך בימים אלה התגלו נתונים מפתיעים, המורים על מהפך ביחס הציבור לממשלת האחדות הלאומית. על פי הסקר חל באחרונה מהפך ביחסו של הציבור כלפי ממשלת האחדות הלאומית, ורוב גדול, של 61 אחוז מול 33 אחוז, מעדיף, שאחרי הבחירות תקום ממשלה הנשענת על קואליציה צרה, על פני ממשלת האחדות במתכונת הנוכחית.

עוד קובע הסקר, שיתפרסם בגליון הקרוב של „מוניטין" ושנערך בשיתוף עם מכון „דחף", כי לשמעון פרס יתרון על יצחק שמיר, אך צוות ההנהגה של הליכוד מקובל יותר מצוות ההנהגה של המערך.

הסקר מגלה, כי מבין חמש האפשרויות התיאורטיות של הרכב הממשלה אחר הבחירות מתחלקת העדפת הציבור, כדלהלן:

● ממשלה צרה בראשות המערך (בלי הליכוד ומפלגות הימין) – 31 אחוז.

(המשך בעמוד 2)

אבו-ג'יהאד: מטוסי ישראל מעל סודאן

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

אבו-ג'יהאד, ראש הזרוע הצבאית ב„פתח", אמר אתמול שמטוסים של חיל-האויר הישראלי ביצעו לפני כמה ימים גיחות צילום מעל בסיסים של אש"ף הממוקמים בסודאן.

בראיון לעתון „אל-אנבאא" היוצא לאור במפרץ הפרסי אמר אבו ג'יהאד שחיל האויר הישראלי מבצע מדי פעם טיסות לצורך איסוף מידע מודיעיני מעל בסיסים של אש"ף השוכנים במדינות הפריפריה הערביות.

שוטרים השפילו והיכו פועלים ערבים בת"א

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

„הפועלים עמדו בשורה והשוטרים נתנו לכל אחד מהם סטירה. בדרך כלל מזמינים משטרה כשרואים דבר כזה, אבל מה אני אזמין משטרה ...". כך שחזרה רלית לאוב, בת 24 תקרית של הכאת ערבים בתל-אביב, שאירעה בליל שבת האחרון.

ביום ו' בשעה 5.30 אחה"צ נכנסו ארבעה שוטרים לדירה בקומת קרקע שברחוב המלך ג'ורג' 53, מול קולנוע „מקסים" בתל-אביב. בדירה מתגוררים תשעה פועלים ערבים מהשטחים, העובדים במסעדה „שלי" ברינגנוף-סנטר. „השוטרים נכנסו והתחילו להרביץ לנו מכות בסנט", סיפר במוצ"ש מאיסא אל-ג'אלה, אחד הפועלים שהוכו. „אחד השוטרים הרביץ לנו עם המכשיר-קשר על הראש. אחד מהם צעק: יה, מסריחים, הבית הזה מסריח".

הוא המשיך: „לקחו את החבר שלי והרביצו לו מכות. ככה זה נמשך שעתיים, כשהם מפרקים את כל הבית". בדירת

(המשך בעמוד 2)

מת מרדכי אבי-שאול

מאת סופרת „דבר" לענייני תרבות

המשורר והמתרגם מרדכי אבי-שאול מת ביום ו' בגיל 89.

אבי-שאול היה דמות ייחודית בספרות העברית, הוא לא השתייך לממסד הספרותי. הוא פרסם קובצי שירה, מסות ורשימות ביקורת וקנה לו מוניטין כמתרגם יצירות מופת בעברית, ביניהן הרומאנים של תומאס מאן, שירי גיתה, „היהודי זיס" של ליאון פויכטוואנגר, „שווייק" של האשק, „רשימות מבית המתים" של דוסטויבסקי ועוד.

נולד בסולנוק, הונגריה, ב-1898. קיבל חינוך דתי ובבחרותו למד בישיבה, למד מאוחר יותר בבית-מדרש לרבנים בבודפשט. ב-1921 עלה לארץ ובראשית ימיו עסק בהוראה. את ספר שיריו הראשון כתב בהונגרית. בעברית כתב את המחזות „המחרוזת" ו„בין עיים" (1928). בתחום הפובליציסטיקה כתב את „לא יוני ולא קומיסאר" (1946), „מארס" בתחום האמנות (1953); בשירה „זוגרבאת" (1945), ו„באודקים".

אבי-שאול היה קומוניסט בהשקפתו, אף כי מעולם לא היה חבר המפלגה. זו היתה אחת הסיבות שבגללה נשאר האיש מחוץ לממסד הספרותי. הוא היה מפעילי ברית שלום, הליגה למען זכויות האדם, האגודה לידידות יהודית-ערבית, האגודה לידידות עם ברה"מ ועוד.

תקופה מסויימת עבד ב„קול העם", יומון המפלגה הקומוניסטית. זמן מה עבד לצדו של אלכסנדר פן, משורר דגול אף הוא.

שבוע סוער ומושלג; שיפור – רק ביום ה'

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

שבוע של סערת-גשמים ואולי גם שלגים בהרי הצפון והמרכז, בכלל זה ירושלים, נחזה אמש סמוך לחצות על-ידי חזאית אירית רינצלר. החזאית מוהרה משטפונות בכל נחלי הארץ. על-פי המפה הסינופטית המאוחרת נראה אמש, כי רק ביום ה' תחל השתפרות הדרגתית במזג-האויר.

הגשמים, שהחלו אור להיום בצפון, מתפשטים למרכז ולדרום. במשך היום יתחזקו הרוחות ומידות-החום ירדו. הלילה יתחזקו הגשמים, הרוחות יגברו ומידות-החום יוסיפו לרדת. מטר ומחרוזים צפויות סערות של ממש. הגשמים ילוו בסופות-רעמים.

שלגים עשויים להתחיל מחר לקראת הלילה באזורי ההרים בצפון ובמרכז, בכלל זה ברמת-הגולן, בצפת ובירושלים.

ליום ה' צפתה החזאית רינצלר תחילתה של השתפרות הדרגתית, אולם אמש לא ידעה לומר, איזה מזג-אויר צפוי בסוף השבוע.

هكذا من الأصل

נער חרדי בן 16 וחצי שברח מישיבה לקיבוץ – הוחזר ע"י אביו לבני־ברק

מאת נתן רועי, סופר "דבר"

דב שני, נער חרדי בן 16 וחצי, שבחר להצטרף לקיבוץ של תנועת השומר הצעיר ונקלט בקיבוץ יקום שבשרון, הוחזר בימים האחרונים, בניגוד לרצונו, על־ידי אביו לבני־ברק עיר מגוריו.

דב שני הוא נער חרדי שהלך בדרכיו של צביקה שוהם (מינקוביץ), אשר נקלט בקיבוץ עין־שמר ועומד להתגייס עתה לצה"ל. מינקוביץ הופיע לא מכבר בתוכנית הטלוויזיה "זה הזמן".

לפני שלושה חודשים, בנובמבר 1987, קם דב שני ועזב את ישיבת "קרלין" הליטאית בבני־ברק לטובת חברת הנוער בקיבוץ יקום. חודש לאחר שהגיע לקיבוץ אמר בראיון ל"דף הירוק" של עתון "על המשמר": "הם אומרים יומיים מה רבו מעשיך השם, על כל היופי הזה של הבריאה, על הטבע, העצים והדשאים? כלום. בשביל מי הוא ברא את זה, אם לא בשבילנו?"

נראה היה, כי הוא נקלט בחברת הנוער של משק יקום, קנה לעצמו חברים ומתחבב על כל חברי המשק. אולם לפני כמה שבועות הגיע האב לקיבוץ, העלה את דב על מכונית שהמתינה במקום והחזירו לישיבת חסידי קרלין. אנשי המשק לא יכלו לעשות דבר. במסרים שהעביר לאנשי המשק באמצעות צד שלישי הוא אמר, כי העניין, לחזור למשק או להישאר בישיבה, ייסגר בימים הקרובים "צריך להמתין". אם יותר לו, הוא יחזור למשק.

אתמול בעת שדיברנו עם שלום דגן, רכז חברת הנוער ביקום, הוא אמר, כי הוא מעדיף שלא לדבר על הנער. "אנו עושים מאמצים גדולים להחזירו לחיק הקיבוץ".

לסופר "דבר" נודע, כי נער חרדי שלישי נקלט באחד הקיבוצים. בנערים מטפל רפי שפירא, משחרר הנערים מישיבות בבני־ברק וחבר קיבוץ עין־שמר.

דב שני

מת מרדכי (מוטל) תמיר

איש תל־יוסף

מאת יצחק מרידור, סופר "דבר" בעמק

מרדכי (מוטל) תמיר, איש קיבוץ תל יוסף, מי שהיה מפקד הראשון של הנח"ל, ו"יקיר בית שאן", העיירה השכנה לקיבוצו, לה הקדיש 20 מ־71 שנות חייו, מת אתמול, בביתו, ויובא היום אחר הצהריים למנוחות בבית־העלמין בתל־יוסף.

אלוף משנה (מיל.) מרדכי תמיר, נולד לפני 71 שנה בעיר לובין בפולין, כבן למשפחה בת 13 נפשות. תשעה מתוך 11 ילדי משפחת תמיר עלו לארץ ישראל, וחמישה מהם קשרו את גורלם בקיבוץ. מוטל הובא לארץ על ידי אחיו, שלמה תמיר המנוח, ב־1934, והוא אז בן 16. הוא עסק בעבודות שונות במשק, בענף המספוא באחראי על הגידולים הראשונים של הכותנה ועוד, תמיד במסירות ובדבקות. למוטל, ולרעייתו, תבל"א, מרים, נולדו חמישה ילדים. בנם יצחק נפל במלחמת יום הכיפורים.

מוטל מילא בתל יוסף תפקידים רבים, כמזכיר, מרכז משק, וכן שליחויות רבות בתנועה. היה פעיל בהגנה, ובצה"ל, והיה מפקד הראשון של הנח"ל.

בסוף שנות הששים מונה מפקד העיר בית שאן, אירגן בה את "המשמר האזרחי" והיה הראשון בארץ שאירגן קורסים מיוחדים לקצינות הג"א, בהם השתתפו נשים, אמהות לילדים. הוא זכה באמונם ובאהבתם של תושבי בית שאן, ולפני שנים אף היה מועמד המערך לראשות המועצה.

העיר בית שאן העניקה למוטל, לפני פחות מחודשיים, את התואר "יקיר בית שאן" שרק בא להשלים את התואר בו התכנה במחוז "אבא של בית שאן".

בדברים הנרגשים שנשא בטקס קבלת התואר (אליו הגיע חולה, בליווי רופא ואחות) הודיע מוטל על הקמת קרן מילגות מיוחדת, למען ילדי בית שאן, שהפכה לו בית שני, בצד קיבוצו, תל יוסף.

תמיר העלה על הכתב את סיפור שירותו בבית שאן בספרו "ישוב בקו העימות" שהוצא לאור על ידי משרד הבטחון וזכה לתפוצה רבה.

הלוויה היום, ב־15.30 בתל יוסף.

סקר: רוב לממשלה

(המשך מעמוד 1)

• ממשלה צרה בראשות הליכוד (בלי המערך ומפלגות השמאל) – 30 אחוז;
• ממשלת אחדות־לאומית, בראשות איש המערך (בלי רוטציה) – 10 אחוזים;
• ממשלת אחדות־לאומית בראשות איש הליכוד – 20 אחוזים;
• ממשלת אחדות־לאומית עם רוטציה באמצע התקופה – 15 אחוז.

במקביל לכך מגלה הסקר, כי בהשוואה לרוב הסקרים הקודמים חלה ירידה תלולה במידת ההערכה שרוחש הציבור ל"רמת טיפולה של הממשלה בכלל בעיות המדינה". רק 34 אחוז העניקו לממשלה בהקשר זה ציון־הערכה חיובי, לעומת 54 אחוז שהעניקו לה ציון שלילי, והיתר נמנעו מכל תשובה.

שוטרים השפילו והיכו

(המשך מעמוד 1)

הקרקע, השייכת לבעל־בית יהודי, אין שירותים והוא מוזנח מאד. במוצאי־שבת נראתה הדירה כמו אחרי הפגזה קשה, הדלתות מפורקות והמיטות הרוסות לגמרי. "הם אמרו שיקחו אותנו לאבו־כביר", סיפר מאיסא אל־ג'אלד, "אבל הם לא לקחו אותנו לאף מקום. רק קראו לעוד שני שוטרים. אחד מהם דיבר ערבית ועמד בצד. ככה עמדו והשפילו אותנו".

הפועלים הצליחו לרשום את מספרי השוטר של שניים מהשוטרים הפעילים ביותר בתקרית האלימה. שוטר אחד: 586.50 ושוטר אחר: 544.21. שלושה מבין הפועלים הערבים נזקקו לטיפול רפואי.

תגובת המשטרה

דוברת משטרת תל־אביב מסרה אתמול בתגובה, כי המשטרה רואה את האירוע בחומרה והיא מינתה קצין בודק כדי לחקור אותו.

רבין מכחיש הזמנת

(המשך מעמוד 1)

על ידנו". הם הדגישו כי כל הנושא נבדק עתה.

הם הגיבו בכך על ידיעה ב"סאנדיי טיימס" בלונדון, לפיה נאמר בדו"ח בקורת של שני פסיכולוגים ישראלים כי חיילי צה"ל משתמשים בכוח שלא לצורך נגד תושבי השטחים, שוברים גפיים ופוגעים ברכוש.

"חיילים משתמשים באלימות במידה שלא תארנו לעצמנו" – קובעים ד"ר צ'ארלי גרינבאום וד"ר דן בראון, מן היחידה הפסיכולוגית של צה"ל בדו"ח סודי, שהעתקו הגיע לידי ה"סנדיי טיימס". המחקר נעשה על־פי בקשתו של שר הבטחון יצחק רבין, נאמר ב"סנדיי טיימס".

השרים דנו במוסר

(המשך מעמוד 1)

בהפגנות מוטב שלא לדחוף אותן".

שר המשטרה חיים בר־לב אמר כי לאחר הופעת נשים, באספים ילדים ומתפתחת הפגנה. השר יצחק מודעי העיר כי הממשלה אינה צריכה לדון בנושא ועליה להשאיר את הטיפול לגורמים מוסמכים כמו משטרה צבאית.

דבריו רבין עודד את זעמו של השר שוחל: "בישתך מקוממת. אסור לסמוך ראש בחול. ממשלה אינה יכולה להתעלם מהבעיות".

יצחק נבון העיר: "אז מה, נדון רק בתקציב?"

השר לקליטת עליה יעקב צור סיפר על דיונים בהשתתפות חיילים, שהתקיימו בקיבוצים, ובהם הם סיפרו על לבטיהם, או כדבריה "החייל נשלח לפעולה שאין בה אוייבים".

ראש הממשלה יצחק שמיר: "יש אוייבים. הם רואים בנו אוייבים".

[illegible]

הביע תקווה כי נוכחותם הגדולה של השוטרים תרתיע ותצמצם עוד יותר את מספר הארועים, במיוחד בעת ביקורו של השר ג'ורג' שולץ.

שר הבטחון יצחק רבין סיכם את הדיון: "מה שקורה בשטחים הוא עימות בין יהדות לאומיות. זו בעצם הוראה של הפלשתינים בכשלון הסדר. הם מחפשים דרך אחרת. אסור לנו לתת, תחושה שאלימות משתלמת. יש צורך באורך רוח וסבלנות".

תקריות

(המשך מעמוד 1)

כי מת מהתקף לב. מקורות בשכם אמרו כי נפגע והתנק מגאז מדמיע. בעת ההלוויה ולאחריה התפרצו עשרות מהומות בכל רחבי שכם. כוחות צבא גדולים בסיוע מסוק ניסו לאתר את מוקדי ההפגנות ולפזרן בסיוע מסוק ותושבים בעיר מסרו כי העיר נראתה כשדה קרב עד שעות הערב המאוחרות. צפונית לשכם נפגע אמש צעיר ערבי בכפר סילת אדאהר והוא אושפז בעפולה.

צעיר נורה בכפר דיר אל עמר

בהתפרעות של מאות מתושבי הכפר דיר אל עמר שממזרח לשערי חבל מודיעין נרגמה מכונית דואר ישראלית ונוסעיה ירו לעבר התוקפים והרגו אחד מהם, כאמל מחמד פארס, בן 24. אתמול סמוך לשעה 12 הותקפו שני עובדי הדואר העושים בקו זה מדי יום בחלוקת דברי דואר. מתחקיר ראשוני של צה"ל עולה כי השניים ירו לעבר התוקפים לאחר שנקלעו למחסום אבנים ולאחר מכן הגיעו למקום כוחות צה"ל שירו גם הם לעבר הכפר. לפי שעה לא ברור מאיזה קליע נורה למוות הצעיר. צה"ל ממשיך בחקירה.

ה"ניוזוויק" מספר על תוכנית חשאית:

ישראל שוקלת חילוף מרגלים משולש: ארה"ב־ברה"מ־ישראל

שבתאי קלמנוביץ' לברה"מ תמורת מרגל אמריקאי לארה"ב וג'ונתן פולארד לישראל

מאת מרים סוקס, סופרת "דבר" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"דבר") – השבועון "ניוזוויק" מפרסם בגליונו האחרון שבקהילת המודיעין בישראל משתעשעים ברעיון של חילופי מרגלים בין ישראל, ברה"מ וארה"ב.

השבועון מדגיש שיתכן וזו רק אשליה, אולם מדובר ברעיון להחזיר את שבתאי קלמנוביץ' לברה"מ תמורת שחרור מרגל אמריקאי, בו מעוניינת ממשלת ארה"ב. תמורת עיסקת חילופים זו תשחרר ארה"ב את ג'ונתן פולארד לישראל.

לדברי השבועון המצטט מקורות בישראל, לא הכחיש שבתאי קלמנוביץ' את האשמות הריגול המיוחסות לו, והביע את רצונו לשוב לברה"מ גם אם יצטרך להמתין לעיסקת חילופי מרגלים.

פקידים בכירים במשרד המשפטים האמריקאי דוחים רעיון של עיסקה מסוג זה בנימוק שפרשת פולארד עדיין לא הסתיימה, וכי אין זה מתקבל על הדעת לשחרר בוגד ולשלוח אותו לארץ עבורה הוא ריגל, כתב השבועון "ניוזוויק".

הצעת פשרה לתיקי ההנהלה החזירה צירי הליכוד לישיבה

מאת יקיר צור, סופר "דבר"

הצעת פשרה, שגובשה בין צעירי הליכוד ליו"ר ההנהלה הציונית, שמחה דיניץ, החזירה אתמול את צעירי הליכוד לישיבת ההנהלה הציונית, ממנה פרשו ביום ו' במחאה על כוונתו של דיניץ להציג את הרכב תיקי ההנהלה הציונית וחלוקתם.

בהודעה שמסר אתמול דיניץ בפתח ישיבת ההנהלה נאמר כי "החלוקה הסופית של התיקים תיעשה לאחר שייגמר תהליך ההסכמה על תיקי הסוכנות (גזברות ועליית הנוער), וייקבע עתיד התיק של קרן היסוד. בשלב זה יקבע היו"ר את חלוקת התפקידים בהתאם לסמכויותיו, וסידור זה יישאר בתוקף עד השלמת תהליך ההסכמה וקביעת עתידה של קרן היסוד".

לסופר "דבר" נודע כי עוד השבוע אמור דיניץ להוציא מכתבי מינוי מטעמו למועמדים לראשי המחלקות, בהתאם להצעתו המקורית, אותה הציג בשבוע שעבר בהנהלה הציונית. על פי הצעה זו חלוקת התיקים תהיה כדלהלן: יו"ר – שמחה דיניץ (מערך), גזבר – (ליכוד), התיישבות – נסים זווילי (מערך) ומתי דרובלס (ליכוד), עליה – אורי גורדון (מערך), עליית הנוער – (ליכוד), נוער וחלוץ – ד"ר אברהם אביזר (קונפדרציה), הסברה – עוזי נרקיס (מערך), ארגון – ג'ין ורניק (קונפדרציה), חינוך ותרבות בגולה – הנק סקירבול (רפורמים), חינוך תורני בגולה – יצחק מאיר (מזרחי), דור המשך והתגוננות – אליעזר שפר (מזרחי), פיתוח ושירותים – רב פורר (מפ"ם), יו"ר הסוכנות האמריקאית – ברנים סטגבאום (קונפדרציה).

המכשול העיקרי במשא ומתן היא החלטתם של חברי ועדת ההיגוי של מועצת הנגידים העולמית של קרן היסוד להציב בתפקיד היו"ר העולמי של קרן היסוד מועמד ארצישראלי, לא מקרב חברי ההנהלה הציונית [illegible]

המשטרה מתכוננת להפגנות [illegible] בירושלים [illegible]

המשטרה מתחילה הבוקר, [illegible] מבצע "מחשבה תחילה", שבמסגרתו יתפרסו 1500 שוטרים במזרח ירושלים ובכפרים הערביים סביבה. מטרת המבצע להחזיר את החיים למסלולם לאורך מה שכונה "קו התפר", להגביר את הנוכחות בשכונות המעורבות ולמנוע כל הפרת סדר בעקבות ביקור שולץ וכן להמשיך במעצרים של חשודים בהסתה והפרת סדר.

כהן־אבידוב: מה הקווים של שמיר

מאת שלמה גינוסר, סופר "דבר" בכנסת

"מה הם הקווים האדומים של ראש הממשלה יצחק שמיר?", זאת מבקש לדעת סגן יו"ר הכנסת ח"כ מאיר כהן־אבידוב, אשר פנה להנהלת סיעת הליכוד בבקשה לקיים דיון בנושא זה.

לקראת הדיון במועצת קרן "מקפת"

צמרת ההסתדרות מחייבת את איחוד קרנות הפנסיה

מאת חיים בארט, סופר "דבר"

הוועדה המרכזת של ההסתדרות החליטה אתמול לפעול לביצוע של מיזוג קרנות הפנסיה מאחר שבמצבו של המשק אין הצדקה לקיומן של שש קרנות נפרדות.

הדיון בוועדה המרכזת נועד ללחוץ על קרן "מקפת" להסכים למהלך של מיזוג הקרנות. "מקפת" היא היחידה מבין כל הקרנות שהתנגדה עד כה למיזוג. מחר תכונס המועצה של קרן זו כדי לדון פעם נוספת בסוגיית המיזוג של הקרנות.

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, הפנה אתמול מרומזות כלפי "מקפת" באומרו כי "לאף קרן ההסתדרות לא תהיה הזכות להשאר מחוץ לאיחוד. מי שרוצה להיות בחוץ – שיקים קרן נפרדת לעצמו". הוא הוסיף כי את הערבות שנותנות קרנות הפנסיה ההסתדרותיות למבוטחיהן, שום קרן מחוץ להסתדרות לא תיתן.

יו"ר האגף לבטחון סוציאלי, דב מלג, הבהיר שמיזוג הקרנות לקרן פנסיה אחת לא יגרום לפגיעה בזכויותיהם של המבוטחים. הוא מנה את הבעיות בפניהן ניצב מהלך המיזוג, ביניהן ההתנגדות של ההסתדרויות העשייניים. הוא העריך שהליכי המיזוג יושלמו עד סוף השנה.

חמישה צוותי

(המשך מעמוד 1)

בתנאי שהיא תביא להסדר "כולל וסופי" שיגובש במסגרת ועידה בין־לאומית. הנשיא מובארק מוכן לאמץ את היוזמה המדינית האמריקאית הנוכחית רק בתנאי שהסדר הביניים הכלול בה יופיע בצורה ישיר על פי לוח זמנים קבוע מראש – כהסדר קבע בכל הגזרות.

מרידיה ועידה ביניל

תמיכה מלאה

מן ההסברה הסורית ניתן היה להבין [illegible] השטחים הערביים שנכבשו ב־1967 ועל "מימוש הזכויות הלאומיות הקבועות של הפלשתינים".

שני הזרים מרכזיים של אש"ף, בסאם אבו שריף ויאסר עבד רבו אמרו אתמול, כי על פי הנחיית הארגון לא תיפגש שום אישיות בשטחים עם מזכיר המדינה האמריקאי בעת ביקורו בישראל. כן נודע כי עיסאם אסר על כל נכבדי אש"ף בשטחים "אפילו להרהר" במפגש עם שולץ, זאת, בניגוד לדיווח של מספר מכובדים מתונים, ביניהם חנא סניורה, השוהה עתה באירופה למטרה זו.

[illegible] שגריר ברה"מ בוושינגטון [illegible] ניקולאי [illegible] מתח אתמול ביקורת על היוזמה המדינית האמריקאית החדשה במזה"ת.

שרון: לא אמרתי

[illegible] שרון, כי הוא מעולם לא אמר, שהוא מוכן להתחיל בשיחות ללא הסדר קבע בבד בבד. בעיקרון, לפי תוכנית שלו [illegible]

הודעה
על פרסום תשקיף של
חץ – קרן נאמנות

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 23 של החוק לניירות־ערך תשכ"ח־1968, כי ביום 22.2.88 פורסם תשקיף בדבר הצעה לציבור של מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש כל יחידה, בתעודות השתתפות רשומות על־שם בנות 10 יחידות לתעודה, או כפולה של 10 יחידות, במחירי יחידה משתנים כמפורט בפרק 2 בתשקיף כדלקמן:

הצעה רגילה

החל מ־23.2.88 משעה 8.30 ועד 31.12.88 בשעה 11.00, מוצעות היחידות תמורת תשלום מחירן היסודי כפי שייקבע, בתוספת שיעור הוספה של 0.40%.

מדיניות ההשקעות של הקרן:

(א) עפ"י הסכם הנאמנות, תשקיע הקרן את נכסיה כמפורט באה:
1. אגרות־חוב.
2. תעודות פקדון סחירות, תעודות פקדון אחרות, מלווה קצר מועד ומזומנים.
3. ניירות־ערך בנקאיים שרכישתם הובטחה במחיר צמוד לדולר.
4. מניות וניירות־ערך הניתנים להמרה במניות.

(ב) עפ"י המדיניות הנוכחית של מנהל הקרן יהיו מלוות קצרי מועד ופקדון חוזר קרדיטורי עד 70% משווי נכסי הקרן. מנהל הקרן יהיה רשאי להגדיל את השעור האמור בכפוף לאישור הממונה על שוק ההון, בטוח וחסכון במשרד האוצר.

עותק מהתשקיף והעתק מהיתר הרשות לניירות־ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות. עותק מתשקיף זה ניתן להשיג בכל סניפי בנק הפועלים בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.

בקשות להזמנת יחידות ניתן להגיש במקומות האמורים לעיל.

הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות של הקרן הנ"ל.

מנהל הקרן: פועלים – קרנות נאמנות בע"מ.
נאמן: בנק המזרחי המאוחד בע"מ.

פועלים־קרנות נאמנות

לחברה ציבורית ארצית
דרוש
חשב מחוזי

מקום העבודה: ירושלים.

הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית מלאה.
2. רמה מקצועית סוג ג'–ד' בהנהלת חשבונות.
3. נסיון של 8 שנים לפחות במקצוע.
4. שליטה מלאה בשפה העברית. רצויה שפה נוספת.
5. כושר פיקוח והנהייה של צוות עובדים.
6. כושר הבעה בכתב ובע"פ.

דרגות השכר ושאר התנאים ייקבעו בהתאם לכישורים

• בהצעות יש לפנות לת.ד. 33303, תל־אביב.

הלוח הכללי

לניהול מזנון במוסד ציבורי
דרוש/ה עובד/ת
על בסיס קבלני

המזנון מיועד למספר עובדים מצומצם ופתוח בין השעות 7.30 – 15.00 ובימים מסוימים גם אחרי הצהריים.

לקבלת פרטים יש לפנות טלפונית למס' 03־412166, קו פנימי 51 בין השעות 8–12.

משחת השיניים יעילה פי 3
אלמקס במניעת עששת

מודעה
מוקד מידע מלמוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־433300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הנמל 26 קומה ג' – 04־523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – קו למבוגרים 03־5461111
קו לילדים ונוער 03־261113
בירושלים – 02־227171
בחיפה – 04־672222/3
בנתניה – 053־335516
קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)
עמית – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922
קו פתוח לקטינים 02־690685

תורנות בתי מרקחת
תל־אביב:
כתר (ברנדס) – פנקס 27 – 441449
קינג־ג'ורג' – קופ"ח מכבי – המלך ג'ורג' 25 – 282650
ירושלים
מרפאת הדסה – הנ"צ 28 – 525191
חיפה:
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה:
סופרפארם – שטרייט 43 – 909030
בני־ברק – רמת־גן
חן – ז'בוטינסקי 92 רמת־גן – 7514434
בת־ים – חולון
קופת חולים – עין יהב 2 חולון – 884854
אזרזן – הפרייל 52 חולון – 889153
רחובות
כללית – בני משה – 452381

אלמקס

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י – הוועד הפועל
המרכז לתרבות ולחינוך
המחלקה להשכלה גבוהה
בשיתוף יד י.ה. בן גוריון ואוניברסיטאות תל־אביב וחיפה
במלאת שלושים לפטירתו של חברנו

ישעיהו אברך ז"ל

יתקיים ביום שלישי ה' באדר תשמ"ח 23 בפברואר 1988, בשעה 4.30 אחה"צ, באולם הישיבות של הועה"פ בת"א

ערב עיון והתייחדות עם זכרו

בהשתתפות
השר יצחק נבון – סגן רוה"מ, שר החינוך והתרבות
ח"כ ישראל קיסר – מזכ"ל ההסתדרות
חנה זמר – עורכת "דבר"
אריה (לובה) אליאב
פרופ' אריה גלוברזון – אוניברסיטת תל־אביב
ד"ר נתן יבאי – אוניברסיטת חיפה
פרופ' שמעון אבי־זמר – יו"ר המו' להשכלה גבוהה
אמנים
שמעון פינקל – הבימה, קריאה
עוזי ויזל – צ'לו, נגינה
מיכל טל – זמרה, משירי אלתרמן ונתן זך

מרכז השלטון המקומי בישראל
משתתף באבלו של
אריה אזולאי
ראש עיריית אשדוד וסגן יו"ר המרכז
על מות
האב
ומביע תנחומים למשפחה
דב תבורי
יו"ר מרכז השלטון המקומי

לשכת ההוצאה לפועל ברמלה
תיק 71/88

מודיעה בדבר מכירה פומבית של מטלטלין ביום 1.3.88 בשעה 16.30 יוצאו למכירה פומבית המטלטלין של החייבת "מריקולי בע"מ" לגביית חוב בסך 100.000 ש"ח המגיע לזוכה שקלים. תיאור המטלטלין:

775 חצאיות – 57 שמלות – 351 חולצות מחוזים לנשים וגברים – 291 מכנסי נשים – 159 חליפות נשים – 39 ז'קטים, מעילים לנשים – ארגז+שק ניילון עם בגדי נשים – 2 איצטבות – 131 גלילי בד שונים – משקל אלקטרוני – עגלה להובלת מגרכים.

המכירה תתקיים במוסכי עזובה רחוב שנקר 11 קרית־אריה פ"ת.

כל המעונין יוכל לראות את המטלטלין העומדים למכירה בתיאום טלפוני מראש עם אלכס או אבי בטל' 03־622435/6

על הקונה לשלם כל המסים והאגרות אשר מכח כל דין על הקונה לשלם במזומן או בהמחאה בנקאית לפקודת בית משפט השלום ברמלה.

אין הלשכה להוצאה לפועל אחראית לאיכות המטלטלין

רמלה 22.2.88
אהוד כל
המוציא לפועל רמלה

אנו מודיעים בצער עמוק על פטירת
ראש משפחתנו
חיים עפרוני
פרטים על מועד ההלויה בטלפון 02־818547.

האבלים
משפחות עפרוני ובן־צבי

למשפחת ברבי
תנחומים במותו של
מאיר ז"ל
אירווין ס. פילד
וצוות עובדי
Liberty Vegetable Oil co. Los Angeles Ca.

דבר
DAVAR دافار
מאוחד עם "למרחב"
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פרדהנזור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון ברנזון
המו"ל – "דבר" בע"מ
נדפס ב"דפוס דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאוריה קומה ב'
טלפון 242203, ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 04־542111־2־3
33304

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר
צבי מושקוביץ
הלוויה תצא היום, יום שני ד' אדר תשמ"ח 22.2.88 בשעה 2.00 אחה"צ מבית הלוויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוסים יעמדו לרשות המלווים.
השבעה בבית המנוח רח' קצנלסון 9 ת"א.

המתאבלים:
אשתו: מטילדה
בנו וכלתו: אילן ודליה
נכדיה: טלי ועדי

צמצום תקנים ושעות נוספות מציע האוצר לעובדי בתה"ח

פרופ' מיכאלי מציע לנהל את בתי־החולים כגופים כלכליים עצמאיים

מאת רנקה הרניק, סופרת „דבר"

משרד האוצר הציע למשרד הבריאות לצמצם את מספר התקנים לעובדי המינהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים על מנת לאפשר לעובדים לבצע יותר שעות נוספות ובדרך זו להגדיל את הכנסתם.

הצעה זו, שפירושה פיטורי עובדים, מהווה תשובת האוצר לתביעת עובדי המינהל והמשק להשוות את שכרם לזה של עובדי בתי החולים של קופת חולים. ההצעה הוגשה בשבוע שעבר.

דובר האוצר מסר, כי מנתוני שכר שהגיעו באחרונה מהממשלה ומקופת חולים הכללית לתודעת המעקב עולה, שההכנסה הממוצעת של עובדי מינהל ומשק בבתי־החולים הממשלתיים למשרה מלאה, דומה להכנסתם של חבריהם בקופת־חולים. נתונים אלה כוללים את השכר המשולב, תוספות מיוחדות, החזר הוצאות נסיעה, החזר הוצאות רכב, טלפון וכו'.

הדובר הבהיר, כי בתוך השכר הנ"ל לא כלולים תשלומים עבור עבודה בשעות נוספות המבוצעות בפועל על ידי עובדי קופת חולים. לטענת הדובר, כאשר בודקים את השעות הנוספות המבוצעות בפועל מתברר, כי עובדי המינהל והמשק בבתי החולים של קופת חולים עובדים יותר שעות נוספות מאשר חבריהם בבתי החולים הממשלתיים.

המרדימים משביתים

הרופאים המרדימים ממשיכים להשבית את חדרי הניתוחים בבתי החולים ומאפשרים ביצוע ניתוחים דחופים בלבד. היום הם משביתים את חדרי הניתוח בבתי־החולים „שיבא", „סורוקה", „הלל יפה" ו„רוטשילד".

מיכאלי מציע ניהול כלכלי

לנהל את בית־החולים כגוף כלכלי שנושא את עצמו — זו תמצית התוכנית המקיפה להבראת מערכת האישפוז שהציג אתמול פרופ' דן מיכאלי, מנכ"ל משרד הבריאות לשעבר, העומד היום בראש המרכז הרפואי בתל אביב, בהרצאתו בכנס מפלגת העבודה בגבעתיים.

לדברי פרופ' מיכאלי יש להפריד בין שרותים רפואיים לבין ביטוח בריאות. הביטוח הוא עניינן של קופות החולים ואילו לבתי החולים צריכה לקום מסגרת נפרדת, רשות אישפוז, שתהיה משותפת לבתי החולים הממשלתיים ולקופת חולים הכללית. בתי החולים יפעלו תחת הגג המשותף של רשות האישפוז אולם כל בית חולים יקבל אוטונומיה תקציבית ויהיה מופקד על איזור מוגדר. הגוף המבטח יקנה את השרותים מכל בית חולים על פי השירות שמקבלים מבוטחיו. אם בתקציב בית החולים יישארו עודפים תקציביים כתוצאה מיעול העבודה או חיסכון יעמדו הכספים לרשותו, אולם אם לא יסתדר במסגרת התקציב יצטרך לשאת בתוצאות ולצמצם את שרותיו. לדברי פרופ' מיכאלי יהיה במסגרת כזו אינטרס חיוני לכל בית חולים להתייעל ולחסוך כדי לשמור על מעמדו.

השרים היו מרוצים מן החלופות ללביא

מאת יוסי מלמן, סופרו הצבאי של „דבר"

על אף שלא התקבלו החלטות הביעו אתמול רוב שרי הממשלה שביעות רצון מהחלופות שמציעה מערכת הבטחון לביטול פרוייקט ה„לביא".

על פי הצגת החלופות בישיבת הממשלה יקבלו התעשיות בישראל עשרות פרוייקטים של פיתוח. שר הבטחון יצחק רבין, מנכ"ל משרדו דוד עברי, הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון וקצינים בכירים אחרים הציגו במשך שלוש שעות את החלופות והדגישו כי הכספים שמתפנים מהפרוייקט יסייעו לישראל ולתעשייתה שלא להיפגע.

הדיון הוכרז כוועדת שרים לבטחון והעתונות מנועה מלמסור פרטים נוספים. שר הבטחון ציין כי ארה"ב עומדת בכל הבטחותיה לאחר ביטול פרוייקט ה„לביא".

לוחם המיליציה של „אמל" נושא רובה „אם־16" בודק מכונית מסחרית בשערי עיר הנמל הדרומית צור, אתמול. אנשי „אמל" מסייעים לאנשי או"ם בחיפושיהם אחרי הקולונל היגנס שנחטף בידי לוחמים פרו־איראניים ביום רביעי. (צילום: א.פ)

השמועות הריצו מחפשי היגנס לכפרים השיעיים שבאיזור צור

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בבטחון

שמועות על הימצאו של הקולונל האמריקאי, ריצ'ארד היגנס, שנחטף ביום ה' שעבר, באיזור הכפר גזאיה או בשכונה בסביבות המזרחים של צור, חיזקו במפקדת יוניפי"ל בנקורה את התחושה כי החטוף לא יצא מהאיזור בו נחטף.

אתמול התמקדו חיפושי כוחות האו"ם, צבא לבנון ו„אמל" באיזור הכפר גזאיה, מצפון לאיזור הבטחון, בגזרה המערבית ובסביבות המחנות של צור, בעקבות מידע מודיעיני שהגיע ליוניפי"ל, לפיו נראה הקצין החטוף באזורים אלה, ואולם החיפושים לא העלו דבר.

במקביל לחיפושים בשטח, נמשכים המאמצים לאיתור הקצין החטוף במישור המדיני, ואולם עד כה אין בידי מפקדי יוניפי"ל כל מידע משמעותי. נמסר כי החיפושים ימשכו ואף יורחבו בימים הקרובים אל אזורים שמצפון לצור ואל כפרי השיעים שבאיזור.

חילופי אש

לראשונה מזה זמן רב פתחו אתמול מחבלים שיעים מארגון ה„חזבאללה" בהתקפה ארטילרית מתואמת ועזה לעבר מוצבים של צד"ל על גבול איזור הבטחון, מהכפר עיישיה שבגזרה המזרחית ולאורך כל הקו עד חוף הים בגזרה המערבית.

במשך מספר שעות התנהלו חילופי אש מרגמות, טנקים וארפי"ג בין המחבלים לחיילי צד"ל במוצבים. לא היו נפגעים לאנשי צד"ל בכל מהלך חילופי האש.

סגנון ההוראה בישראל מעודד צטטנות וצייתנות – מצא סקר

מאת יעל פישביין סופרת „דבר" לענייני חינוך

סגנון ההוראה המקובל בישראל מעודד, צטטנות וצייתנות, הוא פרונטלי, והכיתה הלומדת מונהגת על־ידי מורה המעביר מידע לימודי בעזרת הרצאה, העלאת בעיה, שיחה ודיון.

למידה יחידנית ועצמאית במערכת החינוך נערכת בעיקר בשיעורים פרטיים או במסגרת שיעורי הבית. סגנון ההוראה המקובל גורר יחסי תלות בין מורה לתלמיד, קבלה מוגזמת של סמכות ונטיה לצטטנות ולצייתנות. בנוסף לכך הוא אינו מבטיח את מיצוי היכולת של כל תלמיד ומביא לשימור הפערים הבין־עדתיים, היות שחלק חשוב מהלימוד מותנה בעזרה שהתלמיד מקבל בבית.

תיאור זה של הנעשה במערכת החינוך כלול במסמך עמדה שהוכן על ידי פרופ' מיכה חן וד"ר אסתר גוטליב מאוניברסיטת תל אביב והוגש ליו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, דוד פה. במסמך דנו אתמול חוקרים ונציגים של מערכת החינוך ביום עיון שנערך במרכז לטכנולוגיה חינוכית בתל אביב.

פרופ' יהודה אמיר מאוניברסיטת בר אילן הוסיף כי המורה הישראלי השכיח מתעלם מנושאים חברתיים וגם אם לו אישית הנושאים האלה חשובים, הביטוי המעשי לכך במסגרת עבודתו בכתה שואף לאפס, שכן הוא נכנע ללחץ בחינות הבגרות ולתביעות להישגים לימודיים גבוהים המוכתבות על־ידי האוניברסיטאות.

עוד טען אמיר, כי השיטות המקובלות גורמות לאפליה בין תלמידים וכי קיימות היום שיטות חדשות ובדוקות העשויות להביא לשינוי המצב, אולם המערכת הפוליטית נמנעת מקבלת החלטה על יישומן בקנה מידה רחב.

המדען הראשי של משרד החינוך, פרופ' יוסף באשי, טען כי שיטת ההוראה הקיימת במערכת החינוך מסירה מהמורה את האחריות ללמידה של התלמיד. ראש בית הספר לחינוך באוניברסיטת חיפה, פרופ' פרלה נשר, הציגה מחקר המוכיח כי טעויות למידה נעשות גם על ידי תלמידים טובים ובינוניים אבל מאחר שלמורים אין זמן להקשיב לתלמידים השגיאות אינן מתוקנות.

אסתר חכם מהמרכז לטכנולוגיה חינוכית טענה כי מורה מקצועי בחטיבות הביניים בישראל יכול להגיע למצב שבו עליו להיפגש עם 300 תלמידים מדי שבוע ובמצב כזה אינו יכול להתייחס אליהם באופן אישי.

ד"ר חנה שור מאוניברסיטת בר־אילן הציגה מחקר המוכיח כי בכתות שבהן מתנהלת ההוראה בדרך המקובלת, השיחה אינה דמוקרטית והתלמידים ממוצא אשכנזי משתלטים על זמן הדיבור ועל סגנונו.

משרד החינוך יסייע לתלמידים בבתה"ס „להתמודד עם המצב"

מאת יעל פישביין

סופרת „דבר" לענייני חינוך

„בתי־הספר אינם יכולים להישאר אדישים לאירועים האחרונים: חובתם לסייע לתלמידים ולמורים להתמודד עם האירועים תוך בחינת היבטים המוסריים, החוקיים והקיומיים שלהם". כך כתב מנכ"ל משרד החינוך, ד"ר שמשון שושני, במכתב מיוחד ששיגר לכל מנהלי בתי הספר במדינה.

פניית שושני באה בהמשך לפניית שר החינוך יצחק נבון מראשית חודש זה, שבה קרא למחנכים יהודים וערבים להרגיע את הרוחות ו„לשמור על בני הנוער הנוטים לתגובות רגשיות נלהבות מליפול אל פח הקיצוניות והרטוריקה".

במכתב ששגר אל המנהלים נאמר: „בימים אלה של עימותים קשים בין תושבים ערבים לבין כוחות הביטחון, מתעוררים אצל רבים סימני שאלה לגבי האפשרות להמשיך בדרך של הדו־קיום יהודי ערבי, דרך שבה דגלנו והלכנו עד היום. אלה ימים של מבוכה לכולנו. גם במצבים קשים אלה יש להדגיש את היחס החיובי לזולת ואת ראיית האדם כערך עליון שיש לכבדו".

אין הסכמה על שינוי החוק
נבון יציע הרכב חדש: 31 איש רשות השידור

מאת דניאל בן סימון סופר דבר בירושלים

לא הושגה הסכמה על שינויים בחוק רשות השידור. בפגישה קואליציונית שהתקיימה הבוקר בלשכת ראש הממשלה התגלעו חילוקי־דעות בין שרי מפלגת העבודה והליכוד ולפיכך אין הסכמה לבקש אישור הכנסת לביטול מליאת רשות השידור והקמת ועד מנהל חדש. בפגישה, שיזם שר החינוך, השתתפו, שמיר, פרס, נבון, נסים, שחל וקורפו.

בעקבות זאת הודיע שר החינוך, בתום הפגישה, כי יגיש לאישור הממשלה, בישיבתה הבאה, הצעה למנות מליאה חדשה בת 31 חברים בהתאם לחוק רשות השידור הקיים. הממשלה תמנה, מבין חברי המליאה החדשים, את חברי הוועד המנהל הבא. בוועד המנהל הבא יהיו שבעה חברים (בהתאם לחוק), מהם שלושה חברי מפלגת העבודה, שלושה מהליכוד ואחד מהמפד"ל. סוכם, כי יו"ר הוועד המנהל יהיה איש מפלגת העבודה. טרם נקבע סופית מי יהיה מועמד העבודה לתפקיד זה.

השר נבון הודיע כי במליאה החדשה יינתן ייצוג לנציגי מפלגות האופוזיציה, מימין ומשמאל.

פנייה לחריש לבדוק גזענות בנאום שריר

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בכנסת

ח"כ אמירה סרטני (מפ"ם) תובעת מהיועץ המשפטי לממשלה לבדוק את אמיתות הידיעה שהתפרסמה אתמול לפיה אמר שר המשפטים אברהם שריר לפעילי הבונדס בניו יורק כי „ערבים הם שקרנים מלידה".

אם יתברר כי הציטוט מדויק יש לראות בו התבטאות גזענית ועל היועץ המשפטי לממשלה לנקוט צעדים מתאימים על פי החוק הפלילי האוסר הסתה גזענית.

„אנו היהודים לחמנו בשצף קצף בעבר כנגד אנטישמים למיניהם שהדביקו לנו תכונות שליליות קולקטיביות ועלינו להוקיע מקרבנו כל גילוי גזעני דומה, גם אם הוא מכוון כלפי עמים שעם חלקם אנו נמצאים ביחסי מלחמה, וזאת במיוחד בהתחשב במיעוט הערבי החי בישראל" אמרה ח"כ סרטני.

שריד: אידיוט מלידה

ח"כ יוסי שריד אמר אתמול, כי אם יתברר, ששר המשפטים אמנם אמר לפעילי מפעל הבונדס בניו־יורק, שהערבים הם שקרנים מלידה, כי אז ניתן יהיה לקבוע, ששריר הוא אידיוט מלידה.

שריד הוסיף, כי שר המשפטים [illegible] כשר המשפטים האחרונים.

גנדי מתכנן דיון על טראנספר; צבן: טירוף

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בכנסת

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) תובע לקיים דיון דחוף בכנסת בנושא הכינוס שמארגן אלוף (מיל.) רחבעם זאבי לדיון בתוכנית הטראנספר לערביי ארץ ישראל.

ח"כ צבן אומר כי זה נסיון מסוכן להעניק לגיטימציה לרעיון הטירוף הגזעני, שמשמעותו המעשית היא גירוש מן הארץ, וכמוהו כיציקת דלק על מדורת התסיסה הרגושה בשטחים וגם בקרב ערביי ישראל.

„אילו היתה קבוצת אינטלקטואלים ערבים מעיזה לכנס כינוס יוני כביכול לדיון על טרנספר של יהודים מהארץ היתה הארץ כולה זועקת להענישם ביד תקיפה ולמנוע כינוס גזעני זה", אמר צבן.

העתון הכווייתי „אל־קבס":
ישראל ואיראן מחליפות מידע על הפעילות הגרעינית של עיראק

כווית (ע"מ).– העתון הכווייתי „אל קבס" מספר, כי מפגש רם דרג התקיים לאחרונה באתונה בין פקידים איראניים וישראלים, כדי להחליף מידע בעניין הפעילות הצבאית עיראקית בעיקר לנוכח האפשרות שהיא תחדש את מאמציה לבניית כור גרעיני.

העתון מצטט מקורות יודעי דבר בקפריסין שאמרו כי האיראנים מנסים בדרכים שונות לוודא את אמיתות הדיווחים, לפיהם הצליחו העיראקים לחדש את פעילותם הגרעינית אחרי שנקטו כל אמצעי הסודיות.

מינהלת פרישת החובות לא באה למו"מ – קובלים המושבים בגליל

מסרבים לשלם לבנקים ריבית לתקופה שאחרי ההסכם – ספטמבר 86

מאת יוסי ליטבק, סופר „דבר"

ביקורת נוקבת הטיח אתמול יו"ר המועצה האזורית מעלה־יוסף, יעקב יעקב, במינהלת ההסדר האזורית לפרישת חובות המושבים, [illegible] לטענת יעקב, 22 ישובי מעלה־יוסף מוכנים להיכנס מיד למו"מ של הסדר פרישת החובות, אבל חברי הוועדה נמנעים מלפתוח במו"מ ובכך ממשיכים לשתק את פעילות המושבים.

בסוף השבוע שעבר נפגש הנבאל עם מזכירי הישובים בגליל וגילה להם, שקיבל הקצבה של 80 מיליון ש"ח לשם השלמת הסדר פרישת החובות. ראשי הישובים הבהירו בפגישה, כי על אף מצבם הכלכלי הקשה אין הם מוכנים לשלם את הריבית שדורשים מהם הבנקים על הלוואות שקיבלו אחרי ספטמבר 1986, המועד שבו הסכימו להיכנס להסדר על פרישת החובות.

יעקב סיפר, כי מצבם של כל מושבי מעלה־יוסף קשה, ואין הוא מבין מדוע יש סחבת בפתרון בעיית המושבים. כדוגמה למצב הקשה גילה ראש המועצה, כי במושב שבו הוא מתגורר, עין־יעקב, עיקל בנק הפועלים בשבוע שעבר משאית המובילה תערובת לעופות של המושב. „חובות המושב לבנקים מסתכמים ב־4 מיליון ש"ח, אך נציגי בנק הפועלים טענו במהלך העיקול, כי צעד זה בא כדי לממש ערבויות שהמושבים נתנו לארגון הקניות של מושבי הגליל, שפורק בינתיים.

נציגי המושב ניסו להפעיל את אנשי מינהל ההסדר בתל־אביב, כדי לקבל בחזרה את המשאית, אבל אז התברר להם כי המשאית שייכת לארגון הקניות של מושבי הגליל, ולכן רשאי היה בנק הפועלים לעקל אותה. „הם הבטיחו לקחת אותנו, שההסדר יהיה לפי התנאים שלהם, אבל הם לא יצליחו", אומר יעקב.

ראש המינהלה האזורית יצחק הנבאל סירב להגיב על האמור, בטענה שהממונים אוסרים עליו להתראיין.

לא רוצים לבוא

ד"ר אנדרי ויינן (מימין) וד"ר רם ישי (משמאל) בביקור בחדר־הניתוח של בית־החולים „הדסה" בירושלים. (צילום: אבי חיון)

הדולאר שוב ירד – הליש"ט עלתה רגיעה בשוקי הסחורות העיקריות

מאת מוריה אבנימלך, סופרת „דבר"

שערו של הדולאר האמריקאי ירד במשך השבוע בעקבות היצעים מימושיים אשר החלישו אותו. מומחים בניו יורק ולונדון לא הופתעו מהירידה, אלא ממימדיה הצנועים שכן במשך השבוע היו כמה הצהרות שבזמנים אחרים היו עשויות למוטט את המטבע של ארה"ב.

למרות שהדולאר התחיל את השבוע מחוזק כי השוק עדיין מושפע מהצימצום בגרעון המסחרי של ארה"ב בדצמבר, הוא נחלש ביום ג' והמגמה הזו נמשכה גם בשאר ימי השבוע.

ירדו מחירי המזון והנפט

רגיעה היתה השבוע בשוקי הסחורות החשובים. מחירי המתכות היקרות עלו בעקבות חידוש הביקושים התעשייתיים. לפלטינה יש ביקוש מצד תעשיית הרכב של ארה"ב ויפאן כדי לייצר חלקי מנוע שיצמצמו את זיהום האוויר. הכסף נרכש בכמויות גדולות על ידי תעשיית סרטי הצילום. ביקושים טובים היו השבוע גם למתכות בסיסיות ומחירן עלה.

לעומתם ירדו מחירי המזון והנפט. מחיר הקאקאו, למשל, נחלש בעקבות משלוחים גדולים מגאנה ומניגריה. גם מחירי הדגן ירדו מאוד, כשמחיר החיטה בלבד יורד השבוע ב־2-3 אחוזים. הסיבה לכך, יבולי השיא הצפויים העונה, אך כבר השבוע היה עודף היצע לעומת ביקוש נמוך יחסית, והמחירים ירדו.

בסחר הנפט הגולמי היו ירידות מחירים בעקבות הידעות שפירסם מכון הנפט העולמי בפאריס, שמאגרי הנפט במערב מלאים ומכילים נפט אשר יספיק לכ־170 ימי צריכה.

שערי הריבית

שערי הריבית במשך השבוע החולף היו יציבים למדי, אך השבוע צפויים שינויים חשובים.

בעקבות ההתפתחויות הכלכליות והפיסקליות בעולם המערבי מצפים לירידת שערי הריבית בארה"ב ובבריטניה ואולי גם ביפאן, אך במערב אירופה ספק אם יהיו שינויים בשערי הריבית.

הסיבה לירידה הצפויה בשערי הריבית הדולארים קשורה בהצהרות של נגיד הבנק המרכזי של ארה"ב וסגנו, שאמרו שלנוכח הירידה בהיקף הפעילות הכלכלית של ארה"ב יש להוזיל את האשראי.

גם בבריטניה היו התפתחויות פיסקליות אשר הצדיקו את הירידה בשערי הריבית. על פי הנתונים הכספיים האחרונים של ממשלת בריטניה מתברר שההזרמות הכספיות של הממשלה מגיעים לשבעה מיליארד ליש"ט.

בשוק המשותף

בימים האחרונים מתקיימים המגעים בין ראשי השוק לאימוץ צעדים כדי לחסל את המשבר הפיננסי של השוק האירופי ולשמור על קיומו. על פי מומחים רבים מתקרבים לפשרה.

למרבה האירוניה, היו אלה הבריטים שהצליחו לנסח פשרה אשר תתקבל כנראה על־ידי שתי הקבוצות. הפשרה שמסתמנת היא קביעת מסגרת גג לתקציב השוק שלא תעלה על 1.3 אחוז מהתוצר הלאומי הגולמי של כל מרכיבי השוק.

הסת' הרופאים בארה"ב מאיימת בהחרמת כינוס עולמי בישראל

(ע). – ההסתדרות הרפואית האמריקאית הודיעה, כי תיאלץ לבטל את השתתפות נציגיה בכינוס ההסתדרות הרפואית העולמית, האמור להיערך בחודש מאי בירושלים, אם יימשכו תופעות האלימות בשטחים.

במברק שנשלח אל יו"ר ההסתדרות הרפואית בישראל, ד"ר רם ישי, על־ידי ראש המשלחת האמריקאית לכינוס, ד"ר ג'יימס סיימונס, נאמר: „ההסתדרות הרפואית האמריקאית מודאגת מהאלימות המתמשכת בשטחים. אם יימשכו המאורעות, תיאלץ המשלחת האמריקאית לבטל את השתתפותה".

המשלחת האמריקאית היא בין הגדולות האמורות להשתתף לראשונה בכינוס, הנערך בישראל בעקבות פעילותו של ד"ר רם ישי, שנבחר השנה לחבר במועצה המנהלת של ההסתדרות הרפואית העולמית. הכינוס יימשך חמישה ימים ואמורים להשתתף בו 100 רופאים מכל העולם.

בעקבות המברק הזמין ד"ר ישי לישראל את נציג ההסתדרות האמריקאית, ד"ר אנדרי ויינן, והוא ביקר בסוף השבוע במשך שלושה ימים בישראל. לפני צאתו את הארץ, אתמול, הבטיח ד"ר ויינן לעשות כמיטב יכולתו כדי להמליץ בפני עמיתיו לקיים את הכינוס כפי שנקבע. עם זאת הדגיש, שקיימת התנגדות נמרצת מצד רופאים ברחבי ארה"ב לקיים את הכינוס בישראל, עקב המצב בשטחים.

בקרוב -
במזרח הרחוק -
יש חדש!
צים ZIM
המוביל שלי
בינ"לינאל

هكذا من الأصل

هكذا من الاجل

מימוש רווחים בירידות שערים

● לאחר שבוע של עליות שערים במניות הגיע מימוש רווחים טבעי ● גם אתמול נרשמו יציאות כספיות בינוניות לקרנות הנאמנות שטפלו בשוליים ● הבעיה המרכזית בבורסה – העדר מגמות מצד גורם מוסדי או מרכזי במסחר ● בשוק ההון נמשכות הערכות לגבי ביצוע פיחות ועיסקת הבילה בקרוב ● מומחים במערכת הבנקאות טוענים כי רמת השערים במניות רבות נמוכה. מנגד מציינים מרשמים כי במשק קיימים קשיים בנוגע למצב הפוליטי המעורער ● בבורסה מאמינים כי בכך הזמן קשייה להרשם יציבות במסחר. פתרים מעריכים כי רק הגמורות ציבוריות לפעילות הבורסאית תביא לגל עליות נוסף במניות ● הצעת יו״ר הבורסה חיים שטסל כי יש לאפשר לחברות לרכוש את מניותיהן בתנאים מסויימים מעוררת ענין רב בשוק ההון ● אתמול פורסם תשקיף הקראים להנפקה העשויה לעורר ענין ● ביקורת רבה מצד פעילי הבורסה כלפי גורמי שוק כבנקאות וקרנות הנאמנות ● ירידה של 1.82% במשתנים, ירידות בולטות יותר בחלק מהחשיפות, הצעים לבנקאות. דולר שחור 1.65.

מאת שמואל רוזנבלום*

לאחר שבוע של עליות שערים רצופות נרשמה בבורסה מגמת מימוש רווחים שלוותה בירידות שערים במרבית המניות. בשלב המסחר הראשון במרצ נרשמה ירידה סימלית של 0.08% בלבד שהלכה והחריפה בשלבי המסחר במשתנים. תהליך מימוש הרווחים נראה כתהליך טבעי בהתחשב בעליות שפקדו את הבורסה בשבוע החולף. למרות שהמימוש נראה כטבעי הורגשה בשוק אווירה של מעט אכזבה, שכן חלק מהמשקיעים ציפו לנכונות חזקה ובולטת יותר בקליטת ההצעים מצד שותפים במסחר. מבחנו העיקרי של השוק יהיה היום ובמהלך הימים הקרובים בקביעת מגמות המסחר והנכונות לקלוט הצעים במידה ויהיו. קרנות הנאמנות זכו גם אתמול לביקושים כספיים בינוניים בהשוואה לימים קודמים אך פעילותם בקליטת ההצעים היתה בפרופיל נמוך. נראה כי המקווים לישועה בורסאית באמצעות פעילות חיובית במסחר מצד קרנות הנאמנות מתאכזבים שוב כרגיל. גם בטווח מקבצון כלל המשיכה אתמול במגמת קיטון החזקות במניות. פעילות בטווח מעוררת סימני שאלה רבים בהתחשב בעובדה כי מרבית המניות הנמכרות בימים אלה נקנו ברמות מחירים גבוהות בהרבה (15% ויותר) מהשערים כעת. בבורסה הורגש אתמול פדיון בסדרות המק״ם עקב הרצון להתכונן כנראה באמצעי השקעה הדולריים. נראה לאור ההתרחשויות בשוק ההון והדיבורים אודות פיחות אפשרי כי בימים הקרובים יהיה מעבר קל לאפיקים מדדיים דולריים. אין ספק שעיסקת הבילה ופיחות יאפשרו גם את הפעילות במניות שכן אלה נתנו בעבר את ההגנה הטובה ביותר בפני שינויים במטבע. שינויי שער בולטים אתמול במסחר נרשמו במניות כדלקמן – כלל 50 –7.8%, אי.די.בי. אופציה –10.3%, דיסקונט השקעות אופציה –7.8%, אלקטרה 1 –10%, פ.י.ב.י. –2.9%. קליטת הצעים טובה בלטה בדלתא גליל, ליגת, משכן, פיתוח משכנתאות ונוספות. ירידות חדות בלטו במניות תעשיות כאבנים 5 –9.4%, גני הדרום –6.6%, אסאם –10%, קרדן –8.1%, יהודית –8.9%, פז –9.8%. עליות נרשמו בגלופרוסט, טרמואקססט 1, מגור 5, גוזית, גולדה ונוספות. ירידה של 1.82% נרשמה למניות המשתנים בנפח כספי בינוני למדי. הצעים לעיתים גדולים (כל״ל סטוק) הופיעו לבנקאות.

רשת הריבוע הכחול – הנפקה ראשונה בבורסה

אתמול פורסם לראשונה תשקיף רשת הריבוע הכחול, הלא היא הקראים ההסתדרותי הידוע. הקראים מתעתד לגייס כ־20 מיליון שקל לערך בהנפקת אגרות חוב לציבור. בבורסה התגברו אתמול כי במידה ומסקנות שישינסקי היו מיושמות מיידית ספק אם הנפקת הקראים היתה זוכה להצלחה. כידוע תומכים בהסתדרות בהטלת מיסוי על הבורסה. הנפקת הקראים מתבצעת באמצעות חברת בת הנקראת – רשת הריבוע הכחול נכסים והשקעות בע״מ. עיסוקה של החברה הוא רכישת נכסים, פיתוחם והשכרתם. עיקר נכסי החברה לרכבת נכסים שירכשו מתמורת כספי ההנפקה ישמשו למטרה זו והם יושכרו לקראים בחוזים ארוכי טווח. בהתאם לכך מקור ההכנסה העיקרי של החברה היננה חברת האם. סך העמלות השונות בהנפקה זו מסתכם בכ־7.5% לערך מתמורת ההנפקה. נראה כי בתנאי הבורסה המתאפיינת בימינו באפיקי השקעה סולידיים סבירים עשויה הנפקת הקראים לנחול הצלחה נאה ביותר בתחום זה גדול.

כלכלני בנק הפועלים – יש הצדקה לעליות נוספות במניות

כלכלני בנק הפועלים קובעים בסקירתם על הנעשה בבורסה כי במספר גדול של מניות עדיין קיימת רמת מחירים נמוכה ויש מקום לעליות שערים נוספות. בו בזמן מהרהרים אנשי הפועלים כי במידה והרשם בבורסה ... של ירידות תלולות יביאו ללא ספק למימוש רווחים בקרוב. תהליך המימוש יהיה מבחנו של השוק. מעבר המימוש ללא זעזועים חדים יסמן אפשרות של עליות נוספות, מאידך ירידות תלולות תסמלנה שלילת המגמה החיובית. גם בקרנות לאומיטרא משקיפים על המצב בבורסה באופן חיובי מאופק. בשלב זה נראית הבורסה מיטלטלת בין מספר סיבות לחיוב ולשלילה. בין הסיבות לבורסה חיובית ניתן למנות את הגורמים כדלקמן: א. רמת שערים נמוכה. ב. רווחיות מסקנות שישינסקי לפתוח לתקופה הקרובה. ג. הקטנת הלחץ על קרנות הנאמנות עקב היצירות בקרנות היכולת למכור סחורה בעליות שערים. ד. אפשרות לעיסקת הבילה ופיחות קרוב במשק. מנגד ניתן למנות את הגורמים כדלקמן לפעילות שלילית בבורסה: א. האווירה הפוליטית הקשה. ב. הקשיים בשטחים. ג. האווירה של מיתון וקשיים שנוצרו במשק. ד. העדר מגמתו מרכזית בבורסה שתמתן מגמות שליליות. אלה הם כאמור האינדיקטורים הבסיסיים לפעילות חיובית או שלילית בבורסה בעת הקרובה.

צפויה ירידה בריבית ומעבר לאג״ח ובנקאיות

במערכת הבנקאית מעריכים כי תיתכן ירידה נוספת בריבית השקלית למפקידים וכתוצאה מתהליך זה עשוי להרשם מעבר כספים לאפיקי השקעה כאג״ח ובנקאיות. כלכלני אילנות דיסקונט חישבו ומצאו תיאום בשינויי השער באג״ח בהשוואה לעליה או ירידה בריבית למפקידים. בהסתמך על חישוב זה נראה כי ירידה בריבית תשפיע כאמור על מעבר כספים להשקעה באג״ח ולהלוואות בבנקאיות. בתחילת חודש מרץ ישקמו לדעת בנקאים פדיונות מהותיים בפיקדונות שנכנסו לתקופה של שלושה חודשים ויהיו בריבית מועדפת. נראה כי החששות לביצוע פיחות אפשרי במשק במידה ותתבצע עיסקת הבילה ימנעו סגירת כספים לתקופות ארוכות שאמנם נותנות ריבית גבוהה אך מנגד אינן מספקות הגנה ממשית מפיחות אפשרי. פדיון בכספים מפיקדונות לשלושה חודשים או יותר עשוי להקטין במידה מסויימת את ריבית הפריים לזמן קצר. בינתיים משלמים הבנקים ריבית לבעלי פיקדונות ג׳מבו בשיעור של כ־13% או פחות בחישוב שנתי. רק לפני כשבוע או מעט יותר שולמה כמכר ריבית בשיעור 14% לערך. גם בפיקדונות הפק״מ לחודש נרשמה ירידה של כאחוז לערך בריבית. פיקדונות בסכומים קטנים של עד כ־10,000 שקלים מוכרים נכון לעכשיו בריבית של כ־11% בחישוב שנתי.

משרד האוצר ובנק ישראל – מתנגדים ותומכים לשישינסקי

במהלך סוף השבוע שעבר הופצה ידיעה באמצעי התקשורת כי בנק ישראל תומך לכאורה בהטלת מיסוי על שוק ההון והבורסה. לאחר שמשרד האוצר הביע בשבוע שעבר התנגדות נמרצת ביותר להטלת מס על הבורסה נוצרה עקב הצהרת בנק ישראל מעין מחלוקת מקצועית. בבורסה עצמה הבינו רבים כי התמיכה וההתנגדות למסקנות ועדת שישינסקי יובילו בשלב זה למצב בו הדיבורים ימשכו אך המעשים בגרון ישכחו לחלוטין. סגן שר האוצר עדי אמוראי הנחשב לאיש מקצוע מיומן בנושא שוק ההון יצא בהתקפה כנגד ראשי ההסתדרות ש„צהלו״ כדבריו למשמע „הבשורה״ של הטלת מס על המניות. לדברי אמוראי גייס הסקטור ההסתדרותי כ־850 מיליון שקל לערך בבורסה ובמידה ויוטל מס קשיים בגיוס הון תתקשה גם ההסתדרות לגייס הון. אמוראי טוען כי ההכנסות ממיסוי הבורסה יהיו קטנות משמעותית. בנוסף מציין אמוראי כי שנת 1988 הינה שנה של פדיונות גדולים ודווקא בשנה כזו מעוניינים באוצר בשוק הון יציב. גישתו של אמוראי נתמכת כידוע על ידי ראשי האוצר המתבטאים שתומכי בנק ישראל אינם רואים על בעניך את אותן מסקנות.

* הכותב מנהל תיקי השקעות

שערי מניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
א.ה.ה. ש	18600 תב	35.0	-1000	-5.1	-32.0
טפחות 1ש״ח	1250	2076	-30	-2.3	-608
טפחות 5ש״ח	690	2545			-766
כללי לא בהסדר 1	15700	270	+100	+.6	+551
פ.י.ב.י. 0.5	7450	1673	-220	-2.9	-2730

בהסדר הצמדה ל-88

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אידיבי מ״ד ל-88	107930	1319			-15.0
אידיבי ב׳ ל-88	107450	23.0	-850	-.8	-481
אידיבי בכ״א ל88	650600	5.0	+6300	+1.0	+11.0
איגוד 1ש״ח ל-88	80300	449			-952
דיסקונט כ׳ ל-88	137500	33.0	+450	+.3	+49.0
דיסקונט א׳ ל-88	137750	981			-417
דיסקונט שה ב׳88	16101	18.0	+171	+1.1	+73.0
מזרחי ש׳ ל-88	44290	2185	+26	+.1	+2667
מזרחי ב׳ ל-88	45750	66.0			-7.0
הפועלים מבכ ל88	95000				
הפועלים ש׳ ל-88	73410	3018			-2144
הפועלים ב׳ ל-88	73195	215	+600	+.8	+1088
כללי א׳ ל-88	186500	397			-419
כללי ש״ה 7.7 ל-88	8985	7.0	+120	+1.4	+68.0
כ.ל.ל. סטוק ל-88	46572	5543	-250	-.5	-10399
כלל ש״ח 11ל-88	17350	57.0			-7.0
מכון וסחר 1 88ל	— הפסקת מסחר —				
מכון וסחר 5 88ל	— הפסקת מסחר —				

בהסדר הצמדה ל-89

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אידיבי מ״ד ל-89	131200	113			-9.0
אידיבי ב׳ ל-89	— לא נסחר —				
אידיבי בכ״א ל89	— לא נסחר —				
איגוד 1ש״ח ל-89	96650	33.0			+69.0
דיסקונט ב׳ ל-89	— לא נסחר —				
דיסקונט א׳ ל-89	166000	11.0	+500	+.3	+10.0
מזרחי ש׳ ל-89	54150	121			+98.0
מזרחי ב׳ ל-89	— לא נסחר —				
הפועלים ש׳ ל-89	88200	45.6	-850	-1.0	-265
הפועלים ב׳ ל-89	88400	4.0	-800	-.9	-4.0
כללי א׳ ל-89	224650	3.0	+3000	+1.4	+123
כלל סטוק ל-89	56100	322	-400	-.7	-347

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אדנים 0.1	24300	54.0	+900	+3.9	+51.0
לאומי משכנתא׳ ש	7585	107	-155	-2.0	-221
לאומי משכנתא׳ ם	7650		-100	-1.3	-15.0
כרמל ש	5240	69.0			-31.0
כרמל שה 1	4460				
פיתוח ומשכ׳ 1שח	1980	1061			-323
משכן ב ש	3231	429	-10	-.3	-213
עצמאות 0.1	18000		+800	+4.7	+10.0
בינלאומי למשכ׳1	7084	2.0			-5.0
טפחות מבכ ש	20900				-5.0
טפחות רג ש	21670	49.0			-1.0
טפחות שה 2	5660	232			+268
יעשור 1.0	2620	70.0	-20	-.8	-116
יעשור 5.0	1710 תב	1051	+110	+6.9	+1429

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
שלטון א ושה	762	6900			-2323
החזקות מבכ א	— לא נסחר —				
החזקות מבכ ב	— לא נסחר —				
לאומי תעשיה א ש	11727	79.0			+29.0
פתוח תעשיה מבכ	— לא נסחר —				
פת תעש בב ג	— לא נסחר —				
פת תעש בב גג	— לא נסחר —				
פת תעש בב גג	— לא נסחר —				
פת תעש בב ד	— לא נסחר —				
פת תעש בב דד	— לא נסחר —				
מרכז קבלנים 5.0	1342	5740			-6375
תיירות בב	— לא נסחר —				
כלל ליסינג 0.1א	23400	6.0	-1000	-4.1	-6.0
כלל ליסינג 0.5ב	20400	38.0			+30.0

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	ביקוש/היצע
אילון בטוח 1ש״ח	108.0	4255			-2555
איתן ביטוח 1שה	117.0	3625	-3.0	-2.5	-4446
אררים 0.1	1435	642	-15	-1.0	-1563
אררים א 0.5	997	1655	-13	-1.5	-8371
בטוח משנה 1ש״ח	341	1329	+1	+.3	+138
בטוח משנה 5ש״ח	182.0	1596			+5284
בטוח משנה אפ 2	218	1508			-150

מסחר ושרותים

מסחר

שרותים

מלונות ושרותי תיירות

מחשבים ושרותי מחשב

מקרקעין ופיתוח

נדל״ן בינוי ופיתוח

חקלאות

תעשייה

מזון וטבק

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצרי׳ה

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

מוצרי בניה

בימיה, גומי ופלסטיק

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

תעשיות שונות

השקעות תעשייה

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

נסחרות במט״ח

רשימה מקבילה

שרותים

מלונאות ושרותי תיירות

מחשב ושרותי מחשב

נדל״ן בינוי ופתוח

חקלאות

מזון וטבק

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצרי׳ה

מוצרי בניה

מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

תעשיות שונות

השקעה בתעשייה

חברות השקעה

חיפושי נפט

מעותנים

שערי קרנות נאמנות

מרכז ההסברה | מורשת אלון | בית יגאל אלון

במלאת שמונה שנים לפטירת

יגאל אלון ז״ל

נפקוד את קברו ביום שני, י״א באדר התשמ״ח (29/2/88), בשעה 15.00 בבית העלמין בגנוסר.

טקס פתיחת המוזיאון והמרכז החינוכי „אדם בגליל״ בגנוסר

במעמד נשיא המדינה – חיים הרצוג
ובהשתתפות ראש הממשלה – יצחק שמיר

15:40 קבלת פנים במוזיאון
16:45 טקס פתיחת המוזיאון והמרכז החינוכי
בתוכנית: דברים
תוכנית אומנותית

הטקס יערך באולם הכנסים (עדיין לא גמור), נא להצטייד בלבוש חם.

ביום הטקס תתקיים אסיפה כללית מיוחדת של עמותת ידידי בית יגאל אלון באולם הדיונים במוזיאון.

הזמנות במספר מוגבל ניתן להשיג במרכז ההסברה, מחוז חיפה והצפון, טל׳ 04/642361־2.

המשפחה ובית גנוסר

מינהל מקרקעי ישראל

מינהל מקרקעי ישראל | המועצה המקומית
מחוז צפון | יסוד המעלה

בנה ביתך – ביסוד המעלה

מינהל מקרקעי ישראל והמועצה המקומית יסוד המעלה, מביאים לידיעת הציבור, כי מוצעים בזה 6 מגרשים המיועדים לבניה עצמית.

ההרשמה לתוכנית תתקיים במשרדי המינהל במחוז הצפון בקרית הממשלה בנצרת עילית, בימים א׳, ב׳, ד׳, ה׳, בין השעות 08.30–13.30 בלבד וביום ו׳ בין השעות 08.30–10.30 בלבד.

ההרשמה תחל ביום רביעי 01.03.88 בשעה 08.30 ותסתיים ביום חמישי 17.03.88 שעה 12.00.

פרטים נוספים, ופרוספקט מפורט ניתן לקבל במשרדי המינהל בכתובת המצויינת לעיל.

מינהל מקרקעי ישראל | עירית | ערים, חברה לפיתוח
מחוז הצפון | נצרת־עילית | עירוני בע״מ

„בנה־ביתך״ – בנצרת־עילית

(יתרת מגרשים)

במסגרת תוכניות „בנה־ביתך״ שפורסמה באוגוסט 1987, נותרו 2 מגרשים לבנית 2 יחידות דיור חד־משפחתיות וחצי ממגרש דו־משפחתי.

במגרשים יוקצו לציבור לפי ערך הקרקע, תשלום, תנאי אשראי והוצאות פיתוח – מעודכנים. שאר התנאים כפי שפורסמו בפרוספקט וכפוף לשינויים המתחייבים מפרסום זה.

ההרשמה תתקיים בחב׳ ערים, רחוב עצמון 16/100 נצרת עילית (טל. 065־71312).

ההרשמה תחל ביום ג׳ 1.3.88 בשעה 11.00. ביום ובשעה הנקובים כתחילת ההרשמה – תיערך הגרלה בין הנוכחים – במקום.

יתרת המגרשים ישווקו בשיטת „כל הקודם זוכה״, בחב׳ ערים, בכתובת הנ״ל.

בעת ההרשמה – יש להפקיד סך של 1,000 ש״ח בהמחאה בנקאית לפקודת מינהל מקרקעי ישראל וזאת כמקדמה על חשבון ערך הקרקע.

פרטים נוספים ניתן לקבל בחב׳ ערים, בכתובת הנ״ל.

תוקף הודעה זו עד לגמר שווק המגרשים ולא יאוחר מ־19.5.88.

מינהל מקרקעי ישראל | החברה לפיתוח לוד | מועצה מקומית
מחוז מרכז | רמלה בע״מ | בית־דגן

„בנה־ביתך״ – בבית־דגן

(יתרת מגרשים)

במסגרת תוכניות „בנה־ביתך״ שפורסמה באוקטובר 1987, נותרו 16 מגרשים לבנית 16 יחידות דיור בבתים דו משפחתיים, בקיר משותף.

המגרשים יוקצו לציבור לפי ערך הקרקע, תנאי תשלום, תנאי אשראי והוצאות פיתוח – מעודכנים. שאר התנאים כפי שפורסמו בפרוספקט וכפוף לשינויים המתחייבים מפרסום זה.

ההרשמה תתקיים במינהל מקרקעי ישראל, דרך פתח תקוה 88 תל־אביב (טל׳ 03־335211).

ההרשמה תחל ביום ג׳ 1.3.88 בשעה 11.00. ביום ובשעה הנקובים כתחילת ההרשמה – תיערך הגרלה בין הנוכחים – במקום.

יתרת המגרשים ישווקו בשיטת „כל הקודם זוכה״, במינהל מקרקעי ישראל, בכתובת הנ״ל.

בעת ההרשמה – יש להפקיד סך של 1,000 ש״ח בהמחאה בנקאית לפקודת מינהל מקרקעי ישראל וזאת כמקדמה על חשבון ערך הקרקע.

פרטים נוספים ניתן לקבל במינהל מקרקעי ישראל, בכתובת הנ״ל.

תוקף הודעה זו עד לגמר שווק המגרשים ולא יאוחר מ־30.4.88.

מינהל מקרקעי ישראל | המועצה המקומית | ערים, חברה לפיתוח
מחוז הצפון | כרמיאל | עירוני בע״מ

„בנה־ביתך״ – בכרמיאל (גבעת מכוש)

(יתרת מגרשים)

במסגרת תוכניות „בנה־ביתך״ שפורסמה באוגוסט 1987, נותרו 11 מגרשים לבנית 11 יחידות דיור בבתים חד משפחתיים.

המגרשים יוקצו לציבור לפי ערך הקרקע, תנאי תשלום, תנאי אשראי והוצאות פיתוח – מעודכנים. שאר התנאים כפי שפורסמו בפרוספקט וכפוף לשינויים המתחייבים מפרסום זה.

ההרשמה תתקיים בחב׳ ערים, רחוב עצמון 16/100 נצרת עילית (טל. 065־71312).

ההרשמה תחל ביום ג׳ 1.3.88 בשעה 10.00. ביום ובשעה הנקובים כתחילת ההרשמה – תיערך הגרלה בין הנוכחים – במקום.

יתרת המגרשים ישווקו בשיטת „כל הקודם זוכה״, בחב׳ ערים, בכתובת הנ״ל.

בעת ההרשמה – יש להפקיד סך של 1,000 ש״ח בהמחאה בנקאית לפקודת מינהל מקרקעי ישראל וזאת כמקדמה על חשבון ערך הקרקע.

פרטים נוספים ניתן לקבל בח׳ ערים, בכתובת הנ״ל.

תוקף הודעה זו עד לגמר שווק המגרשים ולא יאוחר מ־28.5.88.

"ביוכור" תנפיק 10 מיליון דולר בהנפקה פרטית בארה"ב תוך חודש

מאת דני גוב

חברת "ביוכור", השייכת לקבוצת הכימיה של קונצרן כור, מתכוונת להנפיק, שלא באמצעות הבורסה, אלא בהנפקה פרטית סך של 10 מיליון דולר בארה"ב. ההנפקה הזו תבוצע בתוך כחודש עד חודשיים.

שלמה פלג, מנכ"ל קבוצת כור כימיה אומר ל"דבר", כי לחברה כבר יש תנאים והיא מעוניינת לגייס את ההון הזה אף שכור, שהנפקה כזו תדלל את אחזקתה של כור בחברה.

ביוכור היא שותפות בין חברת "ישום" של האוניברסיטה העברית (25%) ושל כור כימיה (75%). זו יחידת מחקר ופיתוח המונה כ־30 איש העוסקת בביוקטליזה. החברה הזלה כמכון תמיסה תודה לתחומי מו"פ ייחודיים, שעבדם מבוצעת ההנפקה האמורה.

תמורת ההנפקה תשמש להמשך פעילות מחקרית למשך כשנתיים עד שלוש ובתום מועד זה, יוחל כנראה בייצור תעשייתי או במכירת ידע.

לדבריו, שלוש ארצה האמריקאים כמה בחודש כדי לבדוק את הנושא ואת הפוטנציאל הטמון בו. הולה הביעו שביעות רצון מאופי המחקרים ומהסיכוי היהודי המחוח בתם.

לא כל יצרני הרהיטים בוכים

מפעל ברג הגדיל מכירותיו ב־1987 ב־27% והגדיל יצוא

מאת דני גוב

המכירות של מפעל רהיטי ברג היו ב־1987 7.4 מיליון דולר לעומת 5.8 מיליון דולר ב־1986 - גידול של 27%. אחוז המכירות של היצוא לעומת מכירות לשוק מקומי היה 27% ב־1986 לעומת 33% ב־1987. ישראל ברג, הבעלים והמנכ"ל של מפעל רהיטי הילדים "רהיטי ברג" אומר כי הוא פועל להגדלת היצוא שלו, בלי קשר להגדלת היקף הפעילות בשוק המקומי. המפעל מייצא בעיקר לארה"ב וקנדה ומחזיק בתערוכות בלוס־אנג'לס, טורונטו וניו ג'רסי. החברות הללו מאחסנות את הסחורה במחסניהן, מרכיבות ומשווקות לחנויות או לבתי הלקוחות.

היעד הנוכחי ליצוא המפעל הוא לצפון אמריקה. ברג אומר, כי הוא בוחן שווקים חדשים ובין השאר את השוק האירופי, אך הפליס בשלב זה לא לבצע חדירות עמוקות ליבשת זו.

הציוד במפעל הוא אוטומטי וקו הייצור ממוחשב עם הכנה אוטומטית לייצור בסדרות גדולות. "מפעל שרוצה לייצא לחו"ל ולשלוח מכולות רבות ולעמוד בלוח זמנים שמכתיבים הלקוחות בעולם יאפסס את העניין כולו אם לא יתקין ציוד מתאים".

למפעל רהיטי ברג יש עדיין כושר ייצור ותפוקה, שאינם מנוצלים בגלל השקעות גדולות בשנה שעברה (750 אלף שקל ב־1987) ובשל מיתון מסוים בשוק המקומי. ברג אומר, כי המצב בענף מוצרי הצריכה בכללו, כולל מוצרי מזון, איננו מעודד וניכרים סימני מיתון. משום כך, הוא אומר, עדיין אין רואים את האור בקצה המנהרה בענף הרהיטים הזעיר.

ישראל ברג המשמש גם יו"ר ענף העץ בהתאחדות התעשיינים מעריך את מספר המפעלים בענף ב־2000 עד 3000. אין הוא נוקב במספר מדויק כי לפעמים גם עסק משפחתי של כמה עובדים, אפילו פחות מחמישה, נחשב "מפעל". מפעל המעסיק 20 עובדים כבר נחשב לגדול.

הענף ייצר במהלך 1987 רהיטים ומוצרים בהיקף כולל של כ־500 מיליון דולר. 13.5 מיליון דולר מתוכם ליצוא, לא כולל יצוא הלבידים. יצוא הלבידים לבדו נאמד בכ־16 מיליון דולר, וכשכוללים בו רהיטי גן מפלסטיק הגיע יצוא הרהיטים ל־21.5 מיליון דולר.

קונצרנים במשק נערכים לקראת פיחות ועיסקת חבילה בקרוב

מאת מוריה אבנימלך

קונצרנים וחברות במשק החלו להיערך לאפשרות של פיחות ועיסקת חבילה במהלך השבועיים הבאים.

ההערכות כי פיחות, במסגרת עיסקת חבילה שבה תסכים ההסתדרות לעיקור חלקי של הפיחות מתוספת היוקר, הוא בלתי נמנע הביאו בימים האחרונים חברות במשק, ובמיוחד קונצרנים שיש להם התחייבויות דולריות ונכסים דולריים, להתאים את חשיפתם לדולר להערכות החדשות.

הצפיות לפיחות הדולר גברו בעקבות הלחץ הגובר של התעשיינים לפיחות ולעיסקת חבילה. גם העיקול שהטיל לאחרונה האוצר על כספי המס המקביל של קופת חולים, מתפרש כלחץ של האוצר על ההסתדרות שתסכים לעיסקה.

אף שנגיד בנק ישראל שוהה כיום במקסיקו, לא רואים בהעדרותו מהארץ ערובה לכך שהפיחות יידחה עד שובו.

משרד האוצר וההסתדרות ממשיכים להכחיש קיומם של דיונים לקראת עיסקת חבילה, אך, כאמור, בהנהלות גופים כלכליים לא נותנים בכך אימון רב.

קיבוצי הגולן ימכרו עצמם בעזרת... קניון איילון

מאת שמעון וייס

ברמת הגולן הבינו שמה שהולך טוב בקניון איילון, עשוי ללכת טוב גם בנושא קליטת חברים חדשים בקיבוצי הגולן וחמישה קיבוצים צעירים בגליל. למרות האכזבה מנסיון קיבוץ כפר חרוב לערוך מבצע התעניינות היכרות עם אלפי הקונים בקניון הרמת־גני, החולם, באחרונה, בגולן ובגליל לנסות "למכור" את הקיבוצים כדרך שמוכרים את מוצרי המזון, ההלבשה וכל השאר, בקניון הגדול.

הם פנו לטומי לנג, איש השיווק והפירסום של הקניון, וביקשו ממנו לסייע ב"מכירת" קיבוציהם לקהל הרחב שבא לקניון, במטרה לנסות ולשפר את מצב הקליטה בקיבוצים. בתקופה האחרונה חלה ירידה גדולה בהיקף הנקלטים בקיבוצי הגולן והגליל על רקע המשבר הכלכלי באזור ובתנועה הקיבוצית והשחיקה הכללית בתרומית הקיבוץ.

לנג הזהיר את אנשי כפר־חרוב והקיבוצים כי קהל הקניון איננו בהכרח קהל היעד של הקיבוצים ואולם הוא הסכים לסייע להם במבצע "מכירת" הקיבוצים. על־פי התוכנית, יבקר לנג בקיבוצים ויכיר מקרוב את הישוב וחבריו כדי לקבוע יחדיו את קהל היעד. בהתאם לציפיות ולעדיפויות של הקיבוץ, ייקבע קהל היעד ולאחר מכן יחל מבצע המכירה וההיכרות עם הקהל הרחב.

כבר עתה ברור כי לקיבוצי הגולן והקיבוצים החדשים בגליל נחוצות היום משפחות צעירות בגילאים שבין 25 ל־35, בעלי השכלה ומקצוע שצברו נסיון במקצועותיהם. יצויין כי בקיבוצי הגולן יש כיום כ־850 חברים בלבד שפירושו — שלושה קיבוצים גדולים במרכז הארץ. במרבית הקיבוצים לא נרשמה קליטה רצינית של חברים חדשים בשנים האחרונות ולכן הוחלט לשתף פעולה בין קיבוצי הגולן לקיבוצים החדשים בגליל במבצע קליטה חדש ומקורי.

"הלנה רובינשטיין" תגדיל יבוא ותקטין יצור מקומי אם לא ישתנה יחס העלויות

מאת דני גוב

מנכ"ל חברת התמרוקים "הלנה רובינשטיין", אברהם נסן אומר, כי להערכתו במידה ולא יהיה שינוי באיזון בין עלות הייצור בארץ לבין עלות המוצרים המקבילים מיבוא, התהליך הנוכחי של גידול ביבוא יתגבר ב־1.1.89 עם הורדת המכסים בין ישראל לשוק המשותף. התהליך יביא לכך שמרבית המוצרים בקוסמטיקה המקומית יהיו מיבוא, כולל אלה של הלנה רובינשטיין.

"אני מאמין שהלנה רובינשטיין לא באלך לקצץ בכוח אדם וזאת מתוך אמונה שבמקביל לצמצום הייצור של מוצרים שניתן ליבא בזול יותר נוכל להגדיל את נתח המוצרים ליצוא", אומר נסן.

נוכח הירידה ברמת המכסים והעליה בעלויות הייצור בשוק המקומי חלקם של המוצרים המוכבים שהחברה מייבאת מחברת האם הולך וגדל. "במצב הדברים הנוכחי נראה לי שהמגמה הזה ילך ויגדל ב־1988".

נסן משמש גם כיו"ר ענף התמרוקים בהתאחדות התעשיינים ולדבריו הוא מנסה לבלום מגמות מצד מורשים בענף להעלות מחירים והותר מאיוך להגדיל בעלויות כדי למנוע עליית מחירים.

"התעשיה חייבת לקבל סיוע מהממשלה וההסתדרות כדי להשיג ריסון בעלויות הייצור כדי שניתן יהיה להתמודד עם היבוא המבוצע בדרך כלל על ידי חברות ענק מחו"ל המפעילות קוי ייצור אוטומטיים לחלוטין. במקביל תוכנה לפתוח את היצוא אך כאן אנו נתקלים בקשיים בשל עליות במחיר. חלק גדול מאי ההצלחה בתחום היצוא איננו נובע מבעיות איכות או עיצוב מוצר אלא מחיר. במקרים רבים המחיר בחו"ל נמוך מעליות הייצור המקומי", אומר נסן.

ח"כ ויינשטיין קורא למנוע התמוטטות בתיירות

מאת דויד מושיוב

ענף התיירות עלול לעמוד בקיץ הקרוב בפני נזקים כבדים ופשיטות רגל אם לא ינקטו מיד צעדים לביצוע הסברה רחבה בחו"ל על כי בישראל נשמר השקט ואתרי התיירות בארץ פועלים כסדרם - דבר זה מתריע ח"כ אריאל ויינשטיין הטוען, כי בידיו מצוי מידע לפיו בתקופה הקרובה צפוי שפל בבתי מלון בשל ירידה דרסטית בהיקף ההזמנות לראשית הקיץ הקרוב.

ויינשטיין אמר, כי כבר עכשו קיימת ירידה משמעותית בתפוסת בתי המלון ברחבי הארץ, אף כי מספר הביטולים מועט. הבעייה היא שאין מגיעות הזמנות לקראת חודשי הקיץ והדבר מעורר דאגה רבה בענף מפני מצב חמור כמותו לא היה זה שנים, אף לא בזמן מלחמת לבנון.

ח"כ ויינשטיין פנה לממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס ולשר התיירות אברהם שריר, בתביעה לבצע מיד פעולות הסברה נרחבות בחו"ל, במאמץ כספי שבו ישתתפו משרדי האוצר, החוץ וגורמי התיירות, כדי למנוע את עצירת התיירות לישראל והקטנת הכנסות המדינה במיליוני דולרים בגלל האירועים האחרונים בשטחים.

יצוא ענף הכימיה עבר מחסום מיליארד הדולר

ענף הכימיה רשם אשתקד הישג לא מבוטל לאחר שהצליח להגדיל את היצוא ב־30% לעומת 1986 ושבר את מחסום מיליארד הדולר. חלק מהגידול בענף הכימיה ניתן לייחס לשינוי המחירים העולמי במונחי דולר. הענף מיצא למעלה מ־50% מתפוקתו.

אוהד אורנשטיין, מנהל חטיבת הכימיה והמתכבים במשרד התעשיה אומר, כי עליה גדולה במחירים חלה במוצרי הפטרוכימיה המפעלים הישראלים הגדילו את יצואם בעשרות אחוזים ובמקביל הפעלו המתקנים בתפוקה מלאה, לראשונה מאז הוחזבם בתחילת שנות ה־80.

גם בשאר ענפי הכימיה חל גידול ניכר ביצוא. אורנשטיין אומר, כי הנתונים לראשית 1988 מצביעים על המשך המגמה החיובית בענפי הכימיה.

אי. אי. אס. תייצא לאירופה

חברת אי. אי. אס מקרית הטכניון בחיפה, הזוכה באספקת מוצריה לחברת טכניטרון באירופה, זאת בעקבות הסכם להזמנה בהיקף של מיליון דולר שנחתם בין שתי החברות לשיווק והפצת מוצריה של אי. אי. אס למדינות באירופה.

חברת טכניטרון הבריטית היא חברת הפצה כלל אירופאית מהגדולות ביבשת ועל לקוחותיה נמנית – אריקי ראסה הספנית. טכניטרון תשווק את מוצרי אי. אי. אס בתחום ציוד קצה למחשבי 3270 וציוד קצה לסטרינאקס.

מהנהלת אי. אי. אס נמסר כי בשלב ראשון תשווק טכניטרון את מוצרי החברה לנורבגיה, שבדיה, הולנד, דנמרק ואיטליה וכן קיימת ציפיה להזמנות בהיקף של 5 מיליון דולר.

פרויקטים תירותיים גדולים יוקמו בנגב

כמה פרויקטים תירותיים גדולים, בעיקר של בתי מלון אושרו באחרונה והם יוממשו בקרוב. הועדת השבים לעניני הנגב, בראשות ח"כ אברהם כץ עוז, מסכמת בימים אלה את שנת פעילותה הראשונה ומסיכומים אלה נודע, כי באחרונה אושרו ארבעה פרויקטים תיירותיים גדולים: תוספת 3000 חדרי מלון באילת; הקמת 4000 חדרי מלון בנחל חבר בים המלח; תוספת של 1000 חדרי מלון באשקלון; מלון של 150 חדרים על הצוק במצפה רמון.

רוב השקעות בפרויקטים הללו מקורן בקבוצות משקיעים זרים.

"מבני תעשיה" תשקיע השנה במבנים 60 מיליון ד'

מבני תעשיה מתכוונת להשקיע השנה 60 מיליון שקל בהקמת שורת מבנים חדשים לתעשיה מסחר ומלאכה ברחבי הארץ בשטח כולל של כ־90 אלף מ"ר, שלגביהם חתמה כבר החברה הסכמי התקשרות להשכרתם.

כ־25 מיליון שקל מסכום ההשקעה הכולל מתכוונת החברה להשקיע מתמורת הנפקת מניותיה לציבור.

הפרויקט המוביל שהחברה מקימה הוא מפעל מתקדם המתבסס לראשונה בארץ על שילוב של רובוטים ואוטומציה מחולשת בייצור מתכות קשות עבור חברת ישקר בתפן.

עוד בהקמה - מפעל מתכת בשלומי, מפעל למוצרי מזון בערד, מפעל למוצרי מתכת ופלסטיקה בנצרת, מפעל למוצרי בריאות טבעיים מים המלח במצפה שלם, מפעל לייצור אריחי קרמיקה בירוחם עבור נגב קרמיקה, מפעל אלקטרוניקה של מוטורולה בערד, מפעל טקסטיל באשדוד, מפעל למוצרי פי.וי.סי. במגדל העמק, מפעל מעגלים מודפסים בטבריה, פארק תעשיתי באריאל, מרכזי תעשייה, מלאכה ומסחר באילת, בחצור ובמטולה ומבנה למפעלים עתירי ידע ליד מרכז למחקר גרעיני בנחל שורק.

בנוסף לפרויקטים אלה בודקת החברה הקמת מבני תעשיה נוספים בשטח כולל של כ־50 אלף מ"ר.

דני גוב

נדל"ן / דני גוב

חברות הבנייה מתקשות להשלים דירות בשל האירועים בשטחים

חברות הבנייה הגדולות מתקשות כיום לסיים דירות שהובטחו לדיירים בשל האירועים בשטחים. אירועים אלה גרמו לכך, שבאתרי הבניה בכל הארץ נוצרו שיבושים חמורים במהלך העבודה הסדיר.

בדיון מיוחד, שהוקדש לנושא במסגרת ועדת החברות המשכנות של המוסד המאוחד לענף התברר, כי החברות צופות עיכוב של חודש עד חודשיים לפחות בהשלמת הדירות, אם האירועים בשטחים יימשכו פרק זמן נוסף, הרי שהעיכובים יהיו גדולים יותר.

חברות הבניה הגדולות נערכות כבר למצב החדש שנוצר והן בוחנות הבאתם ארצה של עובדים מקצועיים זרים מחו"ל להשלמת הפרויקטים השונים.

המוסד גם תבע מהממשלה להאריך את משך הביצוע של עבודות קבלניות עבור הממשלה, בשל אירועי השטחים.

הופעלה מועצה ציבורית לתיווך מקרקעין בראשות פרופסור רייכמן

מועצה ציבורית, בראשות פרופסור אוריאל רייכמן, הוקמה בימים אלה ויעודה - הסדרת פעולתו של ענף תיווך המקרקעין בישראל, במטרה להעלות את רמת השירותים המקצועים שהוא מעניק לציבור.

במועצה, מיסודה של מלד"ן - עמותת מתווכי המקרקעין, בראשות רייכמן, חברים גם דני גילרמן נשיא איגוד לשכות המסחר, שמואל דנקנר בעל קבוצת דנקנר, יוסף פישלר מחברת אזורים ודוד ביטן מהמועצה הישראלית לצרכנות. כן משתתפים במועצה ארבעה נציגי מלד"ן.

המועצה תגדיר בשלב ראשון את מקצוע התיווך ואת הכישורים הנדרשים מהעוסק במקצוע זה, עקרונות האתיקה המקצועית ודרכי הכשרתם והתמחותם של מתווכי נדל"ן. המועצה תפרסם החלטותיה לידיעת הציבור.

חילופי דיירים בצומת גהה

באחרונה היו חילופי דיירים בנכסי חברת "כהן פיתוח ומבני תעשיה" בצומת גהה, עקב קשיים כלכליים אליהם נקלעו שני דיירים - "דניש אינטריורס" ו"חוות הרהיטים". החברה הודיעה, כי עד כה הושכרו לדיירים חדשים בבנין דניש 1540 מ"ר בשכר דירה גבוה מבעבר והצמדה למדד במקום לדולר. יתרת השטחים בבנין עדיין מוחזקת על ידי המפרק הזמני המשלם שכר דירה שוטף, מדי חודש באותם התנאים כפי שהיו בעבר.

מתוך השטחים שהוחזקו על ידי חוות הרהיטים בע"מ, הושכרו כבר 827 מ"ר לחברת תרופות וכן סוכנות ומשרדים של 1051 מ"ר נוספים לדיירים אחרים, בשכר דירה גבוה יותר.

נוכח התפתחות זו צופה החברה שיפור בהכנסותיה מיד לאחר השכרת כל השטחים המוחזקים עדיין בידי מפרקים, הבטחת השכר למדד ופיצול השטחים בין חברות בענפי עיסוק שונים.

בדייקר גת בונה 40 דירות בנתיבות

חברת "בנייקר גת" השלימה באחרונה תכניות בניה של 40 דירות חדשות בנות 3 חדרים, 4 חדרים ודירות גן בנתיבות. זאת בהמשך לפרויקט א' שבו נבנו 60 דירות שאוכלסו כולן.

הפרויקט החדש כולל 4 בניינים בני 4 קומות כל אחד ופיתוח סביבתי מלא. מהנהלת החברה נמסר, כי המכירה תחל בחודש מארס וכי ההלוואות והמשכנתאות לזכאים עשויות להגיע לכדי 75% ממחיר הדירה. החברה מציינת, כי גם שלב ב' ייבנה בסטנדרטים של שלב א'.

מבנה תעשיות גדול יוקם ברמת החייל

מבנים על שטח של 14,000 מ"ר לתעשיות עתירות ידע יוקמו באזור התעשיה ברמת החייל על ידי חברת S.G.S בשיתוף עם האחים שביט.

המבנים יוקמו בשני שלבים כשבראשון כבר מוקם מבנה של חמש קומות המציע כ־5000 מ"ר שטחים להשכרה ומכירה. שלב ב' יכלול כ־9000 מ"ר נוספים והוא נמצא בתהליך תכנון מתקדם. S.G.S מנוהלת על ידי אהוד סמסונוב והתמחותה עד כה בתחום הקבלנות הגדולה. היקף פעילותה עבור משרד הבטחון לבדו נאמד בכ־13 מיליון דולר.

מ.מ.ס.י. למיבנה חדש בלינקולן

מועדון מכוניות וסיירות מ.מ.ס.י. עומד לחנוך בקרוב מבנה נוסף ב"בית רוזן" ברחוב לינקולן בתל אביב שיכיל את משרדיו. המשרד החדש ישתרע על שטח של 120 מ"ר ותקופת השכירות שנקבעה הוא ל־9 שנים.

במשרד הישן ברחוב פתח תקווה ישארו כל עובדי המינהלה.

מיליון מ"ר פלטות גבס ייובאו מצרפת

חברת "אלומאיר אלומרום" חתמה לאחרונה על הסכם יבוא מיוחד בסך מיליון מ"ר פלטות גבס עם חברת "פלאטורה לה פארג" מצרפת. ההסכם נועד למלא חלל, שנוצר עם סגירת מפעל "תגיב". מנכ"ל החברה, עמוס קלינגר אומר, כי פוטנציאל הבניה בגבס ילך ויגדל וכי סגירת תגיב תשפיע רק על חלוקה חדשה של נתחי השוק. משלוח ראשון של 80,000 מ"ר מתוך המיליון כבר נפרק בימים אלה באשדוד.

מציעים מגרשים בפסגת זאב

מינהל מקרקעי ישראל פרסם בימים אלה מכרז להחכרת 6 מגרשים לבנית 8 יחידות דיור, בפסגת זאב בירושלים. השטח הוא של 358 מ"ר למגרש ועד ל־726 מ"ר. המחיר נע בין 56־107 אלף שקל כולל הוצאות פיתוח.

המינהל ממשיך להציע מגרשים לבניה רוויה (מעל 4 דירות) בחולות ראשון לציון. השבוע מציע המינהל 3 מגרשים בשטח 7000 מ"ר, עליהם ניתן לבנות עד 17,000 מ"ר. מחיר המינימום עבור המגרשים - 4.4 מיליון שקל.

זהו המכרז השני שמוציא המינהל בשבועיים האחרונים בחולות ראשון לציון. עד כה מכר המינהל 200 יחידות דיור.

תקציב המינהל השנה 186 מיליון שקל

מועצת מינהל מקרקעי ישראל אישרה לפני כמה ימים את תקציב המינהל ל־1988 בסך 186.4 מיליון שקל לעומת 150.8 מיליון שקל בתקציב אשתקד.

לפי ההצעה שאושרה יגדלו הכנסות המינהל בכ־33.6 מיליון שקל, בין היתר בשל התעוררות שחלה בשוק המקרקעין ובשיווק קרקע לבניה נמוכה (וילות וקוטג'ים) ולבניה רוויה (4 דירות ויותר).

יוסף פישלר מונה לסמנכ"ל חטיבת הבניה ב"אזורים"

יוסף פישלר מונה לסמנכ"ל חטיבת הבניה בחברת "אזורים". פישלר היה עד כה מנהל מחוז המרכז של החברה והיה אחראי לפרוייקטים כמו "מגדלי דוד המלך", "רייזנבוך־סנטר", "בית הטכסטיל", "אזורי חן" ו"אזוריים".

יוסף פישלר, מהנדס בניין במקצועו, בוגר הטכניון בחיפה ומנהל עסקים באוניברסיטת תל־אביב, מחליף בתפקידו זה את אביגדור קלנר שמונה למנהל חטיבת הבניה.

לא לשמור על "מסגרת התקציב"!

מאת אסתר אלכסנדר

אין מה לעשות. לכלכלנינו המונטריסטים־מיסטריים פשוט לא הולך. המציאות טפחה שוב על פניהם, והפעם בצורת גידול עצום בגרעון במאזן התשלומים, למרות עודפים בתקציב ותקציבים מאוזנים להפליא של הממשלה בשנים האחרונות. כלכלנים אלה בעצמם, מעל במות שונות, ומערכת "ההסברה" הכלכלית בכלי התקשורת שיננו לנו השכם והערב שהסיבה לגרעון במאזני החוץ שלנו, ובמיוחד לגידול בגרעון זה, נעוצה בתקציב הממשלתי הבלתי מאוזן. כמה שהגרעון בתקציב המדינה גדול יותר - הם טענו - הרי הגרעון במאזן התשלומים יהיה גדול יותר. פעם חשבו שגרעון זה הוא דבר מאוד לא רצוי ולחמו בשצף קצף בתקציב המדינה, לאמור: יש לשמור על "מסגרת התקציב" בכל מחיר. והנה, היום לאחר סיכומיה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 1987 התברר לעיני כל שאין כל קשר בין הגרעונות בתקציב המדינה לבין הגרעונות במאזן המסחרי החיצוני שלנו. אין גרעון בתקציב המדינה ל־1987, לעומת זאת הגרעון במאזן התשלומים עלה ב־50 אחוז!

זאת לא הפעם הראשונה שכלכלנינו מתאכזבים מתיאוריות שלהם בנושא תפקידו של תקציב המדינה במשק ויכולתו של תקציב מאוזן לעשות סדר במערכות המשקיות הסוררות. גם הקשר בין גודל הגרעון בתקציב המדינה לבין גודל האינפלציה, קשר שבו האמינו בכל מאודם, התברר שהוא איננו אלא תעתועי הזיות. פרופ' ניסן לוויתן מן האוניברסיטה העברית והגב' סילביה פיטרמן מבנק ישראל הראו במחקרם כבר ב־1984 שקשר כזה לא קיים משום שגודל אחד ומסויים של גרעון בתקציב המדינה יכול לקיים אינפלציה של 4 או 40 ואפילו של 400 אחוזים לשנה. יחד עם זאת טענו שגודל הגרעון בתקציב כן קובע את גודל הגרעון במאזן התשלומים ומסיבה זו יש טעם בריסון תקציבי. אך, כאמור, נוכח המציאות של 1987 כאשר תקציב של עודפים של הממשלה או תקציב מאוזן או גרעון מזערי כאחוז מן התוצר מקיים גידול אדיר בגרעון המאזן המסחרי החיצוני בכל צורותיו - עם או בלי יהלומים, עם או בלי רכש בטחוני (ראה פרסומי הלשכה בגרון בינואר 1988) - ברור שגם "אמת" זו נפלה למים.

אפשר כמובן לטעון שהגרעון במאזן החיצון שלנו בא כתוצאה של חוסר פיחותים, של שער חליפין קבוע נוכח 12 אחוזים של הפרשי אינפלציה "לטובת" השקל החדש אל מול הדולר; ואין מקורו של גרעון זה בתקציבנו המאוזן. יש בטענה זאת משהו, ללא ספק, אך ברור שלפי מתכנני "היציבות" המשקית התקציב הבלתי גרעוני, המאוזן, של הממשלה היה אמור לבטל את השפעתה הקלוקלת של קביעות שער החליפין על מאזן התשלומים. אך הוא פשוט לא ביטל אותה: התקציב המאוזן באופן גלוי ובעל העודפים הסמויים - שמתגלים רק בישיבות ועדת הכספים של הכנסת ולא בחשבונאות של החשב הכללי משום מה - הציג אדישות מוחלטת לגבי כל שאירע במאזן התשלומים. יחס, נבון יותר חוסר יחס זה של התקציב המאוזן אל הגרעון במאזן התשלומים, לא היה שונה מיחסו אל מחזור האינפלציה בעבר, כאשר מתפקידו של אותו תקציב בלתי גרעוני היה לבטל את ההשפעה האינפלציונית של הפיחותים התקופתיים. גם אותה הוא לא ביטל, כזכור. ראה לדוגמה תקופת כהונתו של השר הורביץ כאשר הגרעון בתקציב היה מזערי אך האינפלציה גאתה.

וכאן אנו עומדים כעת: לא זו בלבד שהתקציב המאוזן המקוצץ לא איזן את מאזן התשלומים ולא הקטין את הגרעון בו, הוא אפילו לא היה מסוגל לנטרל את השפעתם של הגורמים שפעלו להגדלת גרעון זה. כך גם לגבי האינפלציה: לא זו בלבד שאיזון התקציב לא הוריד את קצב האינפלציה, אלא שאין בכוחו כלל אפילו לקזז את הגורמים שמאיצים אותה. אם משהו יציע כפתרון לאינפלציה ולמאזן התשלומים לקיים גם תקציב מאוזן וגם לאפשר פיחותים, הוא יספיק לבחון את נכונות צעדיו, כי המשק יתמסטס במקרה זה לפני ששר האוצר ונגיד בנק ישראל יספיקו להגיד ג'ק רובינסון.

אם כל האמור לעיל נכון, אז לשם מה טוב התקציב המאוזן? למה משמשת "מסגרת התקציב"? - בלשונו של שר האוצר. הוא משמש למטרות של חלוקת הכנסות בלתי שוויונית אותה שימשו תקציבים מסוג זה מימים ימימה. היום זה ברור כי המימסד לא טורח יותר להסתיר זאת.

מתחוללים "רפורמות" גדולות במיסוי ובשוק ההון, כאשר הנהנים הם אלה שמרויחים 8,000 ש"ח לחודש ולמעלה מזה, ומכיוון שהתקציב "חייב" להיות מאוזן ו"מוכרחים" לשמור על מסגרת התקציב. הרי המימון של רפורמות אלו "חייב" לבוא ישירות מתקציבי בתי החולים, האוניברסיטה, בתי הספר היסודיים והתיכוניים ומקצבת ילד ראשון. הלא כן?

זה עניין של חשבון פשוט. ברגע שמוכנים להכיר בחשיבות העליונה של התקציב המאוזן ולקבל את קדושת "מסגרת התקציב" שאין לנגוע בה. כלכלני המימסד לא הססו לעשות "יעד" מהשמירה על מסגרת התקציב בזמן שהם יודעים היטב שהיא לעולם לא יעד, היא איננה אילוץ אלא אמצעי מדיניות שרירותי ותו לא.

את מדיניות יצוב המחירים מנהלים היום דרך קיבוע שער החליפין, ובצדק. אני בהחלט מתנגדת לפיחותים. הסיבה לכך היא שאין שום הצמדה חזקה יותר במשק מאשר הצמדת המחירים לשער הדולר. ברגע שמחיר הדולר יתחיל לרוץ, ירוצו צמודים קרוב קרוב אליו שאר מחירי המשק. זה הכוח האינפלציוני הגדול שמצפה להזדמנות שלו מתחת לפני השטח. במקרה זה כלום לא יעזור. לא יעזור ניתוק ההצמדה של השכר לעליית המחירים, עיקור תוספת היוקר, וזהכי פחות יעזור איזון התקציב. לייצוא תמיד אפשר לדאוג דרך סבסוד סלקטיבי, אם אכן רוצים ביוקרתו.

את כל האמיתות שבניתי לעיל יודעים גם ראשי המשק. אך האמת היא שמקבלי ההחלטות, ובראשם נגיד בנק ישראל הפרופסור ברונו, זה זמן רב שאינם עוסקים במדיניות כלכלית. הם עוסקים בשיטות של חלוקת הכנסות רגרסיבית, וממציאים סיסמאות "הסברה", וגם עוסקים - במיוחד פרופסור ברונו - בסוג מסויים של מדיניות חוץ. יתכן שפרופסור ברונו מאוכזב ממדע הכלכלה של ימינו ואין הוא יכול להמציא משהו טוב יותר, יתכן שהאשם במשהו אחר, עובדה היא שפרופסור ברונו מתייחס בשוויון נפש גמור לגידול בגרעון במאזן התשלומים בעשרות אחוזים בשנת 1987. היצוא מצידו יכול להיעלם כלל מאופקנו, בטווח הקצר בכל מקרה, לפי התיאוריה החדשנית הבלתי־כלכלית שלו - ויש להודות שזאת תיאוריה הפכנית ביותר לעומת השקפתנו במשך כל שנות קיום המדינה - והדבר היחידי החשוב בעולמנו הכלכלי הוא יתרות המטבע. מכיוון שכרגע אנו משופעים בדבר הזה - ממשיכה "התיאוריה" הנ"ל הרי אין כל חשיבות לגידול בגרעון מאזן התשלומים, ואין כל חשיבות האם אנו נייצא או לא וכמה.

למה ראיון זה הוא בלתי כלכלי? כי ברור שיתרות המטבע נובעים משני מקורות בלבד: מן היצוא ומן הסיוע האמריקאי. למה לנו לייצא אם יש סיוע בשפע? במילים אחרות: כדי לקיים את משקנו עלינו למצוא את הדרך ליחסים קרובים עם ארה"ב (לא קטנה כנראה באיזה מחיר) והדבר יחסוך לנו ניהול של מדיניות כלכלית. [illegible] הפילוסופיה הזאת ועם "מסגרת התקציב" ויתרות המטבע בראש דאגתנו אנו לא נגיע רחוק.

אין שום רע בתקציב גרעוני. להפך, מומלץ לנהל תקציב גרעוני שיפעיל את כל משאבינו המנוצלים: אדם, ציוד וידע. הגרעון בתקציבה של יפן מגיע לעשרות מיליארדי דולרים. יפן מנהלת תקציב גרעוני, אך לא לפני שהיא מבטיחה שגרעון זה יזרום אל הייצור במקום לספקולציות ולהרמת רמת חיי העובדים במקום אל קומץ עשירים. בתנאים אלה אין כל חשש שתקציב זה יגרום לאינפלציה או לגידול בגרעון במאזן התשלומים. ראה את דוגמת יפן, אך לא רק את יפן אלא גם אותנו עצמנו בשנות ה־50 וה־60 של מאה זאת. בשנים אלה ניהלנו תמיד תקציב גרעוני ללא אינפלציה, תוך כדי צמיחה ועליה ברמת החיים של רוב העם וגם הגרעון במאזן התשלומים ירד ביחס לתוצר הלאומי. הכנסת תעשה טוב, אם תחזיר את התקציב המוצע והמאוזן לשנת 1988 אל הממשלה. זאת בעצם תוכחה אם רצוננו בקיום אנושי.

הברד והסופות הקטינו יצוא ההדרים ב־2.5 מיליון תיבות

מאת דויד מושיוב

פגעי טבע כמו הברד וסופות גרמו לנשירה של הדרים ופגיעות בטיב הפרי וכתוצאה מכך יקטן יצוא ההדרים ב־2.5 מיליון תיבות. היצוא הכולל של ההדרים השנה יהיה 38.5 מיליון תיבות לעומת 41 מיליון תיבות כפי שתוכנן בראשית העונה. יו"ר מועצת ההדרים ראובן איילנר אמר לסופר "דבר", כי ההכנסות מייצוא פרי הדר השנה ינועו בין 210 ל־215 מיליון דולר פו"ב בגלל הצמצום בכמויות המיוצאות. עד כה שלחה המועצה לחו"ל מחצית מהכמות המתוכננת לייצוא והמחירים המתקבלים תמורת ההדרים מישראל הם טובים.

מהקרן לנזקי טבע נמסר, כי עד כה שלמה הקרן לחקלאים שונים מיליון דולר בעד נזקי טבע שנגרמו להם בעיקר בענף הירקות, תות שדה, בננות, אבוקדו ועוד. באשר לפרי ההדר לא שלמו עדיין כספים תמורת הנזקים שנגרמו משום שעדיין מעבדים את החומר.

הסערה העיפה את מנהרות הניילון מעל גידולי תות השדה. הדבר פגע ביבול ובמקום לייצאו חלק ממנו ימכר בארץ, דבר העלול לפגוע בכמויות המתוכננות של יצוא תות השדה. הרוחות הסוערות העיפו אשכולות של בננות וגרמו נזקים לענף.

נמסר, כי בשנה שעברה שלמה הקרן לנזקי טבע לחקלאים סכום של 10 מיליון דולר לחקלאים בעד נזקים שנגרמו להם, מזה 3.5 מיליון דולר לענף ההדרים. השנה עדיין קשה לאמוד את היקף התשלומים של הקרן משום שאנו מצויים רק בראשית השנה.

שערי מטבע חוץ ביום 21.02.88

המטבע	בנקנוטים – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.55	1.62	1.54	1.62	1.55	1.62	1.5811	1.6009	1.5782	1.5978	1.5791	1.5990	1.5896
1 מארק גרמני	0.91	0.95	0.91	0.95	0.90	0.95	0.9268	0.9384	0.9237	0.9352	0.9245	0.9361	0.9333
1 לי"ש	2.70	2.82	2.71	2.84	2.71	2.84	2.7638	2.7984	2.7615	2.7959	2.7611	2.7958	2.7818
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.26	0.28	0.26	0.28	0.2742	0.2776	0.2732	0.2766	0.2732	0.2766	0.2760
100 ינים יפאניים	1.19	1.25	1.19	1.25	1.19	1.25	1.2153	1.2305	1.2140	1.2291	1.2137	1.2290	1.2229
1 גולדן הולנדי	0.81	0.85	0.81	0.85	0.80	0.85	0.8269	0.8373	0.8243	0.8346	0.8234	0.8338	0.8313
1 פרנק שווצרי	1.11	1.16	1.10	1.16	1.10	1.16	1.1302	1.1443	1.1240	1.1381	1.1267	1.1409	1.1362
1 כתר שודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2609	0.2642	0.2598	0.2630	0.2602	0.2635	0.2621
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.24	0.25	0.24	0.25	0.2462	0.2493	0.2456	0.2487	0.2452	0.2483	0.2474
1 כתר דני	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2430	0.2461	0.2421	0.2452	0.2422	0.2452	0.2440
1 מארק פיני	0.38	0.39	0.37	0.39	0.37	0.40	0.3826	0.3874	0.3829	0.3867	0.3815	0.3863	0.3844
1 דולר קנדי	1.22	1.27	1.22	1.28	1.22	1.28	1.2440	1.2596	1.2417	1.2572	1.2409	1.2565	1.2506
1 דולר אוסטרלי	1.08	1.19	1.09	1.17	1.10	1.18	1.1344	1.1486	1.1304	1.1445	1.1330	1.1472	1.1404
1 ראנד דרא"פ	0.49	0.59	0.46	0.77	0.48	0.67	0.7589	0.7684	0.7585	0.7680	0.7587	0.7683	0.7632
10 פרנקים בלגיים	0.43	0.45	0.43	0.46	0.43	0.45	0.4415	0.4471	0.4422	0.4478	0.4423	0.4479	0.4459
10 שילינגים אוסטריים	1.29	1.35	1.29	1.36	1.29	1.36	1.3187	1.3352	1.3179	1.3345	1.3170	1.3336	1.3257
1000 לירטות איטלקיות	1.23	1.30	1.23	1.31	1.23	1.32	1.2608	1.2766	1.2575	1.2731	1.2565	1.2723	1.2673
1 "סל" (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.9179	1.9419	1.9065	1.9303	—	—	1.9276
1 דינר ירדני	4.32	4.59	4.36	4.64	4.48	4.79	—	—	—	—	—	—	4.5707
10 לירות לבנוניות	—	—	0.09	0.10	0.02	0.03	—	—	—	—	—	—	0.0540
1 לירה מצרית	0.66	0.70	0.63	0.67	0.65	0.71	—	—	—	—	—	—	0.7593

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

„בסך הכל יבורך פקיד העוזר לאזרח"

אמרה הסניגורית בטיעוניה לקולת אחדים מסעיפי האישום נגד יחיאל בן עמי, מזכיר בתימ"ש השלום בת"א והמרכז; ההחלטה אם לעצרו עד תום ההליכים בסוף השבוע

(עו). – ההחלטה בדבר מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים של מזכיר בתי משפט השלום באיזור תל־אביב והמרכז, יחיאל בן עמי, המואשם בשוחד ובשחיתות, תיפול לקראת סוף השבוע – קבע אתמול השופט המחוזי בתל־אביב אריה סגלסון, בתום הדיון בבקשת פרקליטות מחוז המרכז להאריך את מעצרו של בן עמי.

בדיון טענה התביעה, עו"ד הלנה ביילין, כי במעשיו הפגין בן־עמי שחיתות וחוסר טוהר מידות והוסיפה כי כמעט בכל סעיף בנפרד בכתב האישום קיימת עילה למעצר. הסניגורית, עו"ד נירה לידסקי, ציינה לעומתה את קולתם של רבים מסעיפי האישום וטענה כי התביעה לא הוכיחה כי שחרורו של בן־עמי בערבות יפגום בהמשך החקירה והמשפט.

בן־עמי עצמו, שנראה רגוע רוב הזמן הרבה לחייך, התפרץ פעמיים: בפעם הראשונה אל תוך דבריה של התובעת באמרה: „מאישה את לוקחת את הדברים שלי על־קשרי עם יהודה פרנקל? זה לא כתוב בהודעה שלי ואני חושב שאת בעצמך אינך מאמינה בדברים שאת אומרת". בפעם השניה, כשעו"ד ביילין טענה כי בן־עמי צילם בעיסה את הפרוטוקולים של בית המשפט בכפר־סבא בדיונים בעניינו של עד המדינה יהודה פרנקל כשהיה עצור שם, התריס לעברה: „זה לא נכון, זה שקר".

בטיעונים סקרה ביילין את העבירות המיוחסות לבן־עמי, הסתמכה בעיקר על שלושת הסעיפים הראשונים בכתב האישום, המייחסים לבן־עמי הוצאת פריטים מעוקלים באמצעות גניבה או זיוף מסמכים ומכירת פריטים מעוקלים אחרים לפרנקל תמורת שוחד. היא נמנעה מלדון ולפרט בהאשמות המיוחסות לו גם נטילת שוחד מיני.

היא אמרה כי בראשית החקירה בפרשיית בתי־המשפט, כלל לא היה בן־עמי יעד בחקירה המשטרה אף נעורה בו אנ. „בשלב מוקדם הוכנס בן־עמי בסוד החקירה בכך שהתבקש לסייע בידי המשטרה בהוצאת תיקים מבית־המשפט בלי שאנשי המזכירות ירגישו. כך גם הרציא בהשאי, לבקשת המשטרה, חותמות בית־משפט לבדיקתן במעבדה לזיהוי פלילי", טענה ביילין. „כך, בשלב מאוחר יותר, במהלך מעצרו, הציע פרנקל למסור לחוקרים חומר על בתי המשפט ואז, לראשונה, עלה גם שמו של בן־עמי", אמרה.

לדבריה סיפר פרנקל לחוקריו בקשר לבן־עמי, כי „הקשר בינינו היה יותר בענייני המעוקלים ופחות בענייני בית־המשפט. אני נתתי לו שוחד בקשר למעוקלים". היא גם

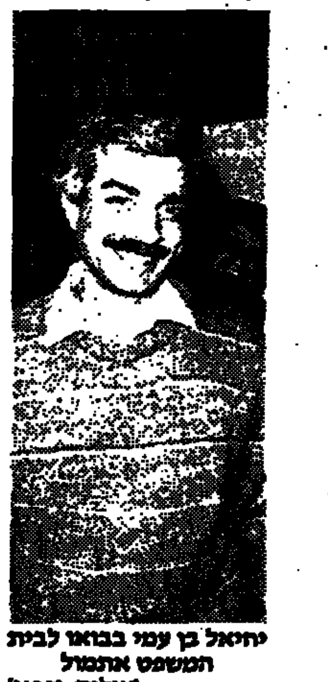
יחיאל בן עמי בבואו לבית המשפט אתמול
(צילום: יפפא)

„מהציתותים לטלפון התבורר", אמרה ביילין, „שבן־עמי עושה בבית המשפט כבתוך שלו בדין ושלא בדין תמורת כל מיני דברים". במשך כל התקופה בה צותתו שיחות הטלפון שלו, חשש בן־עמי לדבר בטלפון. „כל הזמן הוא היה אומר לאנשים שיבוא איתם: לא נדבר על כך בטלפון אבל תמיד היה מתהלל ואומר לאחר מכן את הכל בטלפון".

הסניגורית לידסקי טענה לעומתה כי „אם אדון בן־עמי פשע, הוא לא פגע בחלק השיפוטי של המערכת. בחלק זה פגעו שופטים ולכן לא מצא חן בעיני שהתובעת מייחסת לבן־עמי פגיעה במערכת המשפטית. הוא אינו חלק מהמערכת השיפוטית, אלא מהמערכת המינהלית בלבד". היא תקפה את מהימנותם של עדי התביעה פרנקל וראובן רוזנברג ובקשר להאשמות בדבר מתן עזרה לחברים בבית המשפט תמורת שוחד, ציינה כי „גם המזכירים הם בני אדם ויש להם חברים. יש הבדל בין טובות בעלות רקע פלילי לבין עזרה לחברים. בסך הכל, יבורך פקיד העוזר לאזרח".

גלתה את פרטיה של שיחה בין פרנקל לבן־עמי. בשיחה זו, שהוקלטה בהשאי על ידי פרנקל, שואל בן־עמי: „תגיד לי, יש מישהו שלא צריך לישון טוב בלילות בגללך?" פרנקל: „אל תדאג. כולם יכולים לישון טוב מאוד". בן־עמי: „תגיד, יכול להיות שפתאום יתעורר משהו?" פרנקל: „לא יתעורר כלום".

שלושה נפגעים בתדיראן

(עו). – שלושה שוטרים נפגעו אתמול קל במהלך הפגנה סוערת של עובדי תדיראן במבנה שומאכל. עשרות עובדים הגיעו, לפני הצהריים, בשעות אוטובוסים לפתח בניין הנהלת תדיראן כדי לפגוש את המנהלים. הם הבעירו צמיגים במותח ונישו לפרוץ את הדלתות. כוח גדול של שוטרים ניסה למנוע את כניסתם ובמהלך העימות ביניהם נפצעו שלושת השוטרים לאחר שנחבטו, לדברי המשטרה, על שברי זכוכית. במקביל והלוחות קבוצת מפגינים אחרת קוטפה לבניין דרך הכניסה האחורית. בינתיים התנהל מו"מ בין מנהל תדיראן לבין נציגי העובדים ונציגי ההסתדרות, ובסופו של דבר עזבו המפגינים את המקום סמוך לשעה 3. בית־הדין לעבודה בתל אביב, שנדרש להתערב בסכסוך העבודה, הורה אתמול לעובדים להפסיק מהפרות סדר ועיצומים. בתמונה: ויכוח עם שוטר (צילום: זהבה טלינגר־ישראל סאן)

1600 חברים עזבו את קיבוצי התק"ם

מאת דויד מרשיוב, סופר „דבר"

1600 חברים עזבו את קיבוצי התק"ם בקיץ האחרון בגלל המשבר החברתי והכלכלי. העובר עתה על התיישבות העובדת. כל התנועות הקיבוציות חוששות מעזיבות רבות בחודשי הקיץ הקרוב – כך נאמר בדו"ח שהוכן לבקשת המכון הישראלי לטיפוח מנהיגות חברתית וכלכלית, העורך השבוע מפגש פומבי לדיון בנושא כיצד לטפח מנהיגות במגזרי ההתיישבות, כולל החקלאות המושבית והפרטית הזוקא בעת משבר קשה זו.

במכון סבורים כי הבעייה של התנועה הקיבוצית כיום, כמו של המשק המושבי והחקלאות הפרטית, הוא קודם כל משבר מנהיגות שמתלווה אליו גם המשבר הכלכלי־חברתי.

לדיון הוזמנו אישים ממגזרי ההתיישבות השונים וכן יוצאי קיבוצים המעורים ברבדי החברה הישראלית.

עת"א פועלת לסגירת חניוני דיזנגוף סנטר וכלל עקב ליקויי זיהום ובטיחות

(עת"ת). – ראש עיריית תל אביב שלמה להט הורה אתמול למחלקה המשפטית של העירייה לפעול לסגירת חניון כלל וחניון דיזנגוף סנטר בשל פגמים בטיחותיים ואחרים שהליקויים לא תוקנו למרות דרישות העירייה.

בין הליקויים שתיקונם נדרש היתה בעיית העשן בחניון דיזנגוף סנטר. התברר כי נרשמה רמת זיהום אויר מעל למותר מעשן המכוניות בהיעדר סידורי אוורור מתאימים. בשעות מסויימות, ביחוד בערב כאשר יש להניע פתח יציאה אחד, עומדות עשרות מכוניות בהמתנה הן פולטות עשן רעיל.

בבדיקה בחניון כלל התברר כי המעליות אינן פועלות כראוי, התניון אינו מואר כדרוש וסידורי הבטיחות נגד אש אינם תקינים.

אושר פיתוח בפרוטרום בשמונה מיליון דולר

מאת יוסי ליבוביץ
סופר „דבר"

על פי תחזיות של פרוטרום ל־88' אמורה החברה להחזיר חובות בסך 16 מיליון דולר מתוך 38 מיליון סך כל חובותיה שהצטברו עד סוף דצמבר 86'.

יו"ר הדירקטוריון, ד"ר גלן פרבר, אישר בסוף השבוע תוכנית פיתוח של החברה המסתכמת ב־7.8 מיליון דולר. ההשקעה מיועדת בעיקר להרחבה נוספת של ייצור פי.וי.סי, הרחבת מערך הייצור הקיים והכנסת חידושים בחלק ממיתקני הייצור.

פרבר הוסיף, בדברו בישיבת הדירקטוריון, כי בשנתיים האחרונות הגדילה החברה בצורה משמעותית את תפוקת הפי.וי.סי – המכירות גדלו מאד ב־87' והסתכמו ב־100 מיליון דולר: 46 מיליון לשוק המקומי ו־64 מיליון ליצוא.

למרות לוח החזרי חובות כבדים הרובץ על החברה, היא מתכוונת להחזיר כתשעה מיליון דולר מההלוואות שהתקבלו ב־86' וזאת, נוסף על שבעה מיליון דולר שהחזירה אשתקד.

פרבר, המחזיק ב־60 אחוז ממניות החברה באמצעות חברת אי.סי.סי תעשיות, הוסיף כי לקראת 88' תגביר החברה את מאמציה להרחבת נתח השוק המקומי ותסייע במחקרים וביצוע, בהרחבת שוק תעשיות הפלסטיקה כדי שהביקוש למוצרי פי.וי.סי יגבר.

בפרוטרום מועסקים כיום 640 עובדים: 520 במפעל בעכו ו־120 במפעל התעשיות במפרץ חיפה.

לא נחתם ההסכם עם הטייסים

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

הסכם העבודה עם טייסי אל על לא נחתם אתמול לאחר שלדעת נציגיהם לא תאמו ניסוחים שונים במסמך שהכינה ההנהלה את מה שסוכם בע"פ. נערך דיון ובסופו הוסכם להיפגש שנית ביום ה'. עתה לא ברור אם ההסכם ייחתם במועד זה.

בינתיים ביקש רווח אל על נתמן קליימן להבהיר כי המשך הבירור המשמעתי נגד מפקח הצוות ברוך לדי נדחה בשל נסיעתו של נציג העובדים בוועדת המשמעת, הקברניט שמואל עמיחי, להשתלמות ולא בשל נסיעה של נציג ההנהלה, הסמנכ"ל יורם גלאון. הקברניט עמיחי עובר הסבה ממטוס בואינג 737 לבואינג 767.

הקיצוץ במכסות המים ימשך כנראה עד 2000

מאת שמעון ויס
סופר „דבר" בצפון

נציב המים צמח ישי אמר אתמול כי למרות עונת הגשמים הברוכה תימשך מדיניות הקיצוץ במכסות המים לצרכנים ולחקלאים משום שמשק המים עדיין נתון בקשיים והמחסור הכללי במים עדיין גדול.

בשיחה עם עיתונאים בגינוסר, במהלך סיור של ח"כים וראשי „מקורות" באיזור הכינרת והירדן, אמר עוד נציב המים כי אמנם שני החורפים האחרונים היו גשומים בכמות משביעת רצון, אך אין די בהם כדי להחזיר למשק המים את הכמות הנחוצה לו לשם איזון. להערכתו עד שנת 2000 לפחות נצטרך לשמור על רמת קיצוץ דומה לזו הקיימת כיום שפירושה כ־10 עד 20 אחוז ממכסות המים שהיו עד לפני שנתיים.

גשמי הימים האחרונים הביאו לשיפור משמעותי ביותר במצב מאגרי המים. המאגרים העיליים מלאים כמעט לגמרי. בגולן הם מלאים לגמרי ופירוש הדבר כמות של כ־25 מיליון מ"ק מים ברזרבה. במאגרי המים במישור החוף שהם, לדברי נציב המים, הרזרבה העיקרית של מדינת ישראל, של שיפור, אך הם עדיין אינם מלאים בכמות שתשביע רצון ותבטיח את משק המים לשנים הבאות.

אתר של חקלאות עתיקה ייפתח היום בעין גדי

מאת אמנון רובנשטיין, סופר „דבר"

אתר המשחזר חקלאות עתיקה ייחנך היום בעין גדי. הוא הוקם – במפעל הנצחה לזכרו של נתן אורי אילן שנהרג בנפילה ממטוס עיטור לפני כחמש שנים – ידי בני משפחתו בשיתוף עם החברה להגנת הטבע.

באתר, הנמצא במדרונות תל ישי, שוחזרו מדרגות עיבוד (טרסות) של חקלאות עתיקה וכן התגלתה במקום מערכת השקיה קדומה עם סכרים ובריכה השקייה מתקופת בית שני. כן נמשך מעין אישע בעבר ועתה נובעים בו מים. בתקופה קדומה ישבה במקום זה קהילה יהודית חקלאית, שהתפרנסה בעיקר מגידול צמח בושם ליצוא.

האונס נמשך 8 שנים

תושב יפו החל להתעלל בילדה בהיותה בת 9: בעל אותה פעמים רבות, הדיחה לזנות באיומים והיכה אותה כשסרבה; מאימתו פחדה לספר – עד לפני שלושה שבועות

(עו). – מקרה מזעזע של איגוס ילדה במשך כשמונה שנים והדחתה באיומים לזנות, נדון אתמול בבית משפט השלום בתל אביב.

מהבקשה להארכת המעצר מתחוור כי החשוד, תושב יפו בן 35, להתעלל בילדה כשהיתה בת תשע ובמשך שמונה שנים בעל אותה פעמים רבות ואף הכריח אותה לשכב עם גברים תמורת תשלום ששלשל לכיסו. השופט אהי דוי אב הורה לאסור את פרסום שמו וכל פרטים מזהים עליו ועל הנאנסת.

בא כוח המשטרה, סמ"ר אריאל שושני, ציין כי פרטי המקרה נודעו רק לפני כשלושה שבועות, כשהנערה סיפרה את הסיפור לשכנתה וזו פנתה למורתה ולעובדת הסוציאלית. בגוללה את אירועי שמונה השנים האחרונות סיפרה הנערה כי בפעמים בהן סרבה לשכב עם החשוד או עם גברים שהביא אליה, נהג להכות אותה ופעם אחת אף שרף את ידה השמאלית במצית רכב. מעדותה מתחוור עוד כי שתקה כל אותן שנים לספר כי חששה ממכותיו.

עוד ציין סמ"ר שושני כי החשוד, שהוא בעל משפחה ואב לילדים, אינו משתף פעולה עם חוקריו ושומר על זכות השתיקה. שושני ביקש לעצור אותו ל־15 יום נוספים.

סניגורו של החשוד, עו"ד מנצור, ביקש לשחררו בערבות בטענה כי מרשו מכחיש את החשדות נגדו ושחרורו לא ישבש בהמשך החקירה. השופט אהי דוי אב הורה לעצרו ל־10 ימים.

אפשרות לייצא ירקות לקנדה בעונת החורף

מאת דויד מרשיוב
סופר „דבר" לענייני חקלאות

קיימת אפשרות לייצא ירקות טריים באיכות מעולה מישראל לקנדה בעונת החורף. המדובר בייצוא עגבניות, אבוקדו וירקות אחרים שמייבאת קנדה ממקסיקו ומארצות אחרות שאיכותם נופלת מהתוצרת הישראלית – אמר אמש לסופר „דבר" נשיא הפדרציה הבין־לאומית של ארגוני החקלאים גלן פלאסן, הנמצא כאן בסיור של ראשי ארגונים חקלאיים מארצות אירופה.

לדבריו מחייב הדבר מחקר שווקים של צרכי קנדה בתוצרת חקלאית טריה בחודשי החורף.

מלכה גולדשטיין־ברזובסקי ז"ל

במלאת שנתיים לפטירתה של יקירתנו

בעלה לקבורה בהר המנוחות בירושלים ביום רביעי ו' באדר תשמ"ח (24/2/88) בשעה 3 אחה"צ.

המשפחה

לעוזי טרטונאסקי ומשפחתו

מיטב הברכות להולדת

הנכד

בית „דבר"

פקסימיליה MURATA

מורטה מהירה ביותר!

נציגים

גילוי דעת של קיבוץ דליה

1. קיבוץ דליה ניצב לימין חייליו החשופים לארועים בשטחים המוחזקים וקורא להם למלא חובתם הצבאית תוך שמירה על נורמות מוסריות.
2. הננו עדים כיום למעשי זוועה (לא בודדים) המשחיתים את החברה הישראלית ומערערים את דמותה המוסרית. אסור לנו להתעשת: אנו קוראים להעניש ללא רתיעה וללא העלמה את העבריינים למיניהם.
3. הקיבוץ תומך בדרישתו של ח"הכ יאיר צבן משר הבטחון לפרסם הוראה ברורה שתבדיל בין השימוש החוקי בכוח, לבין „פקודות בלתי חוקיות בעליל".
4. אנו קוראים להתחיל לאלתר במשא ומתן לשלום! די לכיבוש!

למתילדה מושקוביץ

משתתפים בצערך על מותו של

בעלך ז"ל

קו־אופ רשת הרבוע הכחול

לאריה אזולאי
ראש עיריית אשדוד
וחבר בשיאות הועד הפועל הציוני

אתך באבלך על מות

אביך ז"ל

יחיאל לקט – יו"ר
וחברי התנועת העבודה הציונית

בצער רב ובכאב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו היקר

צבי (היינץ) שרון

הלויה תתקיים היום יום ב' ד' באדר תשמ"ח 22.2.88 בשעה 15.00 בקיבוץ גלעד

המשפחה ובית גלעד

מדינת ישראל וארץ ישראל

בעריכת אדם דורון

בספר שנכתב בידי 14 אישים שהם אנשי חינוך בעיקרם ובעלי השקפות ונטיות אידיאולוגיות שונות, באים בו לידי ביטוי קשת רחבה של נקודות ראות רעיוניות של הכותבים השונים וכן ההשקפות המנוגדות הרווחות בקרב אזרחי ישראל ויהודי העולם בנושא זה.

קשת רחבה של דיעות, המשתרעות מן התפיסה בהיסטוריה של עם ישראל אשר ראתה כבר בארץ ישראל מושג עמום ועד לתפיסה שראתה בארץ ישראל דגל במערכת על עצמאות מדינית על ידי הגשמה עצמית בידי העם, והיינו הקמת מדינת ישראל.

מחיר הספר 35 ש"ח כולל מ.ע.מ.
למנויי „דבר" 27 ש"ח כולל מ.ע.מ.

המעונינים לרכוש את הספר, ישלחו לספרית „דבר" צ'ק ע"ס 27 ש"ח ויקבלו את הספר בדואר חוזר.

לכבוד
ספרית „דבר"
ת.ד. 199
תל־אביב
אני מבקש לרכוש את הספר „מדינת ישראל וארץ ישראל"
רצ"ב צ'ק ע"ס 27 ש"ח לפקודת „דבר" נא לשלוח אלי את הספר על פי הכתובת

שם ומשפחה | עיר | רח' מס' | מיקוד

חתימה

תאריך

למלכה ויוסף זפרן

אתכם בצערכם במות הניס

אהרון רייטר ז"ל

בית אפק

מִשְׁכָּן — בנק הפועלים למשכנתאות בע"מ

(להלן „החברה")

הודעה

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח־1968 ניתנת בזה הודעה כי היום יפורסם תשקיף של

סדרה של אגרות חוב, רשומות על־שם, 1994־2005 (סדרה 38), בערך נקוב כולל של 40,000,000 שקל חדש, צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש ינואר 1988 (192.41 נקודות) ונושאות ריבית בשיעור של 7.5% לשנה.
אגרות החוב מוצעות ביחידות בנות 100 שקל חדש או בסכום שהוא כפולה של 100 שקל חדש.
בנק הפועלים בע"מ, התחייב בהתקשרות מוקדמת לרכוש מאת החברה אגרות חוב בערך נקוב כולל של 600,000 שקל חדש במחיר המכירה כהגדרתו בסעיף „הצעות בדרך של מכרז" בעמוד 10 בתשקיף, כפי שייקבע במכרז השני, לצורך ביצוע מסחר סדיר, כמפורט בסעיף „רישום בבורסה ומסחר סדיר" בעמוד 14 בתשקיף. אגרות החוב הוקצינה לבנק הפועלים בע"מ ביום 2.3.88 ולפיכך מוצעות לציבור אגרות חוב בערך כולל של 39,400,000 שקל חדש.
התשואה האפקטיבית לפדיון במחיר המינימלי הינה כ־9.1%.
אגרות החוב מוצעות לציבור בשני מכרזים במחיר של 90% מערכן כמפורט בסעיף „הצעות בדרך של מכרז" בעמוד 10 בתשקיף כדלקמן:

1. אגרות חוב בערך נקוב כולל של 25,000,000 ש"ח תוצענה לציבור ביום 29.2.88 (בתשקיף זה „המכרז הראשון").
2. אגרות חוב בערך נקוב כולל של 14,400,000 ויתרת אגרות חוב אשר לא תמכרנה במכרז ראשון, אם תהיינה כאלה, תוצענה לציבור ביום 2.3.88 (בתשקיף זה „המכרז השני").

אגרות החוב שלא תמכרנה בשני המכרזים, אם תהיינה כאלה, תוצענה לציבור החל מיום 6.3.88 במחיר של 91% מערכן הנקוב, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה על הקרן והריבית שיצטברו מיום 1.3.88 עד ליום הגשת הבקשה, כמפורט בסעיף „הצעה בדרך רגילה" בעמוד 11 בתשקיף.
בנק הפועלים בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ מתכוונים להזמין כל אחד בשלב המכרז של ההנפקה 10% מאגרות החוב המוצעות לציבור.

תמורת ההנפקה תשמש לחברה במהלך עסקיה הרגיל, לשם מתן הלוואות למימון רכישת מקרקעין ולמימון בניה ושכון.
הבטוחה היחידה להבטחת פרעון אגרות החוב (קרן, ריבית והפרשי הצמדה למדד) הינה שעבוד של כל הרכוש של החברה לנאמנים בשעבוד צף בדרגה ראשונה, כאשר שעבוד זה הינו בדרגה ראשונה שווה עם השעבודים השוטפים הקיימים על רכושה. כל עוד אגרות החוב לא תפרענה, תהיה החברה מוגבלת ביצירת שעבודים על רכושה בדרגה עדיפה על השעבוד להבטחת אגרות החוב (ראה פרק „שטר הנאמנות" בתשקיף). אגרות החוב תעמודנה כולן בדרגת בטחון שווה (פרי־פסו) בינן לבין עצמן.
החברה רשאית להנפיק אגרות חוב נוספות שתהיינה מובטחות בשעבוד בדרגה שווה לשעבוד שבגין אגרות החוב המונפקות עפ"י תשקיף זה, אך לא תהיה רשאית למשכן ו/או לשעבד את נכסיה, כולם או מקצתם בזכות בכורה או בעדיפות לגבי השעבוד האמור.
לפי סעיף 354 (ג) לפקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג־1983, יהיה לחובות המפורטים בסעיף 354 (א) מהפקודה האמורה דין קדימה לפני תביעותיהם של בעלי אגרות החוב מכוח השעבוד הצף שיצרה החברה.

היחס בין ההון העצמי המותאם לבין היתרה המותאמת של אגרות החוב שבמחזור (לרבות תמורת הנפקת סדרה זו) הוא 2.0124:1 (ראה עמוד 8 בתשקיף).
הרישום של אגרות החוב למסחר מותנה בפיזור מינימלי שלהן בציבור.
סך כל הוצאות ההנפקה שהחברה תשלם בהנפקה זו לא יעלה על 7.5% מהתמורה.

הנאמנים: החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ.
חברת נאמנות של בנק הפועלים בע"מ (בעלת ענין בחברה)

החתמים: * בנק הפועלים בע"מ (מנהל הקונסורציום)
בנק דיסקונט לישראל בע"מ
בנק לאומי לישראל בע"מ
בנק המזרחי המאוחד בע"מ
שירותי בורסה והשקעות בישראל איבי.אי. בע"מ.

* חברת האם של החברה.

תאריך התשקיף: 22 בפברואר 1988.

אין לראות בהודעה זו הצעה לרכישת אגרות החוב

לחברנו לעבודה שלום ערוסי

משתתפים בצערך על מות

אביך ז"ל

תנחומים לבני המשפחה

הנהלת מבטחים והעובדים

לחברתנו פהימה גבריאל

השתתפותנו באבלך הכבד במות

אחיך ז"ל

מועצת פועלי תל־אביב–יפו
וחבר העובדים

דבר היום

ביקור המימשל הזקן

אילו עמד להתקיים בפברואר 1985, אולי היה סיכוי ממשי לתוצאות מעשיות מביקורו של שר החוץ ג'ורג' שולץ באזור, שתחילתו השבוע וסופו (ולפי דברי שולץ על זמנו שאינו מוגבל) בלתי-ידוע. לפני שלוש שנים היה שמעון פרס ראש-הממשלה, עם יותר משנה וחצי לפני הרוטציה המיוחלת של יצחק שמיר; רונלד רייגן השבע זה עתה לתקופת כהונה שנייה ונמצא בשיא כוחו, עם רוב בשני בתי הקונגרס ובלי שערוריות ובזיונות; המלך חוסיין ויאסר ערפאת חתמו על הסכם לתיאום בין ירדן ואש"ף בתהליך.

כמעט הכל השתנה מאז. בשלהי מימשלו אזל רוב כוחו של הנשיא רייגן להביא לתפנית משמעותית. עם שמיר בראשות הממשלה ועם עיני ישראלים ואמריקאים בבחירות הבאות, במקום באלה שהסתיימו לא מכבר, עלולים הסרבנים במזרח-התיכון – בעיקר ערבים אך גם ישראלים – לסכל גם את החודשים הבאים. לכן ממוקדת עתה תשומת-הלב לא בדילוגים הצפויים של שולץ בין ירושלים לרבת-עמון, קאהיר ואולי גם דמשק וריאד, אלא בנסיעותיו בתוככי הבירה הישראלית, משמיר לפרס ובחזרה. שולץ יודע כי מובטחת לו אורכת מוגבלת של הממשלה, אך גם כי בתמיכה הברורה זו אין די.

הברירה שלפני שמיר היא אם להתחפר בנוקשותו או להשתמש בה כבעמדת-מיקוח שתרכך את עמדות הצדדים האחרים. מי שהאמין לפני שנה (פרס, לאחר מיסמכי בלונדון עם חוסיין) ואולי גם לפני חודש (במימשל רייגן, לאחר שיחות עם ח"כים מהליכוד המקורבים לשמיר ושמעים מתונים יחסית בשיחות-חוץ) כי שמיר יצטרף למחנה השלום, שגה והתנפץ אל קיר "שרון-לוי-ארנס". שמיר לא הוכיח עד כה שעימות עם הנושאים בגבעתו ב"חירות" עדיף בעיניו על עימות עם רייגן ושולץ.

נוקשות "הליכוד" בעת ביקור שולץ, שילווה בוודאי במהומות מחודשות בשטחים ובסיקור נרחב בתקשורת האמריקאית, עלולה לכרסם עוד יותר בתמיכת הציבור האמריקאי, על יהודיו ומיגזריו הידידותיים האחרים (כגון תנועת העבודה), בישראל. לכירסום זה יהיו ביטויים מידיים, אך חמורים מהם יהיו השפעותיו לטווח שטוב אינו ארוך, כי תחילתו בינואר 1989 – עם כניסת הנשיא הבא לבית הלבן. האחריות להחלשה גורלית זו של ישראל תהיה על כתפי שמיר ועמיתיו; אם יווכחו פרס ועמיתיו כי שמיר מתעקש להכשיל את שולץ, עליהם להתפטר מתפקידיהם וללכת לבחירות לכנסת מחוץ – ומנגד – לממשלה.

תנו לשמיר מה שנותן לו שולץ

מאת עליזה ולך

רק במציאות הפוליטית הישראלית יכולים יחסים מעורערים בין ראש הממשלה לממלא-מקומו, באחת השעות הקשות והגורליות לישראל, לשמש נושא לבדיחות. הנפוצה והנדושה ביותר בימים אלה נוגעת ליוזמת שולץ, ועל-פיה נועד ביקורו של מזכיר המדינה האמריקאי בישראל למאמץ תיווך בין שמיר לפרס. הבדיחה הלא-מצחיקה הזאת אינה מחטיאה, במידה שווה, לשני היריבים הפוליטיים, אבל חשבון הרווח-וההפסד האלקטוראלי מחייב דווקא את שמעון פרס לנהוג אחרת משנהג עד כה.

העובדות שאיתן אין להתווכח הן שהמימשל האמריקאי החליט ליזום מהלך לקידום תהליך השלום באזורנו דווקא במרוצת כהונתו של שמיר כראש ממשלה. אולי זה לא צודק, ואולי באיחור, ואולי רק בעקבות המהומות הקשות בשטחים, אבל עובדה היא שבשנות כהונתו של פרס כראש הממשלה הרוטאציונית לא נקט המימשל המתקרא "הידידותי ביותר לישראל" יוזמת מעורבות כמו זו שעליה הכריז באחרונה, על-אף מאמציו הבלתי-נלאים של פרס עצמו להניע מהלך כזה. מקבלי ההחלטות בוושינגטון הגיעו למסקנה שאיש המפתח בישראל לכל יוזמה של קידום תהליך השלום הוא מנהיג הליכוד שעה שההנהגה נתונה בידיו.

ברור למימשל האמריקאי שמפלגת העבודה לא תהיה למכשול ליוזמה שעניינה קידום תהליך השלום, ואם יעלה המאמץ יפה, לא ימצא לו הליכוד בעלת-ברית נוחה יותר לעניין זה ממפלגת העבודה, מול התנגדותם הנמרצת של בעלי-בריתו ה"טבעיים" יותר. גם בשבתה באופוזיציה לממשלת בגין, הוכיחה מפלגת העבודה דבקות בתמיכתה לשלום ולא נהגה על-פי שיקולים מפלגתיים צרים. לא כל שכן בשבתה בממשלה. אחריות ממלכתית היתה יד כה רגלה יותר מאשר רגלו של הליכוד, ולכן יוכל שמיר להישען עליה יותר מאשר על שרים כמו יוסף שפירא ויגאל הורביץ, שלא להזכיר את "התחיה". לראשי המימשל בוושינגטון ידוע שנכונותה של מפלגת העבודה לפשרות גדולה יותר מזו של הליכוד, ודווקא בגלל ההכרה בנוקשותו של הליכוד השליכו את יהבם עליו. אילו ישבה

שרי העבודה, עם פרס בראשם מצפים משמיר שיגיב על היוזמה האמריקאית כמותם. אבל אילו הגיב כמו פרס, לא היה שמיר מי שהוא, ושולץ לא היה משקיע חודשי כהונתו האחרונים במאמץ להגמיש עמדת שמיר

מפלגת העבודה באופוזיציה היה עליה לנהוג כפי שהיא נוהגת בשבועות האחרונים: להביע בקול רם ונחרץ את תמיכתה המלאה בפרטי ההצעה האמריקאית, כדי להפגין פתיחות ונכונות מול מה שנראה כסרבנותו של הליכוד.

אלא שמפלגת העבודה אינה יושבת באופוזיציה והיא שותפה בממשלה, וזה מחייב את נציגיה בה לנהוג אחרת. שרי מפלגת העבודה, ובראשם שמעון פרס, מצפים מיצחק שמיר שיגיב על היוזמה האמריקאית כפי שהם מגיבים. אילו הגיב כמו פרס לא היה שמיר מי שהוא, ושולץ לא היה בוחר להשקיע את חודשי כהונתו האחרונים כמזכיר המדינה במסע המפרך המצפה לו, ובמסגרתו, בין היתר, בנסיון לשכנע את שמיר להגמיש את עמדותיו. הוא היה רותם את עצמו לקידומו של תהליך השלום, כאמור, בשנתיים שבהן כיהן פרס כראש הממשלה. שמיר הלא-מתפשר, הסרבן העיקש, הגיב בחיוב על יוזמת שולץ וכבר קבע את הלאווים שלו. מפני ששמיר רואה לנגד עיניו את המשא-ומתן שיצטרך לנהל עם חוסיין, ולא עם פרס ואפילו לא עם שרון.

כיוון ששמיר הוא זה שיתן את הטון במגעים שישמיע הצד הישראלי בבדיקות שיעשה שולץ במסע הדילוגים שיפתח בסוף השבוע, צריכים שרי מפלגת העבודה, ושמעון פרס בראשם, לשנות את הטאקטיקה שלהם, לגופו של המהלך וגם בהתחשב בשיקולים אלקטוראליים, שכן היוזמה החדשה התרגשה עלינו על סף מערכת הבחירות. לגופו של המהלך, אסור לפרס להצטייר כמי שמפריע לשמיר לעמוד על האינטרסים של ישראל במשא-ומתן, ולפחות שמיר מגדיר את התבטאויותיו של פרס ככאלה הפוגעות בעמדת הפתיחה של ישראל. "הרפתקנות מדינית" כינה שמיר את הדרותו של פרס לאמץ את כל מרכיבי התכנית האמריקאית. "נניח שלא היתה ממשלת אחדות, אלא ממשלה צרה", אמר לי שמיר לפני כשבוע. "האם לא חלה על שר החוץ החובה להתייעץ עם ראש הממשלה על העמדות שהוא מביע?" יכול פרס לחשוב אחרת, והוא בוודאי אינו זקוק לרשות משמיר לפני שהוא אומר את דברו למיקרופון, אבל עליו להביא בחשבון את פרשנות השיבוש שתתלווה להצהרותיו.

ובכן, לאחר שנתן שמיר אור ירוק, גם אם הוא מהבהב, לנציגי המימשל האמריקאי, הוא אינו יכול להיחשב עוד כמי שסיכל את היוזמה האמריקאית ובלם אותה. לכן דווקא מפלגת העבודה צריכה לכבוש את יצרה ולהסתפק בחיוב עקרוני של היוזמה האמריקאית. אם לא תרסן את להיטותה לאמץ את כל מרכיבי התכנית האמריקאית והמאמץ של שולץ ייכשל, תואשם מפלגת העבודה לעת בחירות, בפי דוברי הליכוד, בסיכול ההזדמנות – כיוון שנטעה בלב הדיב הירדני אשליות על נכונות לוויתורים מרחיקי-לכת יותר, על חשבון האינטרסים של ישראל. וזה מביא אותנו לשיקול האלקטוראלי.

אם תיכשל היוזמה האמריקאית במבחן בגלל העמדות הנוקשות מדי של שמיר, עדיין יהיו בידי מפלגת העבודה הסיפק וה"קבלות" להאשים את הליכוד ב"בייטניקיות" לשלום. יישאר לה די זמן לפני הבחירות להוכיח את הליכוד על החמצת ההזדמנות ולתבוע מהציבור מאגרש ברור לקידום תהליך השלום בדרכה שלה, שלא עמדה במבחן. בינתיים ידון מעיימה קשיים גדולים יותר מאלה שמעמיד שמיר, ועל אף היריבות הפוליטית, במקרה זה אויבו של אויבך הוא אויבך.

לא בוער לאוצר

מאת דרור שרביט

אפשר לבסס את הפיחות הבא לא רק על מיתון השכר, אלא גם על הפחתת מכסים במשק

מסוף השבוע שעבר האוצו המגעים לקראת גיבוש עיסקת חבילה נוספת במשק. אף שהאוצר וההסתדרות מצהירים כי פניהם אינן מועדות לחתימת עיסקה כזאת, נראה כי זו העמדת פנים שתכליתה לשפר עמדות עם תחילת המגעים בין הצדדים. האוצר וההסתדרות מבקשים להיות מחוזרים כדי שיוכלו להקטין את הוויתור שיידרשו לו במסגרת עיסקה חדשה, אבל את מחיר היציבות לא יוכלו להטיל רק על התעשיינים.

העיתוי הגלוי להחשת המגעים על אפשרות כינונה של עיסקת חבילה חדשה קשור לתוספת היוקר הבאה הצפויה בחודש אפריל, ולסיום תוקפו של הסכם תוספת היוקר והסכמי השכר במגזר הציבורי. ברקע מאיים החשש שללא תיקון תריגות השכר ועליות המחירים באמצעות שינויים בשער החליפין צפויה התפרקות יציבות המחירים להתפרק רידרור הנרעץ במאזן סחר החוץ של ישראל.

משרד האוצר אימץ את המדיניות של "לא בוער" מבית מדרשו של ראש הממשלה, אך בפועל פועלים ראשיו להגברת התבערה במשק כדי לאלץ את השותפים לעיסקת חבילה, ובעיקר את ההסתדרות, להסכים – ומהר – לעקרונותיו לעיסקה חדשה במשק. זו הדרך ו"אין בלתה" שבה ניתן לפרש את עצירת התשלומים של הממשלה לקופת החולים או את הרמזים שהתחדשו מצמרת משרד האוצר בדבר הפסקת הנפקת אג"ח בריבית מועדפת (6.2 אחוזים) לקופות הפנסיה של ההסתדרות החל באפריל השנה.

לאוצר ולתעשיינים נוח לבסס את התיקון הריאלי בכושר התחרות של המשק באמצעות מרכיב השכר. הלחץ שמפעילים האוצר והתעשיינים על ההסתדרות לשינוי הסכם תוספת היוקר מזה, והשימוש בסאנקציות תקציביות של האוצר מזה, נועדו להכשיר את הקרקע לקראת עיקור חלקי של תוספת היוקר הקרובה והפעלת מהלך של פיחות שלא יתגלגל לשכר, בשל סף מחירים גבוה של פיצוי במסגרת הסדר חדש של תוספת יוקר.

ההתרכזות במרכיב השכר כגורם מפתח ליציבות המחירים נועדה להשלים את המדיניות הרואה בהתפתחות השכר את הציר המרכזי שדרכו ניתן להשיג מה שנהוג לכנות היום "רגיעה כבושה". מדיניות זו נוטה להתעלם מן ההשפעות השליליות של הפער המתרחב בין עליית המחירים בפועל וזו הצפויה בעתיד לבין קיבוע שער החליפין, פער אשר בתיווכו חוגגים היבואנים ומייבאי הון ארצה ואשר מרחיק את המשק מיעדי הצמיחה ומאזן התשלומים.

העמסת היציבות על השכר או הצגתו עם הסודרים המשמשים אותו כמי שמאיימים על יציבות המחירים, מביאים להזנחת אמצעי מדיניות נוספים שניתן היה להשתמש בהם לתיקון כושר התחרות של המשק, כלומר לשינוי בשער החליפין שלא יחיש את האינפלציה בטווח הקצר והבינוני. אחת האפשרויות המתבקשות הפעם, בסיבוב הנוכחי של תיקון שער החליפין – שהכל מסכימים כי הוא בלתי-נמנע, עם הסכמת ההסתדרות או בלעדיה – הינו פיחות שילווה בהפחתת מכסים. כך ניתן יהיה לקזז את הייקור הכולל של היבוא בהפחתה חלקית של מחיריו במשק. ברור עם זאת שאמצעי כזה, שניתן יהיה לשלבו גם בעיקור מסויים של השפעת הפיחות על התשלום האוטומטי בתוספת היוקר, יצריך אמצעים תקציביים. המדינה תצטרך לוותר על הכנסות מסים מיבוא, כשם שבסיבוב הקודם של הפיחות – בינואר 87 – מימנה חלק מהפרשות המעבידים לביטוח הלאומי.

צריך לקוות כי האוצר שריין לעצמו מרווח פעולה תקציבי כדי לממן חלק מהמחיר הנדרש למניעת גילגול הפיחות הבא למחירים. אם עדיין נותרה רזרבה בקופתו או בתקציב המתוכנן לשנה הבאה, הוא צריך לייעדה למהלך משולב כזה, שיהיה עדיף על ביזבוזה ככספי חלוקה לפני הבחירות. מוצע אפילו שהממשלה תגייס הון מעבר לצורכי מימון תקציבה השוטף כדי לקדם מהלך כזה שישרת את הצמיחה ואת מאזן התשלומים.

מו"מ השכר: יריה ראשונה

מאת חיים ביאור

רוב האיגודים המקצועיים סירבו להצטרף להסכם השכר הסתיו בשירות הציבורי שנחתם בין ההסתדרות לבין האוצר והבטיח, לתקופה המסתיימת באפריל, תוספת שכר של 75 שקלים. שאלה גדולה היא כיצד יתנהל המשא ומתן על הסכם השכר הבא, על רקע החלטת מועצת ההסתדרות מלפני שלושה שבועות להעניק אוטונומיה לששה איגודים מקצועיים: בחירות ל-12 איגודים שנקבעו לשלושת החודשים הבאים: בחירות לכנסת ולאחריהן הבחירות להסתדרות.

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר הודיע בשבוע שעבר שהדיונים על חידוש הסכם השכר בשירות הציבורי יחלו היום, בפגישת הגישוש בינו לבין שר האוצר משה ניסים, בהשתתפות חיים הברפלד. "מגיו ונגמור עמנו," אמר קיסר, "לסכם את המשא ומתן לפני אפריל." גורמים באגף לאיגוד מקצועי מטילים ספק רב באפשרות להשלים את הסכם השכר בתוך [illegible] שכר אחיד, אלא בשורת הסכמים שיושגו על ידי כל איגוד, בכוחו הוא. ניתן יהיה, לכל היותר, להגיע באפריל למעין מסגרת מינימום, שבה ייבנו הסכמי השכר.

אם אכן תופעל האוטונומיה המעניקה לאיגודים המקצועיים את זכות המאבק העצמאי על שכר שולחיהם, צפוי המחזה המוכר משנות ה-70 המוקדמות: מאבק בין כל איגוד לבין מעסיקו על גובהה של תוספת השכר והתנאים הנלווים ובמקביל לחיכוכים בין האיגודים לבין עצמם, בעוד כל איגוד שואף לדחות את החתימה הסופית על הסכם השכר ולארוב בפינה לאיגוד האחר, בתקווה להשיג תוספת גדולה יותר.

המעבר למו"מ נפרד של כל איגוד מול מעסיקו, לקראת הסכמי השכר הבאים, יהיה מבחנם של ראשי האיגודים ולכל אותם גורמים בהסתדרות שהתקוממו כנגד שיטת הניהול הריכוזית של המו"מ על השכר שממשלה בבית הוועד הפועל בעשור האחרון.

משה בית דגן, מזכיר הסתדרות הפקידים, שהוא האיגוד הגדול ביותר בשירות הציבורי, טוען כי ההסתדרות יצאה פגועה מהסכם השכר האחרון, לא בגלל ההסכם עצמו, שהוא "אחד הטובים שהתנו בשנים האחרונות," כדבריו, אלא בגלל העובדה שרוב האיגודים, ובעיקר האקדמאיים והחלק מהפרא-רפואיים – לא הצטרפו אליו. הוא מצביע על כך שבאותו מקום עבודה עצמו קיבלו עובדי דירוג אחיד תוספת של 75 שקלים לשכרם ואילו עובדים אקדמאים ומכבאים נותרו ללא התוספת, בגלל סירוב איגודיהם לחתום על ההסכם. זו מכה לדימוייה של ההסתדרות, גורס בית דגן.

תופעת הריכוזיות במו"מ על השכר איפיינה לא רק את הצד ההסתדרותי, מטעים בית דגן, אלא גם את המעסיקים. לדבריו, נוכח לראות שאי-אפשר להגיע לשום סיכום עם משרד ממשלתי או עם נציגי השלטון המקומי על תנאי השכר, ללא אישור האוצר לכל תג ותו. כיוון שהאוצר מרכז בידיו את ניהול המו"מ, הוא, האוצר, מעדיף להתדיין עם נציגי ההסתדרות הכללית ולא יאהב את נטייתה של צמרת ההסתדרות להותיר את הזירה בידי האיגודים המקצועיים השונים. בית-דגן מצדד בהפרת הריכוזיות בניהול המו"מ על השכר, שכן במצב הנוכחי לא ניתן לטפל בדרישות ספציפיות של קבוצות עובדים כמו עובדי תברואה, עובדי מיסים ועוד וזו הסיבה לתסיסה המתמדת בקרב קבוצות אלה. הוא מחייב מו"מ שיניב הסכם מסגרת וכבידו מרווח להסכמים בדרג ענפי ובדרג מפעלי.

המשא ומתן על השכר מתחיל שבועות ספורים לפני הפירסום הצפוי של המלצות ועדת זוסמן לבחינת מבנה השכר בשירות הציבורי שחלקן כבר דלף ל"דבר". הוועדה נוטה להמליץ על ביטול סולמות השכר הנפרדים, ותוקפים לגבי כל קבוצת עובדים בשירות הציבורי והחלפתם בסולם שכר אחיד. הסיבה: קיומם של סולמות נפרדים מעודד "מציגות" ותביעה של כל קבוצת עובדים להיצמד בשכר לקבוצה הנהנית מתנאים משופרים. דוגמה מובהקת לכך היא המשבר האחרון במערכת הבריאות (קרא בעמוד זה). ועדת זוסמן ממליצה לבטל תוספות בשמות שונים המשולמות כיום לקבוצות עובדים, כמו גם להפסיק את הקידום האוטומטי של עובדים.

האוצר מעוניין להפוך את פגישת הפיסגה היום לראשיתו של מרתון לקראת עיסקת חבילה במשק ולא להסתפק בדיון על הסכמי השכר. החבילה, לפי האוצר, תכלול דיון השכר והמחירים, שינוי בהסכמי תוספת היוקר ופיחות מתון, בשיעור שבין 5 ל-10 אחוזים. אלא שבהסתדרות מעדיפים לפי שעה שלא לרדוף אחר עסקה. הרעיון של הקפאת שכר וכירסום בתוספת היוקר נדחה על הסף בקומה החמישית. לעומת זאת יבכרו ההסתדרות והאיגודים את אפשרות הביניים: תוספת שכר מתונה שתגיע סביב 10 אחוזים כבשנים קודמות והסכמה ל"עיתותך" שישרת מן הסתם גם את צרכי המשק ההסתדרותי. גם חלק מהמלצותיה של ועדת ששינסקי, עשוי להשתלב באותה עיסקה שהאוצר חותר לקראתה. נכון לעכשיו, יש לעיסקה פרטנר אחד מובהק. השותף השני טרם אמר את דברו.

מכינים מפכ"ל (1)

חקירות בשלושה חתכים

מאת נתן רועי

ראש אגף החקירות ניצב יגאל מרכוס יוצא לשפח. אחרי תקופה לא ארוכה כראש אגף החקירות במטה הארצי, הוא מגיע למחוז המשטרה העמוס ביותר, מחוז תל-אביב. במשטרת ישראל זה אות מסורתי: יגאל מרכוס מוכן ומזומן להיות המפכ"ל הבא של משטרת ישראל.

[illegible] ככלות הכל [illegible] בתפקידו האחרון, כי בתחום החקירות, המשטרה היא עם הפנים אחורה. אבל כמו על-פי העיקרון הפיטרי, בקונסטלאציה מתאימה, יוכל ניצב יגאל מרכוס להיות מפכ"ל.

בתקופת כהונתו בראש אגף החקירות אירעו הדברים הבאים:

★ הוא נגוף על טיפולו בתיק "הפגישה הלילית";

★ תיק החקירה של ראש המשמר האזרחי ברוך לוי הוחזר אליו מהפרקליטות לצורך השלמות, לאחר חקירה כושלת;

★ עורך-הדין שמואל ברזל, החשוד במעילה במיליוני דולארים, לא נעצר מעולם;

★ ג'קי לוי, בנו של השר דוד לוי, נעצר בגלל "טעות מחשב";

★ ראש עיריית אשדוד אריה אזולאי נעצר אך לא הוגש נגדו כתב אישום.

יש מקרים נוספים להוכחת התמיהות והם ראויים לסידרה נפרדת.

המקור הטוב ביותר להערכת המתרחש באגף החקירות של משטרת ישראל תחת פיקודו של ניצב יגאל מרכוס הוא הדו"ח הסטאטיסטי של המשטרה – לא זה שחולק לעיתונאים בסיום שנת העבודה אלא הדו"ח (הסודי) שהועבר בתפוצה פנימית למפקדי המרחבים והמחוזות של משטרת ישראל.

להלן ניתוח שלושה לוחות סטאטיסטיים שמהם עולה תמונה עגומה מאד של טיפול המשטרה בחקירות.

המקור הטוב ביותר להערכת פעילותו של אגף החקירות בקדנציה האחרונה הוא הדו"ח הסודי שהועבר בתפוצה פנימית למפקדי המרחבים והמחוזות של משטרת ישראל

■ עבירות סמים: משטרת ישראל הודיעה כי היא רואה עדיפות עליונה במלחמה בסמים. המפכ"ל רב-ניצב דוד קראוס הרעיש עולמות בנושא זה, ובצדק רב. אבל מה נעשה בפועל? מה היה התוצר הסופי, השורה האחרונה: תיק סמים, על פי המשטרה, הוא תיק גלוי כמעט לגמרי. בעצם מדובר בתיק שבו החשוד נתפס עם הראיות – הסמים – בידיו. על כן מדובר, בעצם, ב-90 אחוזי גילוי בתיקי סמים. התוצר הסופי בתיקים אלה, חושף את התמונה הבאה: בשלוש השנים האחרונות, שנות מרכוס, נשפטו 9.7 אחוזים מן העבריינים (מספר זה כולל את המורשעים והמזוכים גם יחד); 23.7 אחוזים מהתיקים נמצאים בפרקליטות, ואילו 48.0 (!) אחוזים מהתיקים תקועים היטב במשטרה כאבן שאין לה הופכין. זו המשטרה – זוכרים את השידור ב"מבט שני" – שמכריזה על סדר עדיפות גבוה בטיפול בסמים. או מה ניתן בעצם לעשות? מדוע התיק תקוע שלוש שנים במשטרה? קורי עכביש על התיק יכולים להוביל לזיכויו של סוחר סמים. מה ראש אגף החקירות עשה בשביל מדינה?

■ עבירות נגד חיי אדם: בתיקים אלה (רצח והריגה), מתברר כי נשפטו רק 3.2 אחוזים מהעבריינים; 17 אחוזים מהעבריינים נמצאים בהליך של תביעה או בפרקליטות; 23 אחוזים מהתיקים נסגרו מסיבות שונות כמו למשל היעדר ראיות; ו-57 (!) אחוזים מן התיקים עדיין מתגלגלים בארונות משטרת ישראל.

■ עבירות רכוש: עבירות אלה, [illegible] מדינה, מעולם לא טופלו כמו שהיו צריכות להיות מטופלות. גנב זה מקצוע עם סיכונים נמוכים במדינת ישראל. מאז שנת 1985 ועד לשנת 1987 טופלו 564167 תיקים. נותרו במשטרת ישראל, בטיפול, כמובן 215841 (וזה עינוי דין משטרתי, פה הפרקליטות אינה אשמה).

עיקר שכחתי. המקורות לרשימה זו הם: דו"ח 87, עמוד 22; דו"ח 86, עמוד 25, דו"ח 85, טור 3.1.

מחלקת חקירות הפנים במשטרת ישראל (מה שאנו קוראים: המשטרה חוקרת את עצמה) היא מחלקה באגף החקירות. מאז ומעולם הופנתה הביקורת בעיקר נגד המצב שבו שוטר חוקר שוטר, דו"ח שערך מבקר משרד המשטרה ולא שוחרר מעולם לפירסום מותח ביקורת חריפה ביותר על המחלקה. אכן, יש בעיה. האם יש לזקוף אותה לחובת ניצב מרכוס? במקרה אחד – כן: מקרה ברוך לוי. חוקרי המחלקה, נמוכים בדרגתם מניצב ברוך לוי, חקרו אותו. לא הוצאו צווי חיפוש ולא נתפסו מסמכים במשרדו.

אגב לברוך לוי היה עורך דין מעולה, ראש אגף חקירות לשעבר ניצב יחזקאל קרתי. המשפט האחרון לא קשור למצב מחלקת חקירות הפנים במשטרת ישראל. המצב גרוע בלעדיו.

גלוי ומכוסה / יצחק רועה

מחמשי אנטישמים

אני יודע שאקדמאים במדעי הרוח והחברה, למשל היסטוריונים, אינם נותנים קרדיט מלא לניתוחים ולהתבוננויות שעושה פרופסור יהושפט הרכבי. רבים מהם נוטים לראות פגמים בשיטת החקירה שלו, ובמשמעת המוליכה אותו למסקנות אקטואליות. יהיה התוקף המדעי אשר יהיה, חומר למחשבה לארוחה יש כאן. גם אם תהיה זו רק אזעקת-נסיון, טוב לה שתישמע משלא תישמע.

בשבוע שעבר שנה פרופסור הרכבי ימי דיון [illegible] הנוסח היהודי", וקרא לשינוי ערכים עמוק בתפיסת היהדות. בהודה כברה הצביע על ניצני מגמות בדת היהודית, שיש בהם כדי לסכן יחסי יהודים ובני דתות אחרות, ולפגוע במעמד הדת היהודית בעולם. הרכבי מדבר על ביטויים אנטי-גויים, העלולים לחמש אנטישמים ישנים בתחמושת אנטי-יהודית חדשה. הוא אינו ממהר לפרסם את דבריו בכתב, וגם מסתפק באילוסטרציות מעטות, מתוך חשש שמא עצם פירסום הדברים יעשה שירות לאנטישמים ולשונאי ישראל בעולם.

הנה דוגמאות אחדות. הרב הראשי מרדכי אליהו אוסר על יהודים בישראל למכור דירות לשאינם יהודים, "גם לא דירה אחת". מדוע ימכרו גויים נכסי דלא-ניידי ליהודים במקומותיהם, שואל הרכבי, כדי לומר כמה חסר-רגישות הוא בעל האיסור. הרב עובדיה יוסף מורה למחזיק בספר תנ"ך מחובר לברית החדשה לקרוע את הספר, לנתק את הברית הישנה מן החדשה, ולשרוף את האחרונה. רב צבאי הורה לשרוף עותק של הברית החדשה שנמצא בספריה בבסיס צבאי. ח"כ אברהם שפירא, בדיון על האוניברסיטה המורמונית, מתאונן: "אנחנו מרשים לישו לחזור לירושלים", והרכבי שואל: האם אנחנו שואפים לכך שירושלים תהיה נקיה מנוצרים?

הסכנה ממשית, בגלל עומק השרשים הדתיים, שמהם יונקים ביטויים אומללים אלה ושכמותם. אתה יכול להסתמך על הרמב"ם, על "הלכות עבודה זרה" שלו, כדי לפסוק פסקי הלכה דוגמת הנזכרים למעלה. לפי הרמב"ם, לעובדי עבודה זרה ולמסורותיהם לא יהיה מקום בטריטוריה שישרור בה שלטון יהודי. החובה להשמיד את העמלקים מתחת שמי ה' איננה נתפסת, מזהיר הרכבי, רק כציווי הנוגע בעבר. יש ביהדות (או יש פוטנציאל ביהדות, אם יקום פרשן כמו כהנא) אלמנטים גנוסידיים, ויש פה ושם מי שיטען שחיסול עכו"ם הוא מצווה [illegible] (1980) שהפלשתינאים הם הם העמלקים של היום... נכון, על המשיח מוטלת המשימה להמית את העמלקים שנגזר עליהם להישמד. אבל הסכנה שבעצם הרעיון שיש קבוצה לאומית הראויה להכחדה, איננה צריכה דגש נוסף, כמדומה. היא טמונה בעצם הרעיון הדתי מן הסוג הזה. יותר מזה: אם היו רעיונות מן הסוג הזה בשוליים, אם היו רדומים ביהדות, הנה מאז 1967 יש בהם התעוררות והם נוטים לעבור מן השוליים למרכז. כל רמז של אמונה בחבלי-משיח-הנה-זה-בא-ממש, מחזק אותם ומפיח בהם חיות.

רמז כזה ממש מצאתי בעיתון שבידי, בעודי שומע את הרצאת האזעקה של הרכבי. אני מתכוון למודעה שפירסמה הרבנות הראשית לברך בה את חיילי צה"ל "בברכת חזק ואמץ בעמידתם האיתנה בשמירת הסדר והבטחון בכל חלקי ארצנו הקדושה". אל ירך לבבכם, אומרת המודעה ועוברת אלינו, כנבואה: "ולאחינו בני ישראל אשר קצרה רוחם מחבלי משיח אשר במהלך ראשית צמיחת גאולתנו, אנו קוראים" וגו'. זה חשוד מאוד בעיני: "חבלי משיח אשר במהלך ראשית צמיחת גאולתנו".

בימים שחבלי משיח ניכרים בהם, נוכר מאוד צר שמאל, וכבר מאוד חשש עירבוב מצוות בעבירות, ודרכי שלום ודרכי נועם מאבדות מקיסמן. תופרי חליפות כוהנים ומנתצי בתי תפילה של עבודה זרה, ידם מתגברת בימים כאלה, והיהם של עובדי עבודה זרה, ישמעאלים כשאר עכו"ם, ייחשבו

הבריאות לא בחבילת התיקים של הליכוד

מאת רבקה הרניש

התביעה הצודקת להשוואת התנאים לא [illegible] של האוצר [illegible] לשביתה [illegible] המערכת [illegible] שיקולי [illegible]

שישה-עשר ימי סבל ונזקים בריאותיים שאיש לא יודע כיום את היקפם, גרמו לחולים בגין שליותם של עובדי המינהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים; כל זאת כדי שמשרד האוצר יוכל להוכיח ש"תם הסיפור של תביעת השוואה אוטומטית לעובדי קופת חולים". הממונה על השכר במשרד האוצר יעקב דנון העביר עוד מסר: "אין ולא תהיה השוואה. לא של משק ומינהל ולא של רופאים".

על רקע המציאות הקיימת בבתי החולים הממשלתיים פירוש מדיניות זו של האוצר הוא, שלא במהרה יחזור השקט למערכת הבריאות, שיימשכו המאבקים ויהיו זעזועים נוספים ויסוכנו שלומם וחייהם של החולים. קבוצות מקצועיות שונות במערכת האישפוז הממשלתית תובעות, בצורה זו או אחרת, השוואת תנאים לעובדים בתפקידים המקבילים בבתי החולים של קופת חולים. גם עובדי המינהל והמשק לא שמטו מידיהם את נשק השביתה בטרם קיבלו הבכות ההסתדרות, שתביעתם להשוואה עם קופת חולים לא תהיה מסחר היום וימשך המאבק בדרכים שונות. יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד התחייב בכתב, שתיערך בדיקה של כל רכיבי ההכנסה, לרבות תשלומים עבור רכב ושעות נוספות, והאגף לאיגוד המקצועי יתבע ממשרד האוצר ליישם את הנתונים שיגובשו. אם האוצר לא יענה, יפעל האגף לאיגוד מקצועי ליישום באמצעים העומדים לרשותו.

אין זו בדיוק תחזית של שקט תעשייתי וצווי ריתוק הם פתרון למראית העין בלבד. אין בהם ערובה לעבודה סדירה ומתוקנת. משרד האוצר "עושה שריריים" ומעמיד פנים בפני הציבור שבכוח צווי הריתוק יקבלו החולים את השירות והטיפול הנאותים. רק פתי יאמין בזה. צודקת שרת הבריאות בהתנגדותה להוצאת צווים לשובתים. רוב העובדים המרותקים עובדים "לפי הספר", הרס המערכת נמשך ויחסי עובד-מעביד מידרדרים לשפל המדרגה. שבירת שביתת הרופאים בזמנו היא כתובת על הקיר. מאז מתפשט הסרטן ברפואה הציבורית והרפואה השחורה היא רק אחת מגרורותיו.

דגל הניצחון, שהעלה האוצר על התורן בסיומה של שביתת עובדי המינהל והמשק, לא נראה כל כך במקומו לאור העובדה, שקיים תשלום עבור ימי השביתה. בהסכם, שנכבש סופית בוועדת המעקב ונחתם על ידי חיים הברפלד ויעקב דנון, נאמר (בסעיף 6) כי: "העובדים מתחייבים להדביק את הפיגור בעבודה שנגרם עקב השביתה. עבודה אשר תבוצע בשעות נוספות, תזכה את העובדים בתמורה כמקובל". במילים אחרות, ניכוי ימי השביתה יתאזן על ידי תשלום שעות נוספות. אין אמת בהודעת האוצר, כי השביתה גרמה נזקים כספיים לשובתים. השביתה גרמה נזקים כספיים עצומים לבתי החולים הממשלתיים ותתבטא גם בגרעונות נוספים בתקציב משרד הבריאות, אולם לכך אין זכר בהודעות האוצר.

הממונה על השכר באוצר יעקב דנון, בשבתו בוועדת המעקב, נענה ל-70 עד 80 אחוז מן התביעות המקוריות שהגישו עובדי המינהל והמשק בתחילת הסיכסוך. בסך הכל אין זה סיכום רע מבחינת העובדים ועל בסיס כזה היה ניתן לסיים את השביתה כבר בימיה הראשונים ולחסוך את הסבל מהחולים. השביתה התארכה רק משום שהאוצר נקט נוקשות בלתי מתפשרת לגבי תביעת ההשוואה עם קופת חולים. הנוקשות הזו תמוהה, כי כל מי שיש לו יד ורגל בעניני מערכת האישפוז אומר היום, כי אי אפשר להמשיך לקיים תנאי שכר שונים, עם הפרשים שעד עשרות אחוזים, במערכת הממשלתית והמערכת של קופת חולים. ועדת העבודה והרווחה של הכנסת על כל חבריה מסכימה שצריך להשוות את השכר. ארגון מנהלי בתי החולים קבע בימים האחרונים שיש להשוות את תנאי השכר. רופאי המדינה ועובדי סקטורים אחרים תובעים השוואה, אולם יעקב דנון אומר "אולי הלקח הגדול של שביתת עובדי המינהל והמשק ישפיע גם על סקטורים אחרים שנשאו אתנו הדגל".

איש יחסי ציבור מרדכי שיפמן טוען בזמן האחרון, כי השפעה אפקטיבית יש היום רק לעיצומים – היעדרויות קצרות מהעבודה, שיבושים שונים, הפרעות מתישות בתדירות גבוהה. לעומתם, הנשק של שביתה כללית איננו יעיל עוד כיוון ש"בעל הבית" הממשלתי, אינו מושפע מהנזקים שנגרמים למערכת. לדברי שיפמן, מעביד פרטי עושה תמיד חישוב נזקים שיגרמו על ידי שביתה לעומת המחיר של תביעות העובדים ומחליט בהתאם לתוצאות החישוב. לא נראה שמשרד האוצר עשה חישוב כל שהוא, ובפרט לא חישוב של נזקים בריאותיים שיש להם גם צד כספי במערכת הציבורית, כהתכוננו לצאת עכשיו למאבק נגד כל עובדי מערכת האישפוז הממשלתית, שתובעים השוואה עם קופת חולים.

הנחישות להיאבק עם כל עובדי המערכת מעוררת חשד, כי המניעים של משרד האוצר אינם כלכליים גרידא, אלא – אולי אף בעיקר – פוליטיים. משרד הבריאות איננו ב"פול" התיקים של הליכוד בממשלת אחדות לאומית. אנרכיה במערכת הבריאות, שיבושים וליקויים קשים בתיפקודה, ינוצלו בשנת הבחירות נגד מפלגת העבודה. צעדים לא מעטים של משרד האוצר מצביעים גם על כך, כי המערכה נגד עקרון ההשוואה מכוונת ישירות נגד קופת חולים של ההסתדרות.

בטרם נחתם ההסכם בקופת חולים על קיצור התורים לניתוחים, שבמסגרתו יופעלו חדרי ניתוח בשעות עבודה נוספות, חזרה ותבעה שרת הבריאות להקים ועדה משותפת למשרדה ולמשרד האוצר, כדי לעבד תוכנית משותפת לקיצור תורים לניתוחים לכל מערכת האישפוז, הממשלתית, קופת חולים והציבורית בכללותה. משום מה לא ראה האוצר דחיפות בכך והוועדה הוקמה רק לאחר שקופת חולים חתמה עם רופאיה על ההסכם. עכשיו יושבת ועדה מכובדת של משרד הבריאות ומשרד האוצר, משתתפים בה נציגי קופת חולים ו"הדסה", ודנה בתוכנית קיצור תורים לניתוחים לכל מערכת האישפוז. רופאי המדינה, שאיתם פתח האוצר במשא ומתן נפרד על קיצור התורים לניתוחים (גם כן לאחר חתימת ההסכם בקופת

(המשך בעמ' 8)

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

חשאיות

הודעתו של אלוף (מיל.) אביגדור (יאנוש) בן־גל (בתמונה) במשרד „ממני מני" בליל שבת, על האפשרות שיצטרף למערכת הפוליטית עוררה סקרנות. אך יאנוש אינו מוכן לגלות לפי שעה את קלפיו. כל מה שהיה מוכן לומר הוא שאינו מצטרף לתנועת ומסכי"לו לשעבר, „צומת", כפי שפורסם אתמול ב„מעריב". לעומת זאת לא הסכים להרחיב את הדיבור על אפשרויות אחרות שהועלו בשיחה. ובינהן האם הוא מנהל שיחות גישוש עם שר בטחוננו בעבר ושרנו בהווה עזר ויצמן. לשמע השאלה שנשאלה בחיוך האם הוא מצטרף למפד"ל פרץ יאנוש כמובן בצחוק.

עליזה ולך

הבחירה הטובה ביותר

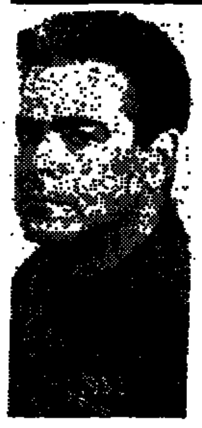

תא"ל (מיל.) אפרים סנה (בתמונה) יעמוד בראש המטה של המגזר הערבי במסגרת מטה הבחירות של מפלגת העבודה. אחרי שהתברר לראשי מפלגת העבודה כי השר עזר ויצמן עומד בסרובו למלא את התפקיד נראתה בחירתו של סנה, שהצטרף למפלגת העבודה לפני חודשים מספר, כבחירה הטובה ביותר.

עליזה ולך.

יריה ראשונה

שרה כהן־אורגד, רעייתו של השר לשעבר יגאל כהן־אורגד, מנהלת בית הספר על שם עליזה בגין באריאל שבשומרון היא מועמדת „הליכוד" לראשות הסתדרות המורים. כהן־אורגד נבחרה במועצה הארצית של המורים ברוב מוחץ של 70 אחוזים. זוהי הפעם הראשונה שהליכוד מציב מועמדים בכל 26 מחוזות הבחירה לתפקיד זה, וזוהי מעין יריה ראשונה לבחירות הקרובות.

שמירת הריון

„הצרוף של ילדים, אבנים ומצלמות טלוויזיה יעיל יותר מאשר כל אמצעי לחימה". כך טען שמעון פרס בדבריו בפני באי מרכז התנועה הקיבוצית המאוחדת, שהתכנס בסוף השבוע באפעל. „נכון לעכשיו אני לא מכיר שום צבא שניצח את מצלמות הטלוויזיה ותושבי השטחים מנצלים זאת עד תום". בהמשך דבריו אמר מ"מ ראש הממשלה שמי שמדבר על המשך הסטטוס קוו המדיני משל הוא לאשה בהריון שמבריחה אף היא על סטטוס קוו. כשנשאל פרס מדוע אין הוא קם ונוטש את הממשלה השיב: „לא אגרום את התענוג הזה ליצחק שמיר. הליכוד היה מת שנגיש לו את הממשלה במתנה".

עודד בר־מאיר

מבקשת ולא דורשת

לאמנים ולאנשי־רוח שקראו לד"ר קורט ואלדהיים לפרוש מכהונתו כנשיא אוסטריה הצטרפה גם שחקנית התיאטרון והקולנוע הנודעת פאולה וסלי, שכבר עברה את גיל ה־80. פאולה וסלי, ששיתפה בשעתה פעולה עם הממסד התרבותי הנאצי, חזרה אחרי המלחמה „למוטב" והרבתה להופיע ב„בורג תיאטר" שבווינה. לחתימתה על הקריאה להתפטרות ואלדהיים צירפה את ההערה „מבקשת שיתפטר, לא דורשת".

שיין

שילכו לעזאזל

„אנחנו חיים עכשיו בתקופה של טרוף מערכות וטרוף ערכים", אמר ח"כ מוחמד וואתד ממפ"ם במהלך עצרת הנוער למען השלום שנערכה בשבת בחבל אשכול שבנגב המערבי. „יש לחתור להידברות בין שני העמים", הוסיף וואתד, „ושילכו לעזאזל כל התנאים המוקדמים. מי שמתחשבן עם תנאים מוקדמים רק טומן מכשול לשלום".

עודד בר־מאיר

לזכרו

במלאות 30 יום לפטירתו של פרופ' זאב וילנאי (בתמונה) ערכו אתמול עיריית ירושלים, החברה להגנת הטבע והמועצה לשימור מיבנים ואתרי התיישבות ערב לזכרו בתיאטרון ירושלים. ראש עיריית ירושלים טדי קולק, פרופ' יהושע פרבר, עזריה אלון ויוסי פלדמן נשאו דברים לזכרו. את הערב הינחה אלוף (מיל.) רחבעם זאבי.

עיר בתערוכה

ארבע מאות תלמידים השתתפו בהכנתה של תערוכה יוצאת דופן בבית הספר העממי „החשמונאים" ברמת־גן. נושא התערוכה „רמת־גן

– עיר" נלמד במהלך ששת החודשים האחרונים בחמישה בתי ספר עממיים. הקמת התערוכה ארכה שבועיים והיא נחנכה ביום ו' ע"י ראש העיר אורי עמית. בתמונה: תלמידי ביה"ס חשמונאים עם ראש העיר אורי עמית.

מצפן ומצפון

„במלאות 75 שנה ל„השומר הצעיר", 60 שנה ל„קיבוץ הארצי" ו־40 שנה למפ"ם, מתבהרת עוד יותר מנהיגותם היהודית של מאיר יערי ז"ל ויבדל"א יעקב חזן, שהפכה למצפן ומצפון למדינה כולה" – כך אמר אתמול חנן ארז, מזכיר מרכז מפ"ם, במלאות שנה למותו של יערי ז"ל. עשרות ממוקירי זכרו של המנהיג המנוח, ביניהם מנהיגיה הקשישים של מפ"ם, יעקב חזן ומאיר תלמי, חברי כנסת, מזכירי הקבוץ הארצי, וידידים, יהודים וערבים מכל רחבי הארץ, באו אתמול לבית העלמין של קיבוץ מרחביה, קיבוצו של יערי ז"ל, לחלוק כבוד לזכרו. נציג קיבוץ מרחביה, משה מן, נשא דברים. מאיר תלמי קרא מכתביו של יערי ז"ל.

יצחק פרידור

פידיון שבויים

אורי ברבש (בתמונה) במאי הקולנוע (מ"אחורי הסורגים") הוזמן להשתתף בפסטיבל בבלגרד עם סרטו „חולמים" ואף זכה להצלחה רבה. אולם אויה! הדרך חזרה ארצה לא היתה כל כך מוצלחת. בחניית הביניים בבוקרשט הסתבר שאין לו מקום על הטיסה ואף לא ויזה רומנית. לא נותר לו אלא ללון בתחנת המשטרה. אז מה עושים? תושייתם של סטודנטים ישראליים לרפואה היתה בעזרו. הם מכרו קופסאות סיגריות אמריקאיות לנוסעים הרומניים ואת הכסף הזה תחבו לכיסו של השוטר הרומני. מיד נמצא מקום במטוס והכל בא על מקומו בשלום.

ביום סגריר ירושלמי הופיעו היפיפיות שבתמונה לבושות בבגדי אפנת קיץ־88 בתצוגת אפנה שנערכה ע"י נשות „הדסה" במלון חיאט בירושלים. כל ההכנסות נתרמו למחלקות הילדים בבית החולים „הדסה" עין־כרם והר־הצופים.
צילום: אבי חיון

המדור נערך ע"י אורה ארניצקי

מכתבים למערכת דבר

מאנשי האקדמיה מצפים, בדרך כלל, כשר למחשבה אנליטית, ראש צלול וקרירות, ומעל לכל, ידע רחב ושיפוט מפוכח, מבוסס על לימוד העובדות ועל ניסיון.

לכן, מפתיעה העצומה של 600 מרצים ופרופסורים היוצאת נגד „המשך שלטון בכוח בשטחים הכבושים" והקוראת לממשלת ישראל להחזיר מיד את השטחים האלה („ערב חדש", יום שישי, 5.2.88 ראיון עם פרופ' שטב, אחד החתומים על העצומה) כתגובה על התפרעויות האלימות בעזה וביו"ש. אמנם מאז התחלת המהומות היינו עדים לתופעה מוזרה של עיתונאים, סופרים ופוליטיקאים ממחנה השמאל המביעים הבנה ואף תמיכה לזורקי האבנים ובקבוקי תבערה על חיילינו ואזרחינו, משמיצים את שר הביטחון וראש הממשלה ודורשים להיכנע לפורעים בשם דמוקרטיה, הומניות, מוסר יהודי וכו'.

המאמרים וההכרזות הנ"ל במדיה ובכנסת מעודדים את המוסתים ברחוב הפלשתינאי להחרפת האלימות נגדנו כפי שעושים זאת מסיתים ממחנה הג'יהאד האיסלמי. הגננת של „שלום עכשיו" עשו זאת במשך שנים וממשיכים במלאכתם. אך אפשר היה לקוות שאינטלקטואלים מהסגל האקדמי יהיו פחות פשטנים ויותר אחראים בפליטתם לתחום לא להם.

האם, למשל, לא ידוע להם שכמעט לפני מלחמת ששת הימים פנתה גולדה מאיר למלך חוסיין ואותו חוסיין שלמרות הפצרות שר הביטחון דאז, משה דיין, שלא יצטרף להתקפת אויבינו ביוני 1967, החליט לקחת „חלק בשלל" של נאצר, ושלח את חיל האוויר הירדני להפציץ את ירושלים ב־6.6.67? הוצעה לו לבוא להידברות על דו־קיום בשלום, ללא תנאים מוקדמים. אולי כדאי להזכיר לפרופסורים האלה המטילים כל אשמה על „הקיפאון בתהליך השלום" אל הצד הישראלי, שחוסיין, או התוקף המובס, העמיד אותו התנאי שהוא מעמיד לכל גישוש שלום שלנו עד היום הזה: קודם כל על ישראל להסכים להחזיר את כל השטחים שהיא „כבשה", כולל העיר העתיקה ירושלים. במילים של המלך ההאשמי המתון: "Not one inch of our land" יכול להישאר בידי האוייב הציוני.

האם שאלו את עצמם אנשי האקדמיה שיצאו להגנת „זכות ההגדרה העצמית של העם הפלשתינאי", כמו פרופ' לם מהאוניברסיטה העברית, איזה פרטנרים יהיו להם מהצד הערבי לפרס על שלום וביטחון עם איזה מארגוני הטרור הרבים, המסוכסכים ביניהם, אפשר להגיע לשום דו־קיום נכסף? גם לשוחרי השלום האופטימיים ביותר. בקרבנו ידועה העובדה, שקיצוניות רצחנית שולטת בחיים הפוליטיים של העולם הערבי. לכן, האסימטריה הטרגית בין שאיפותיו של היישוב היהודי לדו־קיום ולפשרה, שתשים קץ לשפיכות־דמים („ברית שלום" של שנות ה־30, מאמצים של אישים יהודיים כמו רופין, רוטנברג, סמילנסקי, קלווריסקי ורבים אחרים בתקופת המנדט) וחוסר ההיענות המוחלט לכל פניותינו: אף מנהיג נכבד, אינטלקטואל ערבי בעל חשיבות לא העז לעשות גם צעד בכיוון הידברות עם היהודים. המעטים שעשו כן, או (עכשיו), שילמו בחייהם, כפי שקרה לעבד שחאדה, לזאפר אל־מסרי ואחרים... עד שמנהיגים פלשתינאים, מדינות ערב יסכימו לקבל את זכותנו ואת נוכחותנו הריבונית באיזור הזה, כפי שעשה זאת סאדאת המצרי, עלינו להישאר איתנים ומאוחדים. אנשי האקדמיה המצטרפים, גם אם מתוך הכוונות הטובות ביותר, לאלה בתוכנו שכעצמם „איבדו את הצפון" זורעים בהלה, פילוג ומבוכה בשורותינו, פוסלים את עצמם בעיני העם וגורלו.

פנינה גולדנר
קרית חיים

ידידי חיים גורי מאמין, כנראה, שבפולמוס ציבורי משכנעת סימטריית האיזון. לפיכך מול השימוש שעושה השמאל במושגים: „נאצים" – לגבי צה"ל, „נאו־נאצים" – כלפי מפלגות הימין; „יודנראט" – כלפי המדינה, מציג גורי ברשימתו „המליץ" („דבר" 15.2.88) את אשר אמר הסופר משה שמיר בראיון, לאמור: „השמאל" צמא הדם הוא „היטלריוגנד". לאיזון זה אין שחר.

במה ייחודו של היטלר? לא בשנאת יהודים. קדמוהו כאלה בכל הדורות. לא בפוגרומים ביהודים כבליל הבדולח, היו כאלה לפניו. אף לא בגירוש יהודים. גורשנו מספרד, מאנגליה, מצרפת. – ייחודו בהכרזה שאת העם היהודי צריך להשמיד טוטאלית, ובביצועו את הכרזתו. ואפילו את אשר איפשרה ליהודים האינקוויזיציה בספרד לא איפשר היטלר ליהודים.

האם השמדת היהודים בארץ ישראל לא היתה כוונת הערבים? האם שיקרו לנו מנהיגינו, שבמלחמת השיחרור עמדנו עם הגב אל הים? שנאבקנו לא רק על עצמאותנו, אלא עמדנו על נשמותינו? האם לא הכריזו הערבים שכוונתם לזרוק אותנו לים. האם התכוונו לרחיצה בים?

האם הוראת הוועד הערבי העליון לערבים לנטוש את כפריהם (כבר בפברואר 1948) לא הוסברה בהבטחתו להם שהם יירשו את משכנותינו ועדרינו לאחר היעלמנו? וכי לא שמענו דברים אלה בימים האחרונים מפי מנהיג ה„סאבאב" בעזה?

צבי שילות
הרצליה

אל סמיחה סלאמה חליל, אשר את דבריה השופעים היתממות וצדקנות מתחסדת קראתי ב„דבר פתוח" (7.2.88) תחת הכותרת „איגרת של אם פלשתינאית", וראיתי גם תמונה ממעל לזאת ה„איגרת", בה נראות שלוש נשים ערביות עם שתי כרזות באנגלית ובעברית, בהן כתוב „די לכיבוש". נשים אלה, שאולי הגברת סמיחה אחת מהן, נראות טוב מאוד, דשנות בגופן ולבושות היטב. אם התכוונו להציג הצגה של נשים מעונות תחת עול כיבוש אכזרי – כי אז אפשר לקבוע, שההצגה עם העמדת הפנים הטרגית, שעיתון ישראלי נתן לה מקום נכבד – לא הצליחה לשכנע.

הנה כך, פותחת הכותבת את ה„איגרת" שלה: „הנני פונה אליך, האשה הישראלית, האמא הישראלית, כאשה וכאם כדי לומר לך: האם את עוקבת אחרי המתרחש בימים אלה בתוך השטחים הכבושים, והאם שמעת על הדם הנשפך, יום יום, דמם של אנשים חפים מפשע, דמם של ילדינו הצעירים בשל התנגדותם לכיבוש..." וכו'. מסתבר, שהגברת סמיחה רגישה לדמם של ילדים. לכן, אציג לה מספר שאלות: האם גם דמם השפוך של ילדים יהודים נוגע כל כך לליבך? בני עמך הרי רצחו ילדים יהודים רכים שלא זרקו עליהם אבן. ואת, מדוע החרשת ולא כתבת על זה שום איגרת? בני עמך הורגים ורוצחים בנו ושורפים לנשמותינו זה יותר ממאה שנים – והאם הערביה החרישה ואף שמחה? האם זורקי אבנים הם חפים מפשע? אבנים אלה שפכו כבר הרבה דם יהודי, גם דם ילדים. האם לא שמעת אף פעם את הסיסמה „אדבחו אל יהוד"? ומדוע החרשת?

למזלנו נכשלתם במלחמותיכם להשמידנו, נצחון שלכם הוא סוף ומוות לכולנו. לכן, נאלצנו לכבוש את „השטחים". את רמת הגולן, ארץ השומרון, יהודה וחבל עזה. האם נצא ממקומות אלה, או כבר לא תשאר להסלנתו? עני נא לנו, הגברת סמיחה הנכבדה, ושתהיה זו תשובה של אמת, ללא התחמקויות. תשובה שתייצג את כל הערבים היושבים בארצנו. זאת הארץ אשר כבשוה בני עמך והשמידו את מעט היהודים שעוד נותרו בה – ואנו רצינו לחזור ולשחרר את ארצנו מהכובשים.

יוסף ארגמן

הנני המום ומזועזע מקריאתך האומללה בהפגנה במוצאי שבת. גם כשניסית בדיעבד ליפות את דבריך הנזק כבד. אנחנו תמימי דעים בקשר לפתרון מדיני בשטחים. ותפקידך כנציג ערבי לחזור ללא הרף למטרה זו, כפי שאכן אתה עושה.

אך מול תושבים מסיתים ומוסתים המשליכים ומיידים מכל הבא ליד החייל חייב למלא פקודה גם אם היא נראית לו בלתי־הוגנת.

ודאי שיש חריגים ויש למצות איתם את הדין, ונדמה לי, שהצבא מטפל בהם. אך להסתתר מאחורי הגרסה „פקודה בלתי־חוקית" ולפנות ישירות לחיילים בכיכרות העיר, נראה לי בלשון המעטה בלתי־הוגן כלפי החיילים שבוודאי כמוני כמוך אינם רוצים להיות שם. הפלפולים שלך שזה היה מיועד לשר הביטחון נראים לי ילדותיים.

אתה מכיר את כתובתו של הכנסת. הנך מופיע בה לעיתים קרובות. זהו המקום לדבר אל רבין. זעזע את אמות הסיפים של הכנסת. זהו תפקידך.

כאב לבן המשרת בצה"ל ובן המתנגיים, אני מקווה שלא ישמעו ולא ישעו לקריאתך האומללה.

יעקב הכהן
קיבוץ רוחמה

כנוער ישראלי הננו פונה אליכם הערבים: רדו מאיתנו. מדינת ישראל תתקיים לנצח. שורשיה ההיסטוריים עמוקים לאין שיעור מהתרבות האיסלמית. התקופה שבה היה העם היהודי נתון לחסדי העמים ושרירות ליבם חלפה לתמיד. הקדישו את מרצכם לחיסול המשטרים המושחתים בעולם הערבי ולפתרון בעיותיכם הפנימיות.

התחביב של היטפלות למדינת ישראל מאז היווסדה, הוא מסוכן ביותר לכם והוא יוליככם מדחי אל דחי. אנחנו, תלמידי תיכון העומדים לפני גיוס, נבטיח, כמו אלה שקדמו לנו, שמזימותיכם ייכשלו ומדינת ישראל תתחזק ותתבסס.

מיכאל תבור
בשם עשרה תלמידים מתיכון
שליד האוניברסיטה
ירושלים

בקשר לכתבתו של יוסף מיכלסקי – „60 מיליון דולר בשנה – זיהום אוויר" („דבר" 17.2.88) ברצוני להבהיר, כי עמדת ראש העיר אריה גוראל ועיריית חיפה היא בזכות הקמת תחנת־כוח חשמלית המופעלת על־ידי פחם. זאת תוך התקנת אמצעי אנטי־זיהומי, שימצאו על־ידי מומחים לדבר מתאים להיות מותקן במקום.

ראש העיר אינו מחשיב עצמו כמומחה למיתקנים כאלה ולפיכך נעזר במומחים לצורך כך.

יש לציין, כי הקמתה של תחנת־כוח פחמית תפחית בסופו של דבר את רמת זיהום האוויר בעיר מיד עם הפסקת פעולתן של תחנות־הכוח המזהמות הפועלות כיום.

רוני ארם
עוזר הדובר העירייה

ב־7.2 פירסמתי מכתב המתייחס לרשימת הגימלאים לכנסת בראשותו של ד"ר אבא גפן, ובין היתר טענתי, שהד"ר בנימין פרידמן, שהוא מועמד ברשימתו, היה בין אלה שגרמו לאי־הצטרפות קרן „נתיב" למרד, מה שגרם לשחיקה בשכרנו עד היום. בשיחה טלפונית אלי הבהיר לי הד"ר פרידמן שכנראה הוטעיתי על־ידי מישהו, מכיוון שדווקא הוא היה בין הדורשים הנמרצים להצטרפות למרד, אלא שדעתו לא נתקבלה.

אם אמת הדבר, אז אני מתנצל לפניו. למרות זאת אני עומד על דעתי, שהרשימה של אבא גפן היא הונאה ציבורית גדולה. רשימה זאת לא תביא תועלת לשום גימלאי. לא זאת הדרך לקדם את ענייני ציבור הגימלאים.

שרגא ינון
קרית מוצקין

אנה פרנק – גם בישראל

בולים
מאת אריה לינדנבאום

לא היינו ראשונים בהנפקת בול זיכרון לאנה פרנק שכן בול דיוקן שלה הופיע לראשונה בגרמניה המערבית, אולם כבר באביב הקרוב צפוי גם אצלנו בול לזכרה של הנערה היהודייה שנתפרסמה, אולי יותר מכל קורבן אחר של שואת אירופה, בשל היומן שכתבה במחבוא.

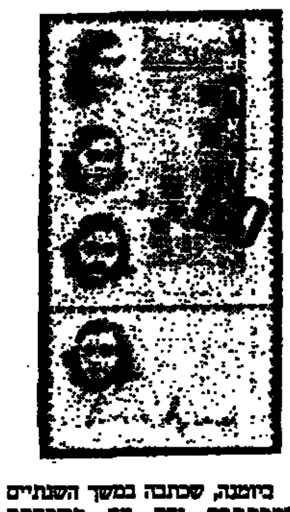

ביומנה, שכתבה במשך השנתיים שהסתתרה יחד עם משפחתה באמסטרדם, מתארת אנה את מהלך החיים במסתור. משפחת פרנק היתה בגרמניה אולם עם עלות היטלר לשילטון, ברחה המשפחה להולנד, שם הסתתרה בעזרת עובדי בית המסחר ההולנדים שעבדו אצל אבי המשפחה. באוגוסט 1944 נחשף המסתור בעיקבות הלשנה ואנה ומשפחתה נשלחו למחנה וסטרבורג בהולנד ואחר כך למחנה ההשמדה באושוויץ (הנשים הועברו משם למחנה ברגן־בלזן). אנה נפטרה ממחלת הטיפוס במארס 1945, בטרם מלאו לה 16 שנים. אביה נשאר בחיים והוא שקיבל את יומנה של אנה מאחת העובדות שמצאה אותו במחבוא. היומן ראה אור לראשונה בהולנדית כבר ב־1947 ומאז הודפס ביותר מ־50 שפות ותוכנו אף הומחז והוסרט.

הבול הישראלי שהוקדש לאנה פרנק יופיע ב־19 באפריל השנה. הוא צויר בידי א. ואן אוריין, צייר הולנדי שנתן לבול אופי שונה משאר בולי ישראל. בבול מופיע ביתה של אנה פרנק ודיוקנה מופיע בארבע תחנות שונות (3 בבול ואחת בשובל). ערכו הנקוב של הבול – 60 אגורות.

בגרמניה שוחזר ביה"כ

בעיר הגרמנית אייכנהאוזן שוחזר לא מכבר בית־הכנסת שנהרס על־ידי הנאצים במלחמת העולם השניה. השיחזור הונצח בחותמת־דואר מיוחדת שהוטבעה בעיר אייכנהאוזן ומראה את בית־הכנסת.

לא מזכירים את זמנהוף

כבר כתבנו שהשנה הופיעו בכמה מדינות בולי זמנהוף במלאות 100 להמצאת שפת האספרנטו. כתבנו גם שבולגריה הקדישה לאיש בול דיוקן מבלי להזכיר את שמו. מ. צוקרמן מגבעתיים המציא לנו חותמת מיוחדת שדואר בית המועצות הקדיש לזמנהוף, שהוטבעה על־גבי בול הדיוקן שהודפס על־גבי איגרת מיוחדת עם דיוקן זמנהוף, אך גם פה לא צויין שמו, וגם בבול וגם בחותמת צויין 100 שנה להופעת ספר הלימוד הראשון של השפה הבינלאומית, אספרנטו".

„מיקי באוגי" באולימפיאדה

היה ברור שלא תחסרנה מדינות ללא בולים לרגל אולימפיאדת החורף בקאלגרי שבקנדה.

מה שלא היה ברור הוא, שהנושא המרכזי בבולי האולימפיאדה יהיה הרפתקאות מיקי מאוס דווקא, והמדינה הראשונה עם בולים כאלה תהיה בהוטן (!). אכן, בבהוטן שבהרי ההימלאיה הופיעו זה עתה בולים וגיליונות־זיכרון עם תמונות וולט דיסני, סמל האולימפיאדה והקדשה מתאימה.

יובל ה־40

הוד מעלתה המלכה אליזבת השניה חוגגת עתה מלאת 40 שנה לנשואיה. זהו „יובל הרובי" (אבן האודם), משהו בין חתונת הכסף לחתונת הזהב. המאורע יצויין בבולי דואר על־ידי כמה מדינות בחבר העמים הבריטיים (ושלא בחבר העמים).

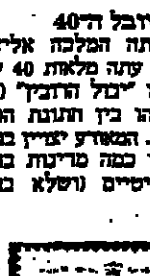

עתה הודיעה אנטיגואה וברבודה, דומיניקה, גרנדה, גרנדה וגרנדינס וסיירה ליאונה על הנפקה מתוכננת של 4 בולים בכל מדינה. מתוך 20 התמונות שב־20 הבולים, רק תמונה אחת חוזרת על עצמה ואת תמונת האנפס של המלכה בבול גרנדה גרנדינס ובבול גרנדה, שהן מדינות אחיות. התמונה בבולים אלה מתארת את המלכה עם בעלה הנסיך פיליפ, עם ילדיה (בזיק המשפחה כולה).

ספר ה„מוקדמים"

רגילים אצלנו למושג „מוקדמים" או באנגלית „פורדנרס" הכוונה לבולים ולחומר הבולאי שקדמו את בולי ממשלת המנדט הבריטי בא"י. כלומר, החומר מראשית שרותי הדואר בא"י. מסתבר שגם לתקופת ה„מוקדמים" היו „מוקדמים" המתייחסים לתקופה ה„פרה־פילטלית".

אין ספק שלחוקרי א"י נוסף עתה ספר רב־ערך, שלכאורה נועד לאספני „תולדות הדואר", אולם חשיבותו ללא ספק, לכל מי שמתעניין בתולדות הארץ הזאת; הכוונה לעבודת המחקר של יוסף אהרון, ישראלי לשעבר, הגר עתה באוסטרליה ופירסם (בירושלים), אוסף תעודות ומסמכים הסוקרים את התקופה הפרה־פילטלית בארץ הקודש. הספר הופיע בשפה האנגלית בהוצאת האגודה לתולדות הדואר בירושלים.

תקופת ה„מוקדמים" של ארץ־ישראל נחקרה ודווחה בפירסומים וכתבים רבים ורק מעט נשאר בה מן הנסתר. הספר הזה מחזיר אותנו לתקופה שקדמה ל„מוקדמות".

יוסף אהרון הגדיל והרחיב את המידע על תקופה מוקדמת זו שקדמה ל„מוקדמות", שראשיתה פורסמה ב„הולילנד פילטליסט" של פולק המנוח: מאז הוסף מידע נוסף, מכתבים נוספים נחשפו והידע על התקופה הלך והעמיק. על כל אלה מדווח בספרו של יוסף אהרון. הוא מן הידיעות המוקדמות ביותר של עניינים דואריים הוא. מראה את המכתב הראשון הידוע היום, דרך תאור מפורט של שיטות הדואר בימי הביניים, וגמור בדואר שלפני הכנסת השימוש בבולי הדואר ופתיחת סוכנויות הדואר הראשונות בארץ הקודש הנתונה תחת תורכיה.

בספר יותר ממאה עמודים בפורמט גדול (בשפה האנגלית), שפע צילומים, מפות המראות את דרכי העברת הדואר מן הים התיכון ואליו.

גליון מזכרת לתערוכת „עצמאות 40" – 19.4.88.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	-2	-1	מעונן
אמסטרדם	6	9	מעונן
בואנוס איירס	19	31	בהיר
הלסינקי	-10	-5	שלג
הונג קונג	13	17	בהיר
וינה	-1	5	בהיר
רומא	0	9	בהיר
טוקיו	3	8	בהיר
יוהנסבורג	16	25	מעונן
לונדון	8	10	מעונן
ליסבון	9	18	בהיר
מדריד	-1	17	בהיר
ניו יורק	6	10	מעונן
סאן פאולו	28	20	גשם
פריס	4	11	בהיר
פרנקפורט	-3	7	מעונן
ציריך	-4	-1	בהיר
ריו דה ז'נרו	22	32	גשום
שטוקהולם	-2	1	שלג
שיקגו	-10	0	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל' 5102470
ירושלים: רח' יפו 30, טל' 231373
חיפה: דרך הים 2, טל' 384655
באר שבע: רח' האבות, טל' 35282
swissair

הבריאות

(המשך מעמ' 1)

חולים, תובעים בתוקף לאמץ בבתי החולים הממשלתיים את ההסכם של קופת חולים. הם אינם מוכנים לדון בתוכנית שהציג להם האוצר לקיצוץ תורים לניתוחים בטענה, כי אין זו תוכנית כלל וכלל אלא „מבצע חד־פעמי", שאינו עונה על צרכי הבריאות של האוכלוסיה בארץ ואף אינו פותר את בעיית הרופאים, שזקוקים להכנסה נוספת בגלל שכרם הנמוך. המשא ומתן עלול להתפוצץ ורופאי המדינה מאיימים ב„בקיעת צעירים" (כינוי הצופן לעיצומים ושביתות).

שביתת עובדי המינהל המשק היתה אירוע קשה, ויש סבירות גבוהה שהמאבקים שבפתח עלולים גרום זעזועים כבדים עוד יותר. הם יהיו פחות „טלוויזיוניים", כי מצבורי אשפה מצטלמים היטב ולעומתם לא ניתן לעשות „צילומים זועקים" מעיכובים בבדיקות מעבדתיות, משיבושים בצילומי רנטגן ובהספקת תרופות וחומרים אחרים חיוניים ביותר ממחסני משרד הבריאות לבתי החולים בגלל עיצומי עובדים, או השבתת חדרי ניתוח לניתוחים מתוכננים מראש.

מדיניות היא אמנות האפשרי. כל הכבוד לנחישותו של משרד האוצר לשמור על המשק והיציבות הכלכלית, אבל הכל במידת האפשר. לא יתכן שמערכת הבריאות תתגלגל מזעזוע לזעזוע בגלל מאבקי העובדים להשוואה עם קופת חולים. הגל הזה לא ייעצר גם אם שר האוצר יחזור שוב ושוב על אימרתו הידועה, שמה שניתן לתת ינתן בלי שביתה ומה שאי אפשר לא ינתן גם בלחץ השביתה. הלקח של השביתה האחרונה, בינתיים, של עובדי המינהל המשק מלמד, שתביעה זו לא תרד מסדר היום. אם החשבות האוצר במניעים פוליטיים במדיניותו כלפי עיקרון ההשוואה לקופת חולים אינה נכונה, חייב השר משה נסים לעבור ל„אמנות האפשרי", ובהקדם.

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי בת־ים
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים בקשה לבנין הקלת בניה על חלקה מס' 195 בגוש 7138 המבואה ברח' דרך בן גוריון 139.
לפי תכנית מאושרת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שיעודו מגורים ג'1. מבוקשים הקלה של 6% באחוזי הבניה.
כל מי שיש לו התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו לוועדה המקומית לתכנון ולבניה, תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
אהוד קממן
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
בת־ים

קבלת מודעות 24 שעות ב„דחוף"
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי ההודעות ל
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות 24 שעות ביממה
ב„דחוף" דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)
טל' 246363 239952

מוניטין
מיבצע תוספר
מגאזין + ספר
חבילת שי - 10 ש"ח
25.2.88 - 25.3.88
הזמן עוד היום אצל מוכר העתונים שלך

לפני 60 שנה

רפואה שלמה לצרעת

ביעור גמור של הצרעת מן העולם ב־10 השנים הקרובות – זוהי הנבואה הכלולה בדו"ח השנתי של „חברת המלחמה נגד הצרעת". הריפוי הוא ע"י שמן שמוצא מפירות מיובשים של עץ הידנוקרפוס.

חוק בחירות חדש לאיטליה

מועצת המיניסטרים אישרה, לפי הצעתו של מוסוליני, חוק בחירות חדש בו הארץ כולה תהיה למחוז בחירות אחד. מספר הצירים יהיה 400 והמועמדים יוצעו ע"י 13 הקורפורציות הגדולות והסתדרויות חשובות אחרות.

לפני 40 שנה

פעולת גמול של ההגנה

פעולת גמול רבת רושם ביצעו כוחות ההגנה בחיפה כתשובה לפגיעות של הכנופיות בעוברי אורח יהודיים. יחידת ההגנה חדרה, באור יום, ללב הרובע הערבי בחיפה התחתית ופוצצה בית ששימש מקום ריכוז לאנשי הכנופיות. היחידה שבה בשלום לבסיסה.

בריחת אסירים מכלא ירושלים

שנים עשר צעירים מאנשי לח"י ואצ"ל נמלטו מבית הסוהר המרכזי בירושלים דרך מנהרה. המשטרה לא הצליחה לגלות את עקבות הבורחים.

לִילְיָה בסביץ
במירוץ עם הזמן

„ליליה בסביץ היא מהדמויות הבולטות בנופה של תנועת העבודה הארצישראלית.

כחברת עין-חרוד מאז עלותה ארצה, חיה ליליה כל ימיה חיים תנועתיים ערים, פעילים, תוך מעורבות אישית בהוויה הקיבוצית-פועלית, ותוך התמודדות מתמדת עם נפתולי הפרובלמטיקה של בן הדור, ואין צריך לומר – של בת הדור. ביטויה-בכתב – הנפשי, המצפוני, הנשי-היחודי – מלווה את העשיה, הבניה והיצירה, מגיב עליה, אף מתעד אותה משמרת-זכרון לדורות הבאים".

כך נאמר על עטיפת ספרה החדש „במירוץ עם הזמן" של ליליה בסביץ שזה עתה הופיע בהוצאת הקיבוץ המאוחד. הקטעים שנביא מדברים בעד עצמם והוכחה כי יש בהם עניין רב לא רק לאלה הזוכרים את התקופה, אלא אולי דווקא לאחרים.

משפחתנו

נולדתי ב-3 באפריל 1900 בעיר קרמנצוג על גדות נהר הדנייפר באוקראינה. ב-1905 התחוללו ברוסיה התקוממויות נגד המשטר הצארי. השלטון הפנה את זעמו של העם נגד היהודים, והתחוללו פרעות. הייתי אמנם קטנטונת, בת חמש, אולם מקרה אחד נחרת בזכרוני: אבי והשכנים שברו קרשים בגדר-העץ שהיתה בחצרנו, ודרך הפירצה שנתהוותה עברנו לרחוב השני, שבו היה בית חולים יהודי. בני משפחתי ויהודים אחרים קיוו שהפורעים לא יפגעו לרעה בבית-חולים זה.

משפחתי לא היתה דתית, אולם שמרה על מנהגי המסורת, ואפשר להגדירה כמשפחה לאומית-ציונית. מילדותי למדתי עברית באמצעות מלמד שלימדני עברית בעברית, קרוא וכתוב וגם תנ"ך – – –

זכיתי להיות אם

בקרב פעילי מפלגת צ"ס שהכרתי בחרקוב ובקיוב מעטות היו המשפחות. למשפחת אידלסון בלבד היתה בת קטנה. היו כבר בינינו זוגות – משפחות „בדרך", אולם מי חשב אז על הולדת ילדים, שעה שאיום המאסר וההגליה לסיביר היה תלוי כמו חרב מעלינו. אמי, שידעה כבר שיש לי חבר, אמרה לי: „אם תלדי ילד, תשאירי אותו לי לטיפול"...

אחרי המהפכה היו ההפלות ליגליות, וכל אשה היתה רשאית לפנות לרופא ולבקש רשיון לביצוע הפלה, והוא ניתן לה בתרוץ של טעמי בריאות. מי ידע ומי חשב על הסכנה שבדבר?!

בשנות הלימודים נאלצו סטודנטיות לא מעטות לעשות את הצעד הזה, שעלול היה להיות גורלי בחייהן. גם אני הייתי ביניהן, אולם ניצלתי בנס: זכיתי להיות אם לבת ולבן, סבתא ל-10 נכדים וסבתא-רבתא ל-7 נינים.

עליתי ארצה ולעין-חרוד בשנת 1924, ועד 1927 לא נכנסתי להריון. הספק כירסם את לבי ולא עזב אותי אף לשעה קלה: „האומנם לא יוולדו לי ילדים?" לא נתתי לייאוש להכניע אותי, והייתי אשה פעילה בחברה ובתנועה. לא שיתפתי בסבלי אף לא אחת מחברות המשק ומידידותי בעיר. ועדת בריאות לא היתה אז. בימים ההם היה הדיבור על חיי המין או על בעיות גינקולוגיות בבחינת טאבו. אפילו עם אישי לא דיברתי על ענין מעיק זה.

באחד הימים פניתי לרופא נשים בקופת חולים בתל-אביב. מתפכן יהודי-רוסי טיפוסי, שניחן ביחס אנושי-לבבי לאשה במצוקתה. הוא הרגיע אותי כי אינני עקרה. ואכן, בשנת 1927 נכנסתי להריון. נראה היה לי כי כל היקום מחייך אלי... איש לא הדריכני בעצה כיצד עלי לנהוג בתקופת ההריון.

באוגוסט 1927 התקיימה בתל-אביב ועידת ההסתדרות השלישית. הייתי צירה בה מטעם מפלגת „אחדות העבודה" (ההיסטורית), בין צירי עין-חרוד.

ביום הפתיחה חזרתי עם חברנו תרשיש מביקור באחת הפלוגות של קיבוץ עין-חרוד במכונית-משא בדרך לא דרך שטילטלה אותי מאוד. בערב, בכניסה לפתיחת הועידה, הרגשתי לפתע שאירעה לי הפלה. ידידתי, חברת צ"ס לשעבר, דאגה לאשפז אותי בבית-חולים לימים מספר. אחר כך „קלטה" אותי משפחה שניה מחברינו לכמה ימי-מנוחה ו... חזרתי לועידה שנמשכה שבועיים, לכן גם הספקתי להשתתף בהצבעת ההחלטות. מצב-רוחי היה ירוד ביותר, אולם על הועידה לא יכולתי לוותר. לאישי כתבתי שלא יבוא: לא הרשיתי לעצמי להתפנק. היינו אכזריים כלפי עצמנו...

בתי עזה נולדה ב-4 ביולי 1928 בבית החולים הראשון של קופת חולים בעמק, שהיה אז בצריפים לרגלי הגלבוע במשק עין-חרוד (הוקם ע"י „גדוד-העבודה"), בו נולדו כל בכורי עמק-יזרעאל. בצריף הלידה הקטן ישבו על-ידי, משני צדי המיטה, שני רופאים, שבדקו מדי פעם את הדופק של התינוק שבבטני. לפתע הרגישו הרופאים שהדופק של התינוק ירד עד 60. הם הזעיקו את הרופא, ד"ר הרשקוביץ, מנהל בית-החולים.

ליליה בסביץ ובתה עזה כהן-רונן בועידת הפועלות העשירית, תל-אביב 1970

הוא הופיע מיד ופקד על האחיות להכין תוך דקות ספורות כל הדרוש לניתוח, שכן נשקפה סכנה לחיי התינוקת. הלידה בוצעה במלקחיים, והתינוקת הוצאה בשלום.

מזלי היה כי ילדתי בבית-החולים הקטן של חלוצי העמק, שבו היו היחסים בין הרופאים לבין החולים משפחתיים כל כך, עד כדי הזדהות רגשית עם גורלם. בזכותם זכיתי להיות אם!

★ ★ ★

שנת 1928. חמישה ימים של חמסין כבד מנשוא. בשדה עובדים בלילות. אנו, חברות מספר, עובדות בעירום בתבואה לאור הירח. רב סבלם של האנשים, אולם רק מי שראה בסבלם של התינוקות בצריפי העץ – יודע חמסין מהו.

ילדתי איבדה במשקל מחצית הקילו במשך יום אחד ושרויה בעילפון. אני נושאת אותה בזרועותי ורצה עמה לחורשה שליד המעין. השמש לוהטת כאש, כפות רגלי בוערות, אף שאינני יחפה. נדמה לי כי חיה רודפת אחרי ואני מצילה מפניה את ילדתי.

בחורשה אני מתישבת על-יד התינוקת המוטלת על האדמה ומנפנפת ללא הפוגה בעיתון מעל פניה, כדי „לעשות רוח"... אחת החברות ניגשת אלי: „מה אתך, הרי הילדה נמסה כנר, קחי אותה וסעי מכאן".

דברי החברה הכניסו מבוכה בלב. אולם לא התלבטתי כלל. פתרון כזה נראה לי כהתכחשות לעצמי ולדרך בה הלכתי.

מהו איפוא שנתן לנו אז כוח הסבל, חזיקה לכלל – היא שחיזקה כל פרט ופרט, היא שהעלתה אותנו. בימים ההם היתה החברה לכל אחד מאתנו מעין משפחה גדולה, מעין שבט.

הכל הולך בבגדי הים והחוף של "גוטקס"

מאת ורדה צימרמן

שפע מהמם של צבעים והדפסים הם מסימני ההיכר הקבועים של „גוטקס". לאה גוטליב אינה שוקטת על שמריה. העושר הרב הזה חוזר גם השנה. הפירוט לא יעשה לה צדק. צריך לראות. בקיצור, סימני ההיכר של „גוטקס" לקיץ 88: ראשית, החידושים באריגים – סקסטודרות מקומטות ומסולסלות ישפיות. וכן בגדי ים מתחרה שחורה ולבנה ומאריג טאסוני לבן בקפלי רוחב. אולי קשה יהיה לסבול בהם בים אבל הם מרשימים ביותר. שנית: הקרב בין בגדי-הים השלם לביקיני מסתיים, לעת עתה, בתיקו. אלה מתערבים אחד בשני. בגדי ים שלמים הנראים כביקיני, שני חלקים הנראים כאחד (חלק עליון ארוך מן הרגיל), בגדי ים הנראים כבגדי-גוף (סגורים, בעלי צווארון מתחרה וכו'). גזרות: החידושים הם בעיקר בחלק העליון. צווארונים שהם בעצם ברדסים, חושפי כתף אחת או שתיים, וכן שרוול אחד בקו אלכסוני, קו מחשוף מעוטר בצווארונים מסולסלים, סלסולים גם בנוסח ספרדי בקו הירך ובחצאיות קצרות ועוד ועוד. הדפסים: דגלונים, אחד גדול בחזית או קטנים ומפוזרים, ג'ינס מעוטר בכפתורי זהב, אוריינט-אקספרס בהדפסים מוזהבים, אפריקה והג'ונגל בחום-ברונזה ובכחול עם כחול אפור מבהיק, הדפסי קרנבל, דגי אילת, פרחים טרופיים ושושנים אנגליות והרבה פסים.

בצבעים מקום נכבד למוזהבים בגוונים עמומים וכן לזהב ממש, לבן ושחור ושפע של גוונים חזקים; שילובים של צבעים עזים עם שחור, הדפסי קרנבל, דגי אילת, פרחים טרופיים ענקיים ושושנים אנגליות.

"סמאש", המחלקה הצעירה יותר של "גוטקס" מתמקדת ברוכסנים, רכיסות לולאה בירכיים, מחשופי גב מיוחדים בני רצועה אחת במרכז, כתפיות מקבילות וכתפיות היוצרות „וי" עמוק, מחשופי חזה עמוקים ואריג שקוף שעליו אפליקציות שושנים לבנות המסתירות-מגלות את החזה, חגורות צעיף דו-צבעוניות ועוד.

הפראו, אותו אריג-מטפחת מרובע, נעלם כמעט לחלוטין. במקומו נראו בתצוגה הרבה חלוקי-מגבת-לים, ארוכים-ארוכים הנוגעים בחול וקצרים, בצבעים חזקים ובשחור באימרות צבעוניות. הרבה פריטי לבוש הנראים כהמשכו של בגד הים: שמלות לייקרה צמודות מאוד לגוף וקצרות מאוד או פריטים אחרים המיועדים לא רק לחוף הים.

תצוגת האופנה של "גוטקס" היתה, אגב, תרומה למועצה לישראל יפה וההכנסות מיועדות להקמת פינות משחקים לילדים קשי חינוך.

★ ★ ★

"דלתא" 88 – חולצות לכל המשפחה: לילדים ולמבוגרים, נשים וגברים. חולצות טי וגופיות מכותנה, חולצות פולו מפיקה וחולצות של האופנאי פייר קרדין לגברים. את האחרות, אגב, עיצבה דורית גרדבין. המחירים נוחים מאוד: בין 25 ל-39 ש"ח.

★ ★ ★ ★

פרוייקט משותף (ותמיד מבורך) בין מפעל תעשייתי לתלמידי אופנה. הפעם מדובר בתלמידים מבית הספר לטקסטיל "שנקר" ומפעל "נאות" המבקש לעודד כוחות מקומיים בעיצוב נעליים. המפעל, אם כן, סיפק את הידע המקצועי, הצוות ההדרכה ותלמידי השנה השנייה במחלקה לעיצוב אופנה ביצעו. המשימה היתה עיצוב סנדל סבע מקורי ואופנתי. התוצאה: כשלושים זוגות נעליים הוגשו למפעל, מתוכם הוא יבחר בכמה לייצור בשנה הבאה.

הגזיה על פי יסוד המעלה

מאת איזי לונג

יסוד-המעלה לחוף שמורת החולה, אחד המקומות הראשונים שהביאו לעולם את בשורת התחדשותו של העם היהודי בארצו, עושה זאת שוב.

מיסוד-המעלה יוצאת הבשורה של הגזיה הניידת הראשונה בעולם, המסוגלת לבשל, או לחמם, 600 סמ"ק משקה או תבשיל, כשהיא לגמרי חשופה לרוח.

ההמצאה היא של יסוד-המעלה והייצור הוא של יסוד-המעלה ואילו המוצר לפי עדות יצרניו כובש במהירות את שוקי הארץ והעולם.

הגזיה, ששמה המסחרי „גזאל" היא קומפקטית, מעוצבת (ראה תמונה), נוחה להפעלה, בטיחותית באישור של מכון התקנים, כוללת מיכל גז סטנדרטי (לא אינטגרלי), כפתור ויסות, מבער, שרוול בישול (הפטנט נגד רוח) וסירון-פינג'אן (משמאל לתמונה).

הכל ביחד – 98 ש"ח כולל מע"מ ובימים אלה של מילואים והפסקות חשמל עוד ניתן להשיג אותו בסופרים ובחנויות הספורט לפני שהכל יישלח לחו"ל.

אוכל הוא לא רק „פרס"

מאת איריס קלקא

אם הייתי צריכה לבחור את היכל המזון של תרבות האכילה הישראלית, אולי הייתי בוחרת במרכזי ההדרכה של תנובה. נכון אמנם שחומוס, עם או בלי קולפורמים, הוא המאכל הפופולארי ביותר, ושישנן אלפי מסעדות, בהן ניתן לצרוך את המוצר הזה. ובכל זאת, ניגוב החומוס איננו יכול לשקף את מה שקורה במטבחה של עקרת-הבית הישראלית. מתכונים מספריים אלה או אחרים אפשר לקבל רושם כלשהו על מה שנכנס, אם להשתמש במינוח של סטטיסטיקאים, לבית-אב בישראל, או על הצריכה הממוצעת לגולגולת של מזון זה או אחר. אבל מה בדיוק נעשה בחומרי הגלם?

במרכזי ההדרכה לארוח ותרבות מזון של „תנובה" אפשר לקבל יותר ממושג קלוש על מצבו של מטבח הישראלי ואולי הרמז הטוב ביותר לכך טמון במסבה שנמצא באחד משני האולמות של המרכז התל-אביבי. צד אחד של האולם מסודר כאמפיתיאטרון קטן, עם מקומות ישיבה לארבעים צופים. מול המושבים מתגלה מראה של מטבח ישראלי טיפוסי, על ארונות הפורמייקה שלו, מוכסם על שלל הכלים והמוצרים, שמאכסנת עקרת-הבית. כאן את המשתתפים האינטופיים של בית-ספר ללימוד בישול, על המיכשור המורכב שלהם. מאחר יותר מגלה לי טובה ארן, מנהלת המקום, כי אף נימנעים בהדגמות משימוש במעבד-מזון. המטבח של תנובה, במילים אחרות, חייב להיות שווה לכל נפש. במאמר מוסגר אוסיף כי לנפש הישראלית יש חיבה מרובה למיקרוגל, וזו גם הסיבה לכך שמלמדים כיום במרכזים את השימוש במכשיר.

למקום הזה, כך מסתבר, מגיעות נשים מכל שכבות הציבור. כך גם נוכחתי בעצמי כאשר השתתפתי באחת הסדנאות הנערכות במקום, ואשר נושאה היה קישוטי מזון. בסדנא נכחו עשרים נשים, שתיים מהן אף הביאו את בנותיהן. נאמר לי כי בהרצאות, סדנאות וקורסים שנערכים במקום, נוכחים גם גברים. כך ... על זה) הם מהווים בערך 20% מכלל המשתתפים. במקום ניתנים גם קורסים לטבחים מקצועיים, אך עיקר פעילותו נועדה ללמד את עקרת-הבית הישראלית כיצד להשתמש במוצרים שתנובה ו„אוסם" משווקת.

הרעיון של מרכזי ההדרכה, שככל הנראה אין דומה להם בחו"ל, הוא שעל מנת להגביר את הצריכה של מוצרים יש ללמד כיצד יש להשתמש בהם, שהרי מי שאיננה יודעת להבחין בין גבינת רוקפור לגולן, לא תטרח לעשות שימוש במגוון הגבינות שיש לתנובה להציע. ולתנובה יש להציע מבחר מגוון ביותר, לערבי יין וגבינות, למשל.

נושא זה הוא שנתן את הדחיפה למרכזי ההדרכה, שהראשון שבהם נוסד לפני 16 שנה. באותה תקופה ... ניתן היה להבחין בהתעניינות מסוימת בגבינות, אך אלה נועדו לסנדוויץ' של „הפסקת 10" או לארוחת הערב. תנובה רצתה להביא את הגבינות מהמטבח לסלון, והשקיעה סכומים גדולים על מנת ללמד את עקרת-הבית להעריך טעמן של גבינות מחלב כבשים או עיזים ולהשתמש בהן כ„חטיפים". הלימוד נעשה בצורה מתודית למדי, ומילון-הגבינות של תנובה, על נייר כרומו, מעיד על כך, כמו גם פירסומים אחרים ופרסומות בעיתונות ובקולנוע. ההצלחה היתה גדולה, וכיום יש גבינות שתנובה מתקשה לספק את הביקוש שיש להן.

ככל הנראה הגבינות הן שסללו את הדרך להרחבת המרכזים, והלימוד עבר מקרש החיתוך לסירים ולמחבתות של המטבח.

הקרקע כבר היתה מוכנה לכך, והמגמה של ... גורל ההולך של ישראלים לחו"ל, הגבירה את הסקרנות. „לכך" יש להוסיף את מספר המסעדות הסיניות ושאר המסעדות האתניות שצצו בערים הגדולות, ואת ההתעניינות במטבחי עדות. עקרת-הבית הישראלית רצתה ללמוד כיצד מכינים אוכל סיני 'כמו במסעדה', ואין זה חשוב, לצורך זה, אם המזון שמגישים במסעדה סינית ישראלית דומה לזה שבסין. לתנובה, מצידה, היה חשוב שעקרת-הבית תדע לנצל את הירקות שהיא משווקת, או את הבשר, וגם שתדע להקפיא את המזון ולהפחית בכך את הבזבוז.

לצד תיחכום קולינארי סחור גוברת גם המודעות לאכילה בריאה, ותנובה כבר נכנסה – בעזרתן של קופות החולים – לתחום זה. „למדנו כבר שסוכר לבן זה רע", אומרת טובה ארן, „עכשיו אנו מלמדים להפחית את צריכת המלח". גם קולסטרול זה רע, ויש קורסים המלמדים מה לאכול כדי שלא ייוצר קולסטרול.

אם מסתכלים במרכזי ההדרכה של תנובה, בהם עוברות מדי שנה כ-20,000 נשים, בהקשר רחב יותר, מתברר דבר מעניין: האם היהודיה לימדה את בנותיה להכין קלופס וצ'ולנט וחמינדוס, אך האם הישראלית (לאו דווקא כניגוד) איננה מהווה עוד מקור למידע הקולינארי הניתן לבנותיה. גם הפופולאריות העצומה של ספרי בישול בישראל, על הפורמט האנציקלופדי שלהם (לפחות מבחינת הגודל), מעידים על כך שיש כיום ביקוש למיגוון של מקורות מידע על הכנת מזון. ספרי הבישול עשו ... את המהפכה ... המאכלים של המשפחה בישראל, ומרכזי ההדרכה מסייעים לתהליך שכנראה רחוק עדיין מכדי להגיע לרוויה. במדינות מערביות רבות התיחכום במזון שייך לחברות המזון: למזון הקפוא והמשומר, ועתה גם לחברות המתמחות במזון מוכן. כל ישראלי שביקר בסופרמרקט של חברת מרקס-אנד-ספנסר הבריטית יכול להבחין בתהליך זה. גם בישראל ישנו תיחכום רב בתחום המזון המוכן, אך לישראלים יש עדיין חולשה למזון ביתי. לא כל מזון מוכן „הולך". בבית הישראלי ישנה עדיין משפחה צמאת דעת קולינארית, המוכנה להאבק עם סוג צ'ופ-סטיקס (מקלות אכילה סיניים) מעל לקערית מלאה בירקות סיניים שיצאו זה עתה מבישול מהיר במיקרוגל.

הסל של מרותה

לאכול מתוק ולקנת ביין

מתוקת רק על ידי ארוחת בוקר
לה הלכתי ל„שבוע המזון הישראלי
198" כדי להציץ ולכרסם בחבות
של קניינים שמעבר לים, באירוע
לתישנתי זה. אך שלא כשאר
מבקרים גישישתי אני אחר מוצרים
דשים, שיתאימו לצרכנים
מקומיים.

אף על פי שלא נאה להתחיל
דרפרפת, הלכתי ישר לתצוגה של
יני חלבה ומרציפן המיוצרים על
די חברה ושמה „24 קרט". תאבוני
רשוה על ידי קופסה לדוגמה
נשלחה אלי על ידי הנהלת
הסופר-סול לקראת ט"ו בשבט. חברה
צעירה זאת, שהיא רק בת ארבע,
וכרת אולי יותר לקהל בגלל
מרציפנים בטעם דובדבנים
מצופים שוקולד, הנקראים
נסיכות.

ביום מתחילה „24 קרט" להטביע
את חותמה בתחום החלבה, שדה
שהתחרות בו רבה. כפי שמעיד עליה
שמה, מנסה החברה להתחרות לא
במחיר אלא באיכות. מוצריה
היוקרתיים, כגון ריבועי החלבה
המצופים שוקולד, נמכרים בדרך
כלל במעדניות כמו רשת
ה"ליקטיב" או בבוטיקים של הילטון,
אך ניתן למצוא אותם גם בכמה
מסניפי הסופר-סול. גם החלבה
הפשוטה יותר שלהם, הארוזה
כחבילות, נמכרת ברשת זו.

בנוסף לסוגי החלבה הנפוצים,
מייצרת „24 קרט" מגוון סוגים

משבי-עיניים של חלבה משובצת בתאנים, דובדבנים ואגוזים. החלבה נהיית מפופולרית מחודשת בארה"ב היום, משנתגלתה על ידי הדור השני והשלישי של אמריקאים, לאו דווקא יהודים, אלא גם על ידי צאצאיהם של מהגרים אחרים מארצות הים התיכון והמזרח הקרוב; שהוריהם דיברו בגעגועים על „המעדן האתני", כך סיפר לי תאודור סטמלר, הסוכן של „24 קרט" בברוקלין.

החלבה הוצגה לקהל האמריקאי כ„מתוק סומסום", כמובן בהקשר הברור למזון-בריאות. כל מוצרי „24 קרט" הם פרווה, להוציא את החלבה המצופה יוגורט, הנמצאת בשלבים של ניסוי.

★ ★ ★

כדי „להוריד" את המתיקות של החלבה אין טוב מיין יבש מצונן. אפילו באמצעו של הבוקר היה קשה לעמוד בפיתוי של משקה-חינם מיקבי רמת הגולן, שמוצריהם עטורי תהילה יקרים מאוד, לכן אין פלא שהדוכן שלהם עם הבקבוקים הפתוחים היווה מקור משיכה לקניינים פוטנציאליים ולצוותי טלוויזיה כאחד. יינות אלה הביאו אותנו לפרסום עולמי, אפילו אם הצרכן כפרט אינו בטוח שהוא שווה את המחיר.

והלאה, ליקבי אליעז מבנימינה, אחד היקבים הותיקים שמרבית מוצריהם מחיריהם מתאימים לכל כיס. להציגו את פס-הייצור היוקרתי הנקרא בשם המסעה „שמור גולף". עניני המיוחד אצל אליעז היה לאו דווקא ביינות, אלא במוצר החדש הנקרא „ליקר תמרים", שהוא המצאה שלהם. המנכ"ל משה קסטליניץ אומר שקניינים מן המערב גילו עניין מיוחד במוצר זה, באופן פרדוקסלי דווקא בגלל טעם הצלב הנוכרי כבד האלכוהוליים וזאת בגלל אחוז האלכוהול הנמוך יחסית – „רק 16 וחצי אחוז", כשבמרבית המוצרים הדומים מגיע אחוז האלכוהול ל-20 – 30. רשת חנויות בריטית למזון-בריאות הזמינה דוגמאות אחדות וגם היפאנים שהיו פעילים מאוד באירוע זה גילו עניין בליקר זה, כך נאמר לי. בשוק המקומי יימכר ליקר התמרים של אליעז לקראת פורים ופסח במחיר מבצע של כ-10 ש"ח.

שבוע המזון הישראלי

„טבעול" ו„המעדן הירוק"

קניין יפאני שראיין ברדיו על אודות שבוע המזון 88' אמר שהוא ובני ארצו מתעניינים במיוחד במזון-בריאות ובטכנולוגיות מתוחכמות בייצור מזון.

שני מרכיבים אלה באים לידי מיזוג בטבעול ובמוצרי הבשר הצמחי המוקפאים שלהם המיוצרים בקיבוץ לוחמי-הגיטאות. הם מבוססים על תערובת של סויה וחלבון חיטה. הם מכילים גם חלבון ביצה בתוספת שמן צמחי ותבלינים והחברה מכריזה „ללא כולסטרול, ללא צבע מאכל, ללא חומר משמר".

הבשורה החשובה לצרכן המקומי היא שמוצרי טבעול אינם מכילים עוד מונוסודיום גלוטמט, מגביר-הטעם שמביא לתגובות אלרגיות אצל אנשים מסוימים ותחושה שנודעת בשם „סינדרום המסעדות הסיניות". בצדק או שלא בצדק, צרכנים רבים, ובפרט המשוגעים למזון-בריאות מעדיפים להימנע ממונוסודיום גלוטמט.

מנכ"ל טבעול, גוי קפלן, רואה כי אשמה בכך שהחברה החליטה להיפטר מהמונוסודיום, משום שרווחיותו בטוח זה על כך שרבים מצרכני טבעול אינם מעוניינים במרכיב זה. „זה עלה לחברה מליונים" כדי למצוא נוסחה שתגיע לאותן תוצאות מבלי להוסיף את המונוסודיום, באמר לי. אך למעשה, מוצרי טבעול הנמכרים בארה"ב תחת השם „גרדן בורגר" מיוצרים גם הם ללא מונוסודיום בגלל דרישותם של האמריקאים, וזמן רב לפני שהבעיה התעוררה בשוק המקומי.

מדוע אין טבעול מכריזה בגאווה „ללא מונוסודיום" על פני התוויות שלה? „אילו עשינו זאת היה מתקבל הרושם שהמונוסודיום מזיק לבריאות, דבר שאינו נכון", אומר קפלן.

אם כך, מדוע לא הופיע המונוסודיום ברשימת המרכיבים של מוצרי טבעול אלא „התחבא" תחת השם הכולל „תבלינים"?

יש החושבים שמוצרי טבעול עדיין מכילים יותר מדי מלח וקלוריות מכדי להיחשב „מזון בריאות". זה בודאי בגלל הימצאותם של כל ה„אסורים" הללו שבגללם הקציציות שלהם טעימות אפילו לילדים ולכאלה שאינם בהכרח צמחונים. ובכל זאת, זה נראה לי כדאי לחברה מבחינה מסחרית להריץ פסי ייצור נפרדים ל„דל-מלח" ו„דל קלוריות".

בינתיים יצאה טבעול לשוק עם שני מוצרים חדשים שיש בהם עניין: „חטיפים חמים מן המוטה" ו„בורקס במילוי טבעול", שניהם במחירי מבצע, יחד עם שאר מוצרי טבעול בחנויות „שקם" וסופר-סול.

חדשה על במת המזון הצמחי הקפוא היא חברת „המעדן הירוק" מפתח-תקוה. הם מבטיחים מאכלים מסורתיים „טובים כמו אצל הסבתא", בתנאי, כמובן שהסבתא שלך בישלה בטעם מזרחי חריף. מרביתם של מוצרי החברה מקורם בארצות ערב, סין או הודו.

„המעדן הירוק" מכריז שמוצריו צמחיים טהורים ללא חומרים משמרים או שאר כימיקלים. כמו מוצרי טבעול, מכילים מוצריהם חלבון ביצה. בכל מוצריהם, רק הקציציות מכילות מונוסודיום, כך נאמר לי, אך הדבר אינו מצוין על גבי התווית.

אף על פי שהחברה, שבראשה עומד אברהם עובד, קיימת כבר ארבע שנים היא לא זכתה עדיין לפרסום וזהו הנסיון הראשון שלהם לפרוץ אל שוק היצוא. כל מוצריהם כשרים פרווה עם תעודה של הרב י. לנדא מבני-ברק. ניתן להשיג את מוצריהם בעיקר במיני-מרקטים במרכז הארץ, כולל ירושלים. רשימת המוצרים של „המעדן הירוק" כוללת מבחר של בורקס ואגרולים בתמליות שונות מוכנים לחימום והגשה. הם מומלחים ומתובלים ברוחב-יד, לא בדיוק מתאימים לאוהבי המזון העדין. הם מקדים לצאת בקרוב עם „ארוחות טלוויזיה" מוקפאות המיועדות הן למוסדות והן לבית.

שוק המזון המוכן המקומי גדל בהתמדה והחברות המקומיות מייחסות זאת לגידול מספר הנשים היוצאות לעבודה מחוץ לבית ומוכנות לשלם את מחיר השתחררותן מעול המטבח.

אפויים, קפואים ומצוננים

„מעדנות", החברה המייצרת מזון אפוי ומוקפא ששותפים בה „אוסם" ו„סנפרוסט" יצאה עם בסיס נאפולי (לא מלוח ולא מתוק) לפאי או לפשטידה מוכן למילוי ואפיה. החבילה מכילה שני „בסיסים" כאלה ועולה 3.70 ש"ח. פאי ממולא בפטריות או בגבינה עולה 7.90 ש"ח (מתאים ל-4 מנות). מוצרים אלה אך התחילו להגיע לחנויות. בקרוב ייצרו גם פאי תפוחים וירקות.

סנפרוסט עצמה תצא באביב זה עם פשטידות ירק ללא בצק המתוארות „סופלה". בינתיים ממשיכים לקרוץ לקונים ברשת הסופר-סול עם הירקות המוכנים לשימוש (לא קפואים, רק מצוננים) לסלטים ותבשילים. השורה ארוכה, החל בכרוב וכלה במלפפונים דרך בצל, חסה אמריקאית, סתם חסה ותערובות של ירקות שונים. החבילות שמשקלן אחיד (400 גר') עולות 1.95 ש"ח כל אחת עם שינויים אפשריים בהתאם לעונה.

נציגי סנפרוסט מבטיחים לי שהירקות החתוכים חוסכים את כספו וזמנו של הקונה. על כל פנים לי נדמה שכשכרוב עולה בשוק 80 אג' הקילו, זה בכל זאת מוגזם לשלם פי ארבעה בעד החיתוך, שכן הפחת איננו גדול בירקות כגון כרוב, חסה ובצל וגם בגזר ופלפל אינו משמעותי כל כך. מה שנוגע לזמן ולטירחה – זה כבר עניין לשיקול אישי.

לירקות החתוכים-המצוננים יש חיי-מדף בני שבוע אחד כשיום הייצור ו„התאריך האחרון" מצוינים על גבי התוית, זאת כמובן בתנאי שאין פותחים את השקית, שהרי או אז הם יירקבו כמו כל ירק חתוך אחר.

„אורלהלה"

למען ה„טורפים" שבינינו – אחד ממוצגי הראווה החדשים הוא „אורלהלה", פס הייצור לנקניקים פרוסים ארוזים של הוד-לבן ממושב בית-זרעות, המיועדים ליצוא וכמו כן לשוק המקומי. ראיתי וטעמתי דוגמאות בארוחת הדגמה שנערכה במלון דן. הם נקראים כך משום שפותחו כך שיתאימו לטעם השוק הצרפתי.

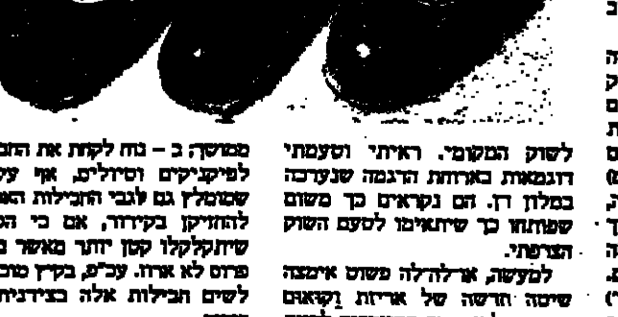

למעשה, אורלהלה פשוט אימצה שיטה חדשה של אריזת נקניקים המונעת לחות. הם מתיימרים להיות בעלי חיי-מדף של שלושה חודשים במקרר הביתי, לעומת ששה שבועות שנועדו לשאר מוצרי הוד לבן. בגבן שבעד טכנולוגיה זאת צריך לשלם.

ואכן, המוצרים עולים ב-35% יותר מאלה הנמכרים בתפזורת מתוך גוש גדול בחנות, כשצריך לחכות שיחתכו וישקלו את הסחורה שהוזמנה (אני מצאתי את ההפרש במחיר אפילו גדול יותר). אך דוברי החברה טוענים שנקניק פרוס שנקנה בחנות על המשקל יחזיק במקרר במצב תקין רק יומיים-שלושה.

לאלה שזה מעניין אותם – הפרוסות הארוזות בחבילות הן בעלות גודל אחיד, מרובע וללא קצוות. על כל פנים בביתנו הוחלט פה אחד שהנקניק הארוז בחבילות של הוד-לבן מאבד את כל הטעם שיש לאותו נקניק כשהוא נקנה טרי בחנות. לנוחות יש מחיר ולא רק בכסף. באמת אני יכולה למצוא רק שני צידוקים לקניית אורלהלה ארוז (כל חבילה מכילה 150 גר' בשר ועולה בין 5 ל-7.5 ש"ח): א – שאפשר לאחסן אותו במקרר לזמן ממושך; ב – נוח לקחת את החבילות לפיקניקים וטיולים. אף על פי שמומלץ גם לגבי החבילות הארוזות להחזיקן בקירור, אם כי הסיכון שיתקלקלו קטן יותר מאשר בבשר פרוס לא ארוז. עכ"פ, בקיץ מכריחים לשים חבילות אלה בצידנית עם קירור.

מה שלא יהיה, זול יותר וקל יותר לאחסן נקניק יבש תלוי על מסמר, שאינו זקוק לקירור. הוד-לבן מייצרת גם כאלה.

مكذا من الاجل

אם בדמות יותם ואם בדמות יואב

מאת דב סדן

א.

כבר עצם־שמו, הוא שם־משפחתו, כדרך שפשט ברבים, אברך, עשוי לעורר את תשומת־הדעת, שלכאורה שורשו במקרא, הלא הוא השם אברך, המפורש ככינויו של יוסף הצדיק, תורש, כנודע: אב בחכמה ורך בשנים. אבל היורד לדרכו וליחוסו של השם ודרושו, מוצאו כרוך בסביבה מסויימה והיא, כמדומה, סביבת ווהלין, והשם לשימושו, או ביתר דיוק לשימושיו, מגוון, בצאתו לכמה פנים. לכאורה, מקודו בלעז ועיקרו הוא שם אברוך, כגילגול שמו של אברהם, אברם, וריכוכו הסלאווי, הווה אומר: שימושו בלשון אוקראינה. השם אברך נמצא בשיר משירי־ההזדמנות של ח.נ. ביאליק, וודאי מקודו בסביבתו. הלא הוא שיר, שנכתב בהקדשה לחברו מנוער, ליום חתונת המשכיל ה' אליעזר אברך עם בת־זוגו (– בת זוגו). עצם השיר, שנכלל בכרך שיריו שיצא לאור לאחר פטירתו („תוספת", תרצ"ח, עמ' ג') משעשע במיני השעשוע שבו, והקורא יקרא וייהנה.

מה שחשוב לענייננו הוא, כי היה שם משפחה אברך, אבל בזוכר מוצאו נודע מקודו, והוא כביכול מקור המקרא והמדרש, אבל לא נעלם מבני־המשפחה ההיא, כי קדם לו שם אברוך ורק לאחריו נקבע שם אברך. ולעניין אברוך, כדרך צחוק השאול מלעז, הריהו מצוי גם בימינו, והוא פשוט ומפורסם בין יהודים באמריקה, ואף הכרותו מצויה. אמת, מקום הולדתו בראשית־גידולו הרחיק מווהלין, וקבעו בבירת אוקראינה, היא קיוב, מולדתו וגידולו של ישעיהו אברך, אך לא רחוק הימים וביתו, וממילא אף הוא עצמו, הניחו את העיר הגדולה, ונתגלגלו כדרך שנתגלגלו, לעיירות ספר בעיבורה של פולין. הגילגול כפול, הגילגול האחד לתוך עיירה בעיירותיה אלה, והגילגול האחר מתוכה. בעניין הגלגול האחר דין להבליט, כי שמו, דבק במוצאו, שהוא, בעצם, יסודו – מוצא משפחת יראים, הנמשכת מתוך חסידותה של ווהלין, ומזוגת בלימוד גמרא. וכאן באה ההפתעה, שעיקר השם אינו לא אברוך ומכל־שכן לא אברך, אלא שם עיירת החסידים אברוטש, המפורסמת ברבה, שהניח את העיירה ועלה לצפת ונעשה רבה המפורסם, ונודע ביחוד ברומן של צאצא מצאצאיו, הוא יהושע בר יוסף (צנווירט), „עיר קסומה, הגדה של שלושה דורות". דומה, כי ריבוי גילגולי השם הוא מפתיע אך מכריע.

ב.

על כל פנים, יחוס המשפחה וסיבוכי משמע כינויה לשינוי פירושה, הוא במעברה של החסידות, שמוצאה היה כפי שהיה, תפל בה שינוי מכריע, שהאריך אותה מעבר לגבולה של רוסיה וקשר אותה ליחוסה של בלזא ואגפיה, והוא אף מסביר את הקשר של ישעיהו במעבר מוצאו ומובאו, שאם לא כן לא יוסבר, כיצד הנער, שהתגלגל לעיירות־הספר במזרחה של פולין, שרוי בוויכוחים עם מיוחסי בלזא, אברכי הצרה, ומערער את דעתם ודעותיהם. ככל המשוער היא נקודת ההפרדה שבינו ובין מה שהיה לבינו ולמה שבא עם המעבר לעיירות הספר בפולין שבתק פשטו, כדרך שפשטו צעירים על דרכם, אחת ואחרת, ועיקרם דרך אגודת בני הנעורים, שיסודה „השומר הצעיר", והוא שקבע את המשכו של הנער כדרך שקבע. הלכך נעשה לו המשך דרכו בחינת כורחו, ולא ייפלא כי עלייתו, כעליית רעייתו הנאמנה מרת פוליה, הוליכה אותם כדרך שהוליכה.

אני גופי איני זוכר ימיהם הראשונים בארצנו והם היו במרכזה של התנועה הזאת בארצנו, תנועת „השומר הצעיר" בקיבוץ מרחביה, אבל גם אותו, גם אותי, שהיו חברי הקיבוץ הזה, זוכרים את דיבוקו של אותו הזוג בקיבוצם. וכן לא אומר כי אני זוכר את פרידתו של אותו הזוג, אבל קל לשער, כי התמורה היתה אז חזיונם של לא מעטים, ומי שזוכר ומכיר את הימים ההם, ימי השינוי והתמורה, יביא בסניין טעמם, וניתן להזכיר את השינוי כדרך ובאוריינטציה של אישים כמו אליעזר (לסיה) גלילי, שנפרדו כדרך שנפרדו בוועידת העולם של תנועתם, והלכו לאשר הלכו, וכן את יצחק בראוהרון („השומר הצעיר" ברומניה) וחבריו מזה, שנפרדו ממי שנפרדו והצטרפו למי שהצטרפו, כדי להבין את התמורה שחלה, שגם כמותי לא יכול שלא לתהות עליה, בשכחי כמורה בקיבוצי ההכשרה של יונג־יידישער ואגודיבונד בגרמניה, ובקיבוצי העליה בחצר קבוצת כינרת ובמעלה טבריה, שסופו בכפר־גלעדי.

ישעיהו אברך – 30 למותו

ג.

ומבלי להרחיב את הדיבור על שהפריד בינינו, ביחוד מצד הדיבור העתיד על עקשנותי הדון־קישוטית גם לגבי מה שהיה, גם לגבי מה שעשוי שיהיה, אורגיש אם את דיבוק החברים שבינינו, בראותי את פעולה, שהיה כהליכה עקיבה ממרכז, החל במוקדה של קופת־חולים ופועלה, דרך ההתגייסות לבריגאדה ופעליה, עד מרכזי העשיה לבניין המדינה, גם פה, גם מעבר לים, עד למשקי העשיה במרכז תנועת הפועלים, בלב ליבה. אבל דיבוק החברים שבינינו נמשך והלך ולא אפריז אם אוסיף ואומר: כמעט יום יום, כמעט שעה שעה. בלעדיו, בלעדי הדיבוק הזה, לא היה הסופר שבי טורח ועושה את שניסיתי לעשות ודומה, כי אף הוא לא היה מעולל ועושה כהנה וכהנה. מתוך חיבורנו ויווגנו צמחו כמה וכמה מסות עשיה, ואף למרכזיות של אחריותנו האחת והמשותפת הגענו, כגון היגיעה בפועלי הלימוד וההוראה, כגון בניין האוניברסיטה בתל־אביב ודרכה, אם במרכזיותו של אנשל רייס ודרך לימוד תולדותנו, מתחילתה עד עתה, מה גם בעיית תולדות יהודי פולין וקביעת דרכה ודרכיה.

דומה, כי מי שיספר אלה וכאלה, לא יוכל שלא להפליא את כוח משאו ועומסו של האיש ישעיהו וריבוי כוח ומגוון יכולתו. ואביא דוגמה מפתיעה הנה אתה שרוי בביתו, ומפליא את שמחיה את כתליו, במראה ובמקרא, ואתה נושא את עינך למה שמתכנס ממולך מעבר לרחוב, בכל יום שישי בשבוע, הוא בית כינוסם של שלושה ידידים, השונים בשורשם ובמוצאם והם שלושה מיני מוצא, הייננוזם לאין־ספור. אמת, רגלי לא פסעה מעודי על סיפה של אותה השלישיה, אבל דומני שמותר לומר, כי פה נדונו חילוקי הדעות וחילוקי הסברה של הדור ומריבה, ושידוכם צורך, אף כורח.

שני הבתים האלה – שלו ושל רעייתו, ושלו ושל שני חבריו – הם אך כדוגמת מעט לשפעת עשייתו, שמרכזיותו נמצאה בו כסופר נפלה ונפלא, יחיד ומיוחד, אם כדמות יותם ואם כדמות יואב, שלא ידעה כמותו הפובליציסטיקה שלנו בכלל והפובליציסטיקה היהודאית בפרט, ואף בכינוס כולה וכל כולה, יתלבן הכל ותתחלת הניתוח והפירוש, שגם אני ניסיתי בו, ככוחי, יהא להם המשך וסיום.

ומשהרהורתי על עצמי אומר, כי שני הבתים שלנו, שלו ושל רעייתו ושלי ושל רעייתי נעשו כבית אחד, ולא פסחנו על גדולה וקטנה בינינו, והריני מפלל לפירסום כתבינו בעיקר בעמודי „דבר" ואף כמה וכמה כתבים שלו, הצפים לפירסום והם לא מעטים, ואף עשויים להפתיע, כגון כמה ספריו על אישים וחזיונות, והוא עושר שמור לטובתו ולוודאי ויקויים במהרה המשך וגמר, סלה.

לחרוג מן הכאן־ועכשיו

מאת גד יעקובי

שיחתי האחרונה עם ישעיהו אברך ז"ל היתה לפני כחודש במלון „דן" בתל־אביב, שם נפש לקראת הניתוח, ממנו לא שב. כתמיד הוא היה מאופק מאוד בדיבורו על בריאותו, אך פתוח ופסגוני מאוד בשעה שדיבר על ענייני המדינה, החברה והציבור.

מפעם לפעם היינו נפגשים לשיחה. בדרך כלל בבית־קפה, לא רחוק מביתו, בשעת בוקר מוקדמת. השיחה היתה גולשת מעניינים פוליטיים וחברתיים לתחומי העיון והספרות. הפעם הוא היה מודאג יותר מתמיד באשר לעתיד. גם הפעם ליווה המימד ההיסטורי של האירועים את השיחה, אולם עננה כבדה ריחפה מעלינו. המתרחש בישראל עתה הביא גם אותו, את האיש המאמין הזה, אך המפוכח ודק האבחנה, לחרדה. הזכרתי לו, כי באחת משיחותינו בעבר הוא ציטט את סרן קירקגור שאמר: „מותר האדם מן החיה – היכולת להתייאש". בעקבות אותם דברים כתבתי אז את הדברים הבאים, הקדשתי אותם לו ושלחתי אליו כמה ימים לאחר שיחתנו.

מותר האדם

לישעיהו אברך
„מותר האדם מן החיה – היכולת להתייאש"
סרן א. קירקגור

היום, בשעה שטבלתי בליל כוכביו,
ערב צלילת מעמקים,
ריחופתי על היודע
לברוח מהיאוש אל נצח זמני.
התאבלתי עם מי שאיבד
את יכולת האבחנה בין זמני לעומד,
בין הבוקר ללילה שיבוא.
אולי לא מאוחר מדי היה ללמוד
מה מותרו של האדם על עצמו.

כתיבתו של יותם היתה כבאיזמל מנתחים חד ומדויק, אך באותה עת גם במכחול רך ומעודן להביע בו את התרשמויותיו, מחשבותיו והערכותיו. האירוע או הנושא המיידי, היו תמיד רק עוגן ראשון לתגובה, שהפליגה אל מרחב של זמן – בעבר ובעתיד. היא נכרכה תמיד בתחום העקרוני והמוסרי הקשור אל אותו עניין. מסותיו נעשו עקב כך לבעלות ערך החורג מן ה„כאן ועכשיו". הן סוג של יצירה הניצבת בין המסאות האקטואלית, הפילוסופיה והספרות. בכך אולי ייחודן וכוחן.

מה תימה שרשימתו האחרונה „תגבים" אינה עוסקת בכלל סוגיות תקציב המדינה ובסדר העדיפויות המעוות בו, אלא באבסורד מצוקתו של מוסד „יד ושם": „ספק אם אי־פעם בדברי־ימיה הקצרים כעם ריבון סטר העם על לחי עצמו סטירה מצלצלת יותר – מן ההודאה חסרת־הבושה שאין לאל ידו לכלכל את החזקת מצבת השרופים באש".

אברך היה אדם רגיש ובעל חוש אבחנה רגיש ומעודן. יום אחד הוא ביקש כי לפגישתנו אביא איתי את אשתי גלה, כדי שיכירה. דקות ספורות לאחר שהתיישבנו בצוותא, הוא קם וחזר עם פרח והגיש לה אותו. רשמתי לעצמי, לאחר מכן, כמה שורות על האירוע הזה, שהיה מאוד מרגש מבחינתי. הרי הן לזכרו:

פרח של היביסקוס

פרח של היביסקוס הוא הביא לה לבית הקפה,
והבוקר נראה לה פתאום ככותרת אדומה.
„קטפתי אותו – אמר – כאן, מגמול, מהגדר הזאת".
אנשים אינם מביאים בבוקר פרח פרחים, חשב.
הצטיינות בבוקר אינה מספיקה ורק נדירות נחשבת, אמרה.
על היופי מאיים כליון, חשב.
ולבן מחירו אינו נקוב, אמרה.
לאחר כל זאת, משהלכו, הניחו אותו
שם על השולחן בבית הקפה
ושכחו כי ללא מים דינו אחד.

★

פער הגילים בינינו היה נמוג בראשית המיפגש כלא היה, בראש וראשונה הודות לישירותו וסקרנותו של אברך. הוא היה מבחין מיד בדאגה או מועקה, בשמחה או בשמחה – אפילו שלא היו מופגנים. לא אחת היה מוכה אותי בטלפון לילי על דברים שקרא וביקש להגיב עליהם או לתהות עליהם. לא אחת היה כותב כמה שורות בעקבות אמירה או שיר. כמה אנשים כאלה עדיין ישנו? אני שואל עצמי עכשיו בכאב חריף, לאחר שנפרדנו ממנו.

צו קריאה עד סוף החיים

מאת אריה לובה אליאב

קְרָא בְגָרוֹן אַל תַּחְשֹׂךְ
כַּשּׁוֹפָר הָרֵם קוֹלֶךָ
(ישעיהו נ"ח א')

רבבות קוראיו הנאמנים הכירוהו בשמות העט שלו „יותם" ו„יואב"; האלפים שעזר להם בענייניהם הגדולים והקטנים קראו לו „אברך"; מאות מחבריו מימי ילדותו ובחרותו וכן בני משפחתו קראו לו „שייקה". דומני כי הייתי בין המעטים אשר קראו לו „ישעיהו". אהבתי את האיש ואת השם ואת צירופם הנפלא.

בשך שנות הכרותנו – מאז ימי התנדבות הגיוס לצבא הבריטי במלחמת העולם השניה – סיפר לי כי נולד ביום הכיפורים וכי אביו, אשר לימים נספה עם יתר בני משפחתו בשואה, קרא לו בשם ישעיהו – סמל לנביא אשר את „ההפטרה" מתוכו קוראים ביום הקדוש ביותר בשנה, לאחר קריאת התורה ולפני אחת התפילות המרגשות ביותר ביום הכפורים, תפילת „יזכור". דומה כאילו דברי ישעיהו, ובפרט בפרק „ההפטרה", היו לישעיהו אברך מעין „צו קריאה" במשך כל ימי חייו. בשאבו ממקורות תורת האמת והצדק של הנביאים ומים המשנה והתלמוד, שלמד והכיר מילדותו, ובמזגו לתוכם זרמי מחשבה מתורות אוניברסאליות, שלמד והכיר בבחרותו, החל, לפני כיובל שנים, להרעיף על העם והארץ את המסר והטל המבורכים של מסותיו ומאמריו.

את עטו החד הפך לשופר ובאמצעותו הרים קולו ולא חשך. הוא הגיד לבני עמו הן דברי תוכחה והעם על פשעם וחטאם והן דברי נחמה ותקווה בעת צרתם ומצוקתם.

רצונו העז לבנות בארץ חברה יהודית צודקת ושוויונית הביא אותו לתנועת העבודה ובכל דרכו הארוכה, כאחד מגדולי המסאים שקמו לציונות, הונחה על־ידי מצוות הנביא: „...פָּרֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ וַעֲנִיִּים מְרוּדִים תָּבִיא בָיִת. כִּי תִרְאֶה עָרֹם וְכִסִּיתוֹ וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם".

ישעיהו אברך היה רב־אמן בידיעת העברית, על כל עושרה, רבדיה ומכמניה. הוא אהב אותה אהבה עזה ונהג בה כדרך גבר בעלמה כלילת יופי.

הוא כתב משחר נעוריו וכמעט עד יומו האחרון, ומסותיו היו כמוצא מים אשר לא יְכַזְּבוּ מימיו.

ישעיהו אברך היה גם עורך מצויין, והיה בודאי אומר לי, בבת צחוק חכמה וסלחנית, למקרא שורות אלה: „נו אל תגזים". אך ישעיהו איננו ואני לא מגזים.

היורד ממגדל השן

מאת נחום פסה

מיום שזכיתי להכיר את ישעיהו אברך ולעבוד במחיצתו, הוא היה בשבילי התגלמות המושג והערך של איש תרבות, דעת ומוסר.

הסתלקותו בטרם עת היא אבדה קשה לתנועת העבודה ולחברה הישראלית. לתנועת העבודה – כיוון שאבד לה עם מותו מה שניתן לכנות מצפון תנועתי, שבא לידי ביטוי בכתיבתו. לחברה הישראלית – כיוון שאבד לה מגנוט היהודי, אשר הקנה לו את פרס ישראל למסאות, סגנון שמבחינות מסויימות ניתן להשוות את ייחודו ליהודיות הסגנון של עגנון בתחום הספרותי.

היה בו שילוב נדיר של הריאליסט המעשי, של היהודי ושל האוניברסלי, של הסוציאליסט הציוני, של איש המעשה ואיש ההלכה. נאמן היה עד סוף ימיו למחוייבותו הרעיונית והמוסרית לעם, למדינה ולתנועת העבודה.

על רקע הכרותנו האישית היה אברך בעיני התגלמות המיזוג הנדיר, ההולך ונעלם מנוף ארצנו, מיזוג של חוכמה, תרבות יהודית־שורשית, ערכים אוניברסאליים ורגישות חברתית רבה. הוא [illegible] השן לפעול בתחום המעשה. היה ממניחי היסוד של משרד החינוך ומאנשי החינוך המובהקים של צה"ל בתקופת מלחמת העצמאות; הוא יסד את המחלקה להשכלה גבוהה בהסתדרות, ואת החוג ללימודי עבודה באוניברסיטת תל־אביב; הוא עמד בראש צוות השופטים של פרס ההסתדרות ומילא עוד תפקידים ציבוריים רבים.

השפעתו ורוחו היו מקור השראה לרבים במרכז לתרבות ולחינוך בהסתדרות. עלינו להשתדל ככל שנוכל, שמעשינו בשדה תרבות והחברה בארץ יוסיפו לשאת עליהם את חותמו.

הפובליציסט

מאת פרופ' שבח וייס

לפני כארבע שנים, כאשר שוב גברה המתיחות בין שמעון פרס ליצחק רבין, פירסם ישעיהו אברך מאמר תקיף נגד רבין. במאמר עשה אברך חשבון נוקב עם רבין, כפי שאכן ידע לעשות. בתגובה פרסמתי מאמר אפולוגטי על רבין, גם הוא תקיף ופולמוסי. ימים מספר אחרי הפרסומים נפגשנו בכינוס של מרכז מפלגת העבודה. אברך החכם ניגש אלי, חיבק אותי ואמר: „שבח, מה לנו כי נשכח את היחסים הטובים בינינו. הם הרי יסתדרו בסופו של דבר ואנו עלולים לשקוע בריבות...".

אירוע זה נחרט בזכרוני. היה בו כדי להצביע על תוכנת־החיים של אברך, חוכמה של זקן־העם, חוכמה משולבת בנסיון חיים. אברך היה ידוע בתקיפותו הנוקבת ואילו כאן נתגלתה החכמה שבפשרנותו.

ישעיהו אברך היה אחד מחכמי הפובליציסטים בישראל. הוא גזר על עצמו איפוק וריסון באין־ספור עניינים, ריכז את תגובתו בשאלות יסוד ועשה זאת כפי שנחוץ לעשות כאשר מטפלים בענייני יסוד.

לפני כשנה וחצי המלצתי עליו לפני ועדת השופטים להענקת פרס ישראל. עשיתי זאת ביוזמתי. איש אציל זה לא עסק מעולם בשיווק עצמו.

פובליציסטים מין זה הולכים ונעלמים במקומותינו. הצירוף של השכלה כללית רחבה, ידיעה מעמיקה בתרבות היהודית, על גווניה השונים, שליטה נפלאה בכל התחומים של המוסיקה הלשונית, גישה מוסרית מוצקה ובלתי־מתפשרת לכל עניין, יהדות גאה שאינה מוליכה לנתיב הלאומני – כל אלה ייחדו את אברך וכוכתום היה לאחד מגדולי הפובליציסטים בדורנו. הענקת פרס ישראל לאיש זה היתה אך צעד שהתבקש.

אם אברך אפשר להציג באנטיתיזה לדבר שלם של [illegible] לשמו. אף שליטתו בכושר תימצות, וכל משפט שלו היה בבחינת מעט המחזיק את המרובה, נזהר מקיצור לשמו, קיצור שיש בו קיצורי דרך או פלולים.

אברך נזהר שלא להתחייב לשום קבע בעתון, במועדים קבועים. הוא העדיף לשמור לעצמו את זכות ההערה ואת חובת הזעקה בבוא המועד המתאים. על כן גם לא שקע מעולם ברוטינאליות. על כן היה כה בלתי־צפוי ועל־כן כה ציפינו למאמריו ב„דבר".

ה„טיש" ב„אקסודוס", בימי שישי בין הערביים

מאת דב בן מאיר

על מות ישעיהו אברך, הוא יואב, הוא יותם, הוא חתן פרס סוקולוב ופרס ישראל והוא ידידם ומודם ומולם וכותלם של כה רבים (רבי מרינה ופשוטי עם, מושכי בעט ובמכחול וכן אנשי חקר ושכירי־יום ורבבות הקוראים והחסידים) – ממאן להינחם גם הראש, ולא רק הלב.

אתה עומד בחדר עבודתו, ועיניך חולפות על מאות המעטפות התיקים והבלוקים – המלאים באלפי שורות, בכתב ידו הזעיר – מכמנים של רעיונות ושל רעות, של תוכחות ושל דברי ניחומים והעיקר, אוצרות אוצרות של פניני לשון, של חידושי לשון, של משמעויות מקוריות ושל צירופי מלים, מנהגים, משפטים והטיות – המכניסות אותך אל עולמות נעלמים, תרשניים ומרתקים, של שירה פרוזאית, מקורית ומפרה; אתה עומד ולבך בוכה על סמבטיון רעיוני זה שפסק מזעפו היוצר, ומתוך מתרפס הוולך תחת תגרת ההכרה כי כלו המים בבאר.

לא עוד ורוחו היוצרת של ה„טיש" בימי ששי שבין הערביים ב„אקסודוס" (ובחודשי מחלתו – באכסניות שבהן ניסה להחלים), אותו „טיש" שחסידיו היו נקבצים סביבו כדי לשתות בצמא את דבריו, כשבין אימרה אחת לדבר חכמים אחר, הוא משלח גם דברי עקיצה שובבניים אל היחידים והיחידות הרבים, שנהגו אף הם להתקבץ באותה עת ובאותו מקום למטרות שכינו לבינה, והוא, ברוב חכמתו ודקות ביטוייו, שומר על קהל חסידיו כמו אותו הרבי המסיע עגלתו ביער, אף הוא בערב שבת, אלא שהפעם החולין מימין ומשמאל ואילו באמצע – השבת האינטלקטואלית.

לא עוד המכתב השבועי (לעתים אף פעמיים בשבוע), בן העמודים הרבים, הכתוב בכתב יד משתפע ומלא הפלגות, רמזי מלים ומושגים, קיצורים ועוד כיוצא באלה מסימני הכתיבה היהודית, כיאה לשיח תלמידי חכמים – ממורו, ידידו ומעריצו דב סדן נ"י, התשובה הארוכה לא פחות, העמוקה, החדה והדייקנית, אלא שהפעם משום רוחב אופקיו של הנמען – גם בניחותה כמסב בכורסא, כמרשה לעצמו בדיחותא אינטלקטואלית או רמזים משועשעים ולא אחת אף סארקאסטיים, לכתובתו של מאן־דהוא, שהיה על האובניים באותה התכתבות ומצא עצמו לבסוף על שולחן הניתוחים (התכתבות זו, לכשתראה אור, כך אנו מקווים, תקרע לפנינו שער למערת מכמנים גנוזה, בעלת אור יקרות, שרק שני ענקי רוח ולשון כאלה יכלו לזווגה, להטעינה ולהעשירה).

ואתה רואה בעיני רוחך את כל הפורומים והמוסדות המיותמים לפתע, שנוכחותו ודבריו במועצותיהם, שרעיונותיו ועצותיו, נשתו בם בצמא ואומצו כמעט תמיד, פה אחד.

הם אמנם ימשיכו גם להבא בעבודתם – אבל חינו של היושב החסר לא יהיה יותר על ישבניו המיותמים ואף לא על המקום – והיושבים ירגישו כיצד נטל אברך עמו אותו הזוהר, שהעניק למעשיהם ולהחלטותיהם הילה של מעשה רוחני, של הנחת יסודות צאן ברזל ליצירה תרבותית, אמנותית או מדעית – שתהלום את המשך מורשתו בת האלמוות של העם היהודי.

וייפקד גם מקומו של חייל ומפקד, של צופה ומצפון לאיתורם של יוצרים ותלמידי חכמים; להבטחת ההכרה הציבורית בהם – אם באמצעות פרסי כבוד או תמיכות כסף; אם בהקמת קתדרות להרבצת מטענם הרוחני ואם בהבטחת סדנאות ובתי תלמוד שינחילו את יצירותיהם לדורות הבאים ובראשם את מורשת העבודה, תנועתה, מנהיגיה ומגבשי הגותה. גם הדאגה לגורלן הכלכלי של אלמנותיהם של תלמידי החכמים והאמנים מילאה חלל לא קטן בלבו הרחב של אברך.

יש לקוות כי לא ייפסק מפעל ההנצחה והליקוט של זכרונות זקני התנועה וראשיה, מפלסי דרכה ומעצבי דעתה – בטרם יירד המסך על מסכת חייהם – כנדבך היסטורי ואנושי בסוגיית אותה יריעה מופלאה, שתמסמר בתודעת העם את הדור הבראשית של התנועה והמדינה. עוד מפעל שיזם, הפעיל והוליך כברת דרך ארוכה.

באין אומר „קדיש" על קברו, יזילו דמעה ויאמרו תפילה לא רק ידידיו ומעריציו הרבים; לא רק ידיעות מסותיו ב„דבר", ב„פרקי יותם" ובספרים שעוד יבואו – אלא גם אותן עבודות דוקטוראט שהמחלקה להשכלה גבוהה, שהמכון לחקרי עבודה ושהמחלקות האוניברסיטאיות למדעי העבודה איפשרו את חיבורן; המילגות שניתנו לטובים שבתלמידים ושבזכותן היו אור לרבים, ובעיקר – אותו מסר מוסר של עקרונות, של תפישת עולם, של מותר ואסור, בחיי הכלל כבחיי הפרט; של מראה מקום מוסרי לכל פינה מהוויות חיינו – שישעיהו אברך צבר וצרף במסותיו ובהתנהגותו האישית, והותיר לנו אותם כמורשה, כתורת חיים, כמצבה והדרת על קברו הרענן.

לרותי והבנות

אתכם באבלכם הכבד
בהלקח יקירכם חברנו ועובדנו הנאמן

נחום (חומיק) דייגי ז"ל

מוטי הוד – יו"ר
בשם מועצת המנהלים
התעשיה האוירית לישראל בע"מ
אלתא תעשיות אלקטרוניות בע"מ

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בניית מגורים לבית על חלקה 71 בגוש 8238 רחוב פתח־תקוה 71 בנתניה, מבוקשת הקלה עד 12% בנייה, ת.ב. 8285 את התכנית מס' 113/87 ניתן לראות במשרדי הועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו. י. אלהיאני,
יו"ר הועדה המקומית

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו־חברנו
רפאל (פולקה) גלזר ז"ל
נעלה לקברו ביום רביעי ו' אדר תשמ"ח 24.2.88 בשעה 15.00
בבית העלמין של הקבוצה
המשפחה
בית קבוצת כנרת

לחברתנו אלפסי בת־שבע
איתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחברתנו שרון שרון
איתך באבלך במות
אביך ז"ל
יציל מימונים בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחברתנו האס זיוה
איתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף מרכזי
ההנהלה והעובדים

אנו משתתפים בצערו של חברנו לעבודה
אריה קרן
במות
אביו ז"ל
תנובה סניף מחוזי חיפה
ההנהלה והעובדים

הנהלת הארגון העולמי של
יהודי צפון אפריקה
משתתפת בצערו הכבד של
אריה אזולאי
ראש העיר אשדוד
על מות
אביו היקר ז"ל

בצער רב אנו מודיעים על מותה ללא עת של חברתנו
אביבה בן־יצחק ז"ל
מזכירת מרפאת רמת־אביב א'
ומשתתפים בצער המשפחה
קופת־חולים מחוז תל־אביב
ההנהלה, ועד העובדים
ועובדי מרפאת רמת־אביב א'

הננו מודיעים בצער רב על פטירת חברנו
אל"מ (מיל')
מרדכי – מוטלי תמיר
(ליפסקי)
שנפטר ביום ראשון ג' אדר תשמ"ח 21.2.88 ויובא לקבורה היום יום שני ד' אדר תשמ"ח 22.2.88 בשעה 15.00 בבית העלמין בתל־יוסף
היציאה מבית הכנסת
המשפחה
ובית תל־יוסף

לחברנו שמואל אשל ולמשפחה
תנחומים על מות
האב
יוסף אסלן
בית כברי

ירושלים מתחה את חולון עד לסיום

אלימלך ואוראנג' הפכו פיגור במחצית (47:46) לנצחון 77:84

מאת משה כהן

שחקני הפועל חולון התגמדו כנראה בהופעת משחקי כדורסל קלים לקשים. בך קרה אמש, מול הפועל ירושלים, ששמרה על כף המתנה וגרמה בקושי רב ע"י אלימלך וחבריו – 84:77 (47:46).

דקות רבות של חרדה עברו על המחנה החולוני עד להשגת הנצחון המיוחל. חולון חייבת את נצחונה בעיקר לשני שחקנים: ישראל אלימלך, שריכז ללא דופי את משחק חבריו היה הגורם שלא איפשר לירושלים לברוח, ולקני אוראנג', ששלט ללא עוררין מתחת לסלים.

יתר החולונים שיחקו מתחת לרמתם וכנראה שאחורי השיא (גליל-עליון) מג"ע השפל. הירושלמים ראויים לתשבחות מרובות, שכן הם לא נבהלו מיריבתם היומרנית ובמשחק מבוקר ומלא הקרבה הצליחו להוות יריב שקול. רק חסרונו של ארז חון מנע מהם אפשרות להשלים את ההפתעה.

בתום דקות המחצית הראשונה חזר הצופים במשחק שקול, שבו לחולון היה יתרון קל. בפתיחות המחצית השניה הפתיעה ירושלים, כשעלתה ליתרון של 9 נקודות – 52:61. במצב זה נכנס אלימלך לפעולה ותוך שלוש דקות הצליח להחזיר את חבריו לתמונת המשחק. בהמשך עד

כדורסל

נמשך המשחק השקול, אבל כשרום הגופני הלקוי של הירושלמים לא עמד להם הם נאלצו להכנע בדקות הסיום רגל לבן.

שיפוטם של חולצר וגול לעיני 500 צופים בחולון היה גרוע.

● נקודות לחולון: אוראנג' (21), דאוסן (16), בורמור (12), אלימלך (12), סרי (10), בוגין (7), דיסמן (6).

● נקודות לירושלים: בראון (21), בבס (20), קנז (17), האריסון (11), מילר (8).

● בטורניר הוקי-הקרח, גברה קנדה על צרפת 5:9; שוודיה ופינלנד נפרדו בתיקו 3:3 ושוויץ הכניעה את פולין 1:4.

מכבי חיפה – גליל במאבק צמוד בגביע

מאת משה כהן

קבוצות מכבי חיפה והפועל גליל-עליון ינסו להציל הערב את כבודו של חצי גמר גביע המדינה בכדורסל.

אומנם הערב יערכו שני משחקי חצי גמר, אבל על המשחק הראשון יכול להרחיב את הדיבור, שכן קבוצת אליצור נתניה תטייל מול קבוצתה המפורדת של מכבי נתניה. חבל שקבוצה חלשה כמו מכבי נתניה הגיעה למעמד כה מכובד, אבל אולי זה היופי המעניין בספורט. לעיניהן של צופי שרוף יהוה המשחק תורה לקראת הופעתם במשחק הגמר.

המשחק השני יהיה כבר סיפור שונה. קבוצות מכבי חיפה והפועל גליל-עליון לא נמנות אומנם על אריות הכדורסל, אבל הן בהחלט מסוגלות להעניק לנו תצוגת כדורסל שקולה ואף מהנה.

הבעיה הגדולה של שחקני הגליל היא, שחיפה נחשבת ל"כבשה השחורה" שלהם. אפילו זקני הגליל שכחו מתי זכתה קבוצתם בנצחון על מכבי חיפה. בעיה נוספת, שתעמוד בפני מלי קטורין, תהיה להחזיר את הבטחון לחניכיו, לאחר תבוסתם המרובת בחולון לפני שבוע.

שחקני הגליל עושים רושם מגובש יותר והם מיחסים חשיבות רבה למשחק הערב. בימים האחרונים הם שהו במחנה אימון סגור באחוזת ת"א ואף קיימו משחקי אימון. הערב יאלצו הנפלד, מרטין, ליק, פליישר וחבריהם לגלות את מלוא יכולתם, כדי לזכות בנצחון.

שחקני מכבי חיפה עדיין מצויים באופוריות הנצחון המרהים על מכבי ת"א. בשכבועות האחרונים גילו חניכיו של חיים בוכבינדר שיפור ניכר ביכולתם והדברים אמורים בעיקר לגבי דוחון שפע וגלן בינינג. נראה לי שחיפה מצויה בכושר אישי טוב יותר מהגליל, אבל הערב הכל יהיה פתוח.

באיגוד הכדורסל חוששים ממיעוט צופים בשני המשחקים. צריך לזכור שאף קבוצה תל-אביבית לא תשחק הערב ונסביר להניח, שרוב יציעי היכל הספורט ביד-אליהו יהיו ריקים. חבל שראשי האיגוד לא הקדימו תרופה למכה, כאשר לא הפיקו את המשחקים לעיר אחרת.

21 מדינות נרשמו לקדם-אולימפי

מאת משה כהן

רק 21 מדינות נרשמו עדיכה לטורניר הקדם-אולימפי בכדורסל שיערך בסוף חודש יוני בהולנד ובסיומו יקבעו שלוש נציגות אירופה לסיאול.

פיב"א הודיעה, כי בטורניר זה יערכו בדיקות סמים קפדניות לפני המשחקים. ההגרלה לבתי שיבוץ הנבחרות בבתים המוקדמים תערך בעיר גאנט; במהלך משחקי חצי הגמר והגמר של גביע אירופה לאלופות. נראה, כי לבית הגמר יעפילו יוגוסלאויה, יוון, איטליה, ספרד, ברה"מ, גרמניה, הולנד, צרפת וישראל. נבחרות אלו יתמודדו על כרטיסי העליה לסיאול.

ערכה הבטיחו את השתתפותן בסיאול נבחרות דרום קוריאה (מארחת), ארה"ב (בעלת מדלית הזהב מאולימפיאדת לוס-אנג'לס), אוסטרליה (אלופת אוקיאניה), סין (אלופת אסיה), הרפובליקה המרכז אפריקאית ומצרים (נציגות אפריקה).

ב"קופת כרטיסי העליה" יש עוד מקומות, לשלוש נציגות מאמריקה והמוכן לנציגות אירופה.

פרקים – טניסאי הזוגות בסיאול

מאת יצחק אשל

הטניסאי שחר פרקים, שהופיע בגזרה משכנעת במשחק הזוגות נגד איטליה, בגביע דיויס, ייצג את ישראל במשחקי הזוגות בטורניר האולימפי בסיאול. החלטה על כך קיבלה אתמול הנהלת איגוד הטניס.

פרקים עשוי לשתף פעולה עם גלעד בלום או עם עמוס מנסדורף. במשחקי היחידים יופיעו שלמה גליקשטיין ומנסדורף.

גלעד בלום עומד לצאת בחודש מאי הקרוב לאוסאקה שביפאן, כדי ליטול חלק במשחקים המוקדמים של הבית האסיאתי שיערכו בימים 11 – 15 במאי. בלום חייב לתפוס את אחד משלושת המקומות הראשונים בבית על מנת להבטיח את השתתפותו בסיאול.

באותה תחרות תשתתף אילנה ברגר והיא חייבת לזכות באחד משלושת המקומות הראשונים כדי להבטיח את השתתפותה באולימפיאדה.

שיא עולמי בהחלקה

שיא עולם בהחלקה למרחק 1500 מטר נשבר פעמיים במשחקי החורף האולימפיים בקלגרי, קנדה.

האמריקאי אריך פליים עבר את המרחק ב-1:52.12 דקה ושיפר ב-38 מאיות השניה את השיא הקודם של

מדלית זהב ראשונה לארה"ב: חעניק ביטאן, בהחלקה על הקרח

הסובייטי איגור ז'לזובסקי, שנקבע בדצמבר אשתקד באותו מקום. הסובייטי סיים רביעי 1:12.63 דקה.

שיאו של האמריקאי לא החזיק מעמד זמן רב. המזרח גרמני אנדרה הופמן שיפר את שיאו של פליים בשש מאיות השניה, כשקבע זמן של 1:52.06 דקה.

צרפתי ניצחה בסלאלום הענק

20 שנה לאחר הישגו המרשים של הצרפתי ז'אן-קלוד קילי, הצליח בן ארצו, פראנק פיקאר, לזכות במקצוע הקשה בגלישה האולימפית – הסלאלום הענק.

פיקאר גבל לפני כשבוע את מדליית הארד במורד הופעם הקרים את הלמוט מאייר מאוסטריה ואת לארס-בוריה אריקסון משוודיה, בעוד שאחד המועמדים לנצחון, פירמין זורבריגן, שניצח בשבוע שעבר במורד, נרחק הפעם למקום החמישי.

הנשיא הרצוג אירח את נבחרת הכדורגל

הנשיא חיים הרצוג מקבל מ"קפטן" הנבחרת הלאומית, אורי מלמיליאן, כדור חתום ע"י שחקני הנבחרת, ערב צאתם לאוסטרליה, לטורניר הקדם-אולימפי

מאת שמואל קליגר

מסע התעוררות – כך ניתן לכנות את פעילות שחקני נבחרת הכדורגל בירושלים, שכלל אתמול ביקור בכותל המערבי (ואיך אפשר בלי חשמנת מתקי משאלות בין האבנים) וכן ביקור במשכן נשיאי ישראל ושיחה עם הנשיא חיים הרצוג.

שיחה אישית ומיוחדת היתה לכלם אבי כהן, שהוליך חזיות עם הנשיא, שאביו היה הרב הראשי של אירלנד ותושב גלאזגו – עיר קבוצתו הנוכחית של אבי כהן.

הכדורגלנים היו אמורים לבקר גם ב"יד-ושם", אך בשל תקלה בהגעת רכב הקבוצה, נמנע מהם הדבר.

הנבחרת תקיים היום אימון אחרון לפני היציאה לאוסטרליה, מחר בלילה. באימון לא יטול חלק ה"קפטן", אורי מלמיליאן, שנפגע ברגלו אך אין ספק שיצטרף יחד עם חבריו למסע לאוסטרליה. לעומת זה נראה, כי שלום תקוה, שנפצע והוחלף במשחק נגד מכבי ת"א, יוכל להשתתף באימון, לפחות באופן חלקי.

באימון יוכל להשתתף גם אבי כהן, שדחה את נסיעתו לסקוטלנד ליום שלישי. כהן יצטרף לחבריו באוסטרליה ב-4 במארס, כאשר יטוס מלונדון יחד עם רוני רוזנטל.

80 מתאבקים משמונה מדינות במפעל הי"א

מאת ברוך דגון

80 מתאבקים משמונה מדינות ישתתפו בסוף השבוע בטורניר האביב המסורתי לזכר י"א חללי מינכן, שייערך באולם "גרשון" בקריית-מוצקין.

במפעל הנצחה, שיתקיים בפעם התשיעית, יהיו תחרויות בעשרה משקלים בסגנון יוונירומי. לצד שתי נבחרות ישראליות, יטלו חלק בתחרויות מתאבקים מצרפת, הולנד,

היאבקות

אנגליה, גרמניה, שוודיה, פולין, מערב גרמניה, הונגריה-ורומניה. גרמניה תיוצג ע"י הנבחרת האולימפית המלאה בגרוף מתאבקים מאזור נירנברג ושאר המדינות ישלחו לטורניר כמה מתאבקים אולימפיים מצטיינים.

הבולטים בתחרות יהיו הרומני אנדריי ואסילה, אלוף אולימפיאדת לוס-אנג'לס במשקל עד 100 ק"ג, וההונגרי טיבור קובאץ', אלוף העולם במשקל 82 ק"ג.

ניסן וורדומיצקי, יו"ר ועדת ההיאבקות בהתאחדות לספורט, מסר, כי המפעל, המתקיים מדי שנתיים, "מבנית ומקשר את זכר הי"א גם עבור הדור הצעיר, שנולד אחרי הטבח במינכן". הוא הביע את שביעות רצונו מהשתתפות הערה של נבחרות מחו"ל, חרף המצב הפוליטי.

התחרויות ישמשו מבחן נוסף לשני מתאבקי סגל סיאול, דב גרוזמן (עד 48 ק"ג) ואבן ברנשטיין (עד 90 ק"ג). השניים קיימו בחודשים האחרונים מחנות אימונים ממושכים בבורוגיה וברומניה והשתתפו בחמש תחרויות מהשורה הראשונה. לדברי סלומון סקולה, מראשי ועדת ההיאבקות וחבר נשיאות ההתאחדות לספורט, השניים עמדו כבר בדרישות האולימפיות, אולם "הועדה מבקשת לבחון את יכולתם בתחרויות נוספות". ברנשטיין עלול להחמיץ את הטורניר בגלל שבר באפו בתחרות האחרונה בשוודיה.

הטורניר ישמש גם הרצה לפרחי ההיאבקות הישראלים, ובראשם אלופי העולם לקאדטים – יגאל קרידטר בן ה-17 במשקל 68 ק"ג ומאור צוהנסקי בן ה-18 במשקל 74 ק"ג. הנבחרת הישראלית עשויה לשנות את פניה תוך שנתיים, והועדה מבקשת, איפוא, להעניק למתאבקים הצעירים חישול בינלאומי.

מריוס ברקוביץ' – בין צעירי המשתתפים בתחרות "מהווה, אולי, סמל למורשת הי"א. שעל שמם נקבע הטבנית, שכן, ברקוביץ' נולד בשנת 1972, שנת הטבח באולימפיאדת מינכן.

התחרויות המוקדמות יחלו ביום ששי בבוקר והגמר צפוי למוצאי-שבת. ההתאחדות הבינלאומית תשלח לתחרות משקיף רשמי, השוויצרי רפי מרטינטי, העומד בראש צוות השופטים הבינלאומי של הענף.

הנקמה המתוקה של ליברפול ניצחה את אברטון בגביע 0:1

גארי ליניקר בפעולה, במשחק הליגה של ברצלונה נגד אתלטיקו בילבאו

שער בודד מרגלי הקשר ריי האוטון הספיק אתמול לכדורגלני ליברפול כדי להעפיל לרבע גמר הגביע האנגלי, לאחר נצחון על היריבה העירונית אברטון 0:1. היתה זו נקמה מתוקה לחניכיו של קני דאלגליש שהודחו ע"י אברטון בגביע הליגה.

שערו של האוטון, הראשון שלו ב"דרבי" עירוני, הובקע בדקה ה-75 והוא עשוי להעניק לליברפול את ה"דאבל" בפעם השניה תוך שנתיים. סיפור הבקעת השער התחיל אצל הקיצוני שחום העור ג'ון בארנס, ששלח כדור לרוחב שערו של סאותהול והאוטון שלח את ראשו ושיגר הכדור פנימה.

המוליכה הסקוטית סלטיק נפרדה בתיקו אפס במשחק הגביע נגד היברניאן, לאחר שהלוזיה לא ידעו לנצל את ההזדמנויות שניתנו להם.

המוליכה איינדהובן איבדה עוד נקודה

המוליכה ההולנדית איינדהובן איבדה אתמול את הנקודה השלישית העונה, כשנפרדה בתיקו 2:2 מפורטונה סיטארד. קים קומאן הבקיע את שני השערים לאלופה ההולנדית בדקות ה-17 וה-39, אולם האורחים השוו במחצית השניה בתוך חמש דקות מרגלי קוברמאנס (70) וקוסטרס (75).

ארון וינטר העניק יתרון לאייאקס, במשחקה נגד טוונטה, אולם רזן וילאם המקומי השווה.

יתר התוצאות: ונלו – ספרטה 0:1; גרוניגנן – זוולה 1:3; אוטרכט – דן האג 1:1; הארלם – דאן בוש 1:2; אלקמאר – וילאם 0:0; ולנדאם – רס' 79.

33 נקודות. הארגאם, במקום הרביעי עם 28 נק', לאחר שסיימה בתיקו 1:1 עם גנט.

יתר התוצאות: מולאנבק – אנדרלכט 0:0; פ.צ. ליאז' – סירקל ברוז' 1:4; שארלרואה – קורטרייק 1:5; בוורן – בירסחוט 0:1; רינטרסלאג – סט. טרוידן 1:1.

● בפורטוגל הספיק שער מראשו של ראוי בארוס, כדי להעניק נצחון 0:1 לפורטו על באויסטה ולהתייצב בראש הטבלה עם יתרון של שש נקודות, על פני בנפיקה, שגברה על פורטימוננסה בשיעור 1:3.

● ביוון שומרת לאריסה על מקומה בפיסגה, למרות שנוצחה בשיעור 3:1 ע"י אופי מכרתים. פאוק השניה בטבלה ניצחה בחוץ את קאלאמריה 0:1.

● בטורקיה המוליכה גאלאטסריי נפרדה בתיקו 2:2 בסאריי, אך יש לה עדיין יתרון של ארבע נקודות על פני באשיקטאש, שגברה 1:2 על אסקיאורספור.

פציעה ברגל מנעה מקונורס זכיה במילאנו

פציעה ברגל מנעה אתמול מג'ימי קונורס לזכות בטורניר הראשון שלו מאז אוקטובר 1984. הוא נאלץ לנטוש את המגרש במצב של 4:4, במערכה הראשונה נגד הצרפתי יאניק נואה במילאנו.

בוריס בקר, שנוצח בחצי הגמר ע"י נואה, ניצח בזוגות יחד עם אריק יאלאן את תומאס שמיד ומילוסלאב מצ'יר 3:6, 3:6.

מכלן בראש לפני ברוז'

שתי הקבוצות הבלגיות, בהן מופיעים כדורגלנים ישראלים, מוליכים את הטבלה בתום המחזור ה-22. מכלן טיפסה לראש הטבלה עוד שלשום, לאחר נצחון 0:2 על רסינג ג'נ. ברוז' איררחה אתמול את סטאנדארד ליאז' (ללא רוני רוזנטל) וגברה עליה בשיעור 1:3. מכלן עם 34 נקודות מקדימה את ברוז', לה 33 נקודות.

מספר נקודות זהה גם לאנטוורפן, שממשיכה לאבד גובה. אתמול סיימה הקבוצה בתיקו (1:1) את משחקה עם לוקרן. לאנטוורפן גם כן

שמשון נפרדה בתיקו מרובבינו הפינית

מאת שמואל קליגר

הישג נאה קצרה אתמול קבוצת הכדורגל של שמשון ת"א, שסיימה ללא הכרעה (1:1) את משחק הרעים עם קבוצת רובבינו מפינלנד. את השער לשמשון הבקיע שלמה אדרי.

כדורגל

הקבוצה הפינית הגיעה לישראל כדי לקיים מחנה אימונים לקראת המשחק בגביע אירופה למחזיקות עם הקבוצה הצרפתית מרסיי, ב-1 במארס. היות ומגז האוויר החורפי אינו מאפשר קיום משחקי כדורגל בפינלנד, תקיים הקבוצה את משחק הבית שלה מול הקבוצה הצרפתית באיטליה. אגב, מאמן הקבוצה הצרפתית, מישל הידלגו, הגיע לישראל במטוס פרטי במסגרת "מסע ריגול" אחר היריבה הפינית וחזה אתמול במשחק.

טבריה – הפ' ת"א בפרידה ללסרי

מאת ג. אשר

קבוצת הכדורגל של הפועל ת"א יצאה אתמול לטבריה (מלון קלאב הוטל) לשלושה ימים. המאמן משה בנליל קיבל את השחקנים בטבריה. ביום שלישי מיועד משחק עם הפועל טבריה שיהיה גם משחק פרידה לגבי לסרי שחקן העבר הת"א המשחק היום בטבריה.

למשחק הקרוב של הפועל ת"א בגביע הטוטו בשבת יחזרו 3 מרחקי הפועל: זאגה, הרשליקוביץ' וסגל.

זיתון מכפר כנא לנבחרת ישראל

מאת שמעון וייס

הכדורגלן איימן זיתון, בן ה-15 מהפועל כפר כנא, הוזמן השבוע לזימון בנבחרת הנערים הישראלית.

איימן, הנחשב במגזר הערבי ליורשו של זאהי ארמלי, התאמן כשבוע שעבר בשורות נבחרת הנערים, בהדרכת המאמן אמנון רז.

זיתון הוא בן המיעוטים הראשון המתאמן בנבחרת הנערים של ישראל. נודע, כי איימן זיתון הרשים באימונו הראשון בנבחרת הנערים והמאמן רז שיבח את יכולתו.

יצוין, כי איימן הוזמן לנבחרת, בעקבות יכולתו הגבוהה במשחקי הנוער של כפר כנא.

ניק התקנא בסטיב והשלים את המשפחה אולימפית לבית אובט

האחים לבית אובט סטיב (מימין) וניק

מאת שמואל טל

אם יש משפחה בבריטניה הזוכית בימים אלה לתואר "משפחה אולימפית" זו היא ללא ספק משפחת אובט. כולם מכירים את הרץ המצטיין למרחקים בינוניים, סטיב, שהעניק למולדתו מדליות אולימפיות ונצחונות מזהירים בזירה הבין-לאומית. עכשיו יש כבר אובט נוסף, ניק, אחיו הצעיר, הנוטל חלק באולימפיאדת החורף בקלגארי.

מבין 57 הספורטאים, שעזבו את שדה התעופה היתרו לכיוון קנדה, לא היה עוד אחד בעל שאיפות כה עזות להגיע להישגים, כמו אובט הצעיר. "אני רוצה להוכיח, לפחות בשלב זה, כי אני הטוב בארצי", אמר ניק.

הכל החל ב-1984, כשניק היה בן 17. באותה שנה נכשל אחיו במשחקי אולימפיאדת לוס-אנג'לס. לפתע הבין ניק הצעיר, כי אם לא ישתתף באיזה שהוא ענף ספורט, לא יוכל להביט בפני אחיו. הוא ניסה את כוחו בכדורגל וטנים, עד שראה בטלוויזיה את משחקי החורף באינסברוק והחליט לנסות את כוחו בספורט החורף. הבחירה נפלה על המזחלות.

בשנת 1984 היו באנגליה ארבעה ספורטאים בלבד שעסקו בענף קשה זה. עובדה זו בתוראי הקלה על ניק אובט לטפס במהירות לפיסגה ולהפוך תוך זמן קצר ללהיט האנגלי במזחלות ליחידים. ניק עצמו זוקף את ההצלחה לשם משפחתו, המקשר אותו לאחיו המפורסם.

ניק הצעיר מאחיו ב-12 שנה יודע, כי כולם בוחנים אותו דרך העדשה של אחיו. יש לו כמה חברים מהתקופה, בה טרם זכה אחיו לפירסום: "אלה הם חברי האמיתיים". את האחרים הוא בוחן בחשדנות, שמא הם מחבבים אותו בשל קירבתו לסטיב, למרות שהוא אומר בחיוך: "השם בהולט עוזר כדי לשמור מקום במסעדה".

ב-1980 היה לסטיב אובט סכסוך משפחתי, בעקבותיו עזב את הבית. מאז חל נתק בין שני האחים. הנתק גם מנע מניק לקבל ברכות מאחיו, כאשר נבחר לייצג את ארצו בקאלגארי. "לא ציפיתי לכך – הוא אומר – אבל אני משוכנע, כי כפי שאני מאחל לו כל טוב, כך גם הוא מקווה שאזכה בהצלחות".

בדרך לשיא העולם. קורנליה אושקנט ממזרח גרמניה קובעת שיא עולם באולם, בריצת 50 מ' משוכות – 6.58 שנ'

אולימפיאדת החורף 88

השופט בהוקי קרח הוא השליט הבלעדי

מאת אורי שלגי

מיוחד ל"דבר"

(קאלגארי, קנדה).– טורניר הוקי הקרח נכנס כאן להילוך גבוה ונחשב להצלחה ספורטיבית וארגונית יוצאת מן הכלל. קהל רב נוהר לכל המשחקים והתלהבות מהרמה ממש עצומה.

אחד הדברים המעניינים בהוקי קרח, שזהו משחק גברי, חזק וקשה. השיפוט כולל שופט ראשי ושני עוזרים, השולטים בצורה מוחלטת באירועים. בכל המשחקים, בהם חזיתי עד כה (6), לא הבחנתי פעם אחת ששחקן כלשהו יבוא בטענות אל השופט.

גם הקהל אינו "יורד" על השופטים, כפי שהדבר נהוג במגרשי הכדורגל. העונשין בגין עבירות בהוקי קרח הן בדרך כלל ע"י כדורי ביניים באזור השער של הקבוצה הנענשת, או בהוצאת שחקן מהמשחק למשך שתי דקות. מאחר ולכל קבוצה יש חמישה שחקני שדה בלבד, הרי שהוצאת שחקן מחלישה בצורה ניכרת את הקבוצה ולא פעם מבקיעים השערים במצבים אלה.

קורה לפעמים ששני שחקנים מאותה קבוצה יושבים על ספסל העונשין ואז היתרון של הקבוצה השניה הוא מכריע. לא פעם יוצא השוער המקומו ובכס שחקן התקפה הוא כדי לתרגם את העדיפות המספרית לשפת שערים.

אגב, חוק בלתי כתוב הוא שה"פוג'ע" הדיסק השטוח המשמש את כדור המשחק, נשאר בידי הצופה התופס אותו ומסרב להחזיר אותו למגרש.

הלוח הכללי

הצעות עבודה

[illegible]

מכוניות

[illegible]

ריפוי והדרכה

[illegible]

רוצים לקנות

[illegible]

מקררים

[illegible]

מכונות כתיבה

[illegible]

הלוואות

[illegible]

שרותים

[illegible]

פוליש ונקיון

[illegible]

נרשמו לנישואין

[illegible]

שוק המציאות

[illegible]

ירושלים

[illegible]

מכוניות

[illegible]

ריפוי והדרכה

[illegible]

הכרזות

[illegible]

להברה ארצית העוסקת בפרוייקט יחודי לראשונה בישראל דרושים/ות דיילים/ות לעבודה מעניינת בשעות אחה"צ והערב באזורים: ת"א + צפון, אשקלון, הוד השרון, רמת גן, גבעתיים, רמת השרון, הרצליה, רעננה, כפר סבא, ירושלים, נתניה, חדרה. למתקבלים שכר גבוה. טל. 03-233169 לטוב.

חברה לעבודות עפר דרוש מפעיל למחפרון 944 ובעל משאית טיפר + רצנים 03-392115

صكتا من الاجل

רפואה ומדע

בעריכת ארנון מגן

סקסולוג אמריקאי מציע להגנה מפני איידס...

מקפא חומצי במקום קונדום

„אקונומיסט", מיוחד ל„דבר"

גם באמריקה, ולא רק באפריקה, עתידה כנראה מגיפת האיידס להתפשט באמצעות יחסים הטרוסקסואליים לא פחות, ואולי אף יותר, מאשר באמצעות יחסים הומוסקסואליים. מחקר שהתפרסם לאחרונה ב„כתב־העת של ניו אינגלנד לרפואה" מראה, כי אצל 5.2% מן הפציינטים במרפאות למחלות מין בעיר בולטימור נמצאו נוגדנים לנגיף האיידס. שליש מן הגברים הנגועים לא נמנו עם שתי קבוצות הסיכון המהוות 90% מחולי האיידס בארה"ב – הומוסקסואלים וצורכי סמים בדרך הזרקה. אצל הנשים היה שיעור זה גבוה, כמובן, עוד יותר: כמחצית.

ביוון שכך ייתכן, שגם הסקסולוגים יוכלו לתרום תרומה נכבדת לעצירת התפשטות האיידס. כך לפחות סבור הסקסולוג האמריקאי ד"ר ויליאם מאסטרס, הנודע בזכות המחקרים הרבים שערך יחד עם אשתו, הפסיכולוגית וירג'יניה ג'ונסון.

ד"ר מאסטרס אינו חסיד גדול של השימוש בקונדום, שפשט לאחרונה בכל העולם. כדי להשתמש בו צריך שאיבר המין יהיה זקוף, ופירוש הדבר שלעיתים, במשחקי האהבים הקודמים ליחסי המין, אין מלבישים אותו כראוי על האיבר. זאת ועוד: קונדומים גם נקרעים לפעמים. ואחרון־אחרון, ואולי זה הדבר החשוב ביותר: מיליוני נשים מסתכנות בהידבקות בנגיף משום שבני זוגם מסרבים להשתמש בקונדום, בין השאר מטעמים דתיים.

עדיין לא נמצאה דרך אחרת, שבה תוכל האשה להתגונן מפני סכנה זו, אך ייתכן שהיא תימצא בעתיד. מחקר מטעם מכוני הבריאות הלאומיים של ארה"ב הראה כי נונוקסינול־9, שהוא החומר הפעיל במקפאים (ג'לי) קוטלי זרעים והמשמש גם בספוגים למניעת הריון, מפחית את הסכנה של העברת מחלות מין כגון זיבה כלמידיה. בניסויי מעבדה שנערכו בקליפורניה נמצא, כי כימיקל זה קוטל גם את נגיפי האיידס – אם כי הדבר לא הוכח עדיין בגוף.

הבעיה היא, שנונוקסינול־9 הוא חומר מגרה ולכן נשים רבות מסרבות להשתמש בו. ד"ר מאסטרס מבקש לפתח מקפא קוטל זרעים נוסף, שיעלה את החומציות באיברי הרביה של האשה ועקב כך לא יוכלו נגיפי האיידס להתקיים בהם. מקפא זה צריך להיות מחוסן מפני התנודות הטבעיות בחומציות החלות אצל האשה. ד"ר מאסטרס כבר שכנע חברה פרמצבטית במדינת ניו־ג'רזי לייצר מקפא כזה והוא יהיה מוכן לניסויים בעוד חודש או חודשיים.

החברה גם העניקה לד"ר מאסטרס מענק של 25,000 דולר להמשך מחקריו, אבל סכום זה אינו מספיק כדי לברר, אם המקפא אמנם מבטיח יחסי מין בטוחים ואם יסכימו הן הגברים והן הנשים להשתמש בו. לצורך מחקרים אלה הוא זקוק לכ־50,000 דולר לשנה, ולמרבה הפתעתו לא נמצא לו תורם, לא בקרב הקרנות הפרטיות שמימנו את מחקריו הקודמים ולא אצל הרשויות הפדראליות. ייתכן שההמצאה החדשה אינה קוסמת לממנגים הפוטנציאליים כמו מחקרים „מרשימים" יותר בתחום הביולוגיה המולקולרית או ההנדסה הגנטית. חלק גדול מן הכסף דרוש למחקרים בסיסיים בתחום הפסיכולוגיה המינית, ותחום זה שנוי יותר במחלוקת מאשר, למשל, מחקרים בנגיף האיידס, בדרכי הפצתו, בפיתוח נסיובים חדשים ותרופות חדשות או במסע הסברה על הסכנות שבריבוי בני־זוג ביחסי מין. ייתכן, איפוא, שהמקפא של ד"ר מאסטרס לא יראה אור לעולם.

בארה"ב מחפשים את החלבון האחראי למחלת אלצהיימר

היות שמחלת אלצהיימר פוגעת בתאי העצב במוח, אפשר לחקור את מה שהיא מחוללת שם רק בנתיחות אחר המוות של אנשים שמתו במחלה נפוצה זו, שבה לוקים בארה"ב בלבד כ־100,000 איש מדי שנה בשנה – רובם קשישים. בנתיחות אלה נתגלו במוח גושים של שני חלבונים יחודיים, הנחשבים כאחראים לדֶמֶנציה (שטיון), המתבטאת בעיקר בשכחה.

ב־1984 מצאו ד"ר ג'ורג' גלנר ועמיתיו מאוניברסיטת קליפורניה בסן־דייגו, כי אחד משני חלבונים אלה, חלבון אמילואיד ביתא, מצוי גם במוח של קבוצה אחרת של חולים – אנשים הלוקים בתסמונת דאון (מונגולואידים) בני 35 ויותר. כעבור זמן קצר נתגלה, כי הגן האחראי לייצורו של חלבון זה מצוי על כרומוזום 21 – אותו כרומוזום הנמצא אצל הלוקים בתסמונת דאון בשלושה עותקים, במקום בשניים, כרגיל. כיוון שהרבה חוקרים סבורים, כי תסמונת דאון מקורה בעודף חלבונים הנובע מהימצאותו של כרומוזום נוסף זה, עלתה המחשבה שמצב דומה קיים גם אצל חולי אלצהיימר: אמנם להם יש רק שני כרומוזומים מס' 21, כמו לאנשים בריאים, אבל ייתכן שהגן האחראי לייצורו של החלבון מצוי אצלם במנה כפולה. ואמנם השערה זו אושרה בפריס בבדיקת רקמות של אדם שמת במחלת אלצהיימר.

אולם גילויים של העת האחרונה מפריכים השערה זו. בשלושה מחקרים נפרדים, שנערכו ביותר מ־100 אנשים שמתו במחלת אלצהיימר, נמצא כי כמות הדנ"א האחראית לגן האמילואידי היתה זהה כמעט לזו שנתגלתה במוחותיהם של אנשים שמתו במחלות אחרות (והיתה קטנה בכדי שליש מזו שנמצאה במוחותיהם של מונגולואידים).

לכן נוטים עתה המדענים להטיל את עיקר האחריות למחלת אלצהיימר על החלבון השני המצוי רק אצל חולים אלה, אצל המונגולואידים וכן אצל כל התינוקות – A68. סבורים כי תפקידו של חלבון זה בתינוקות הוא להביא לניוונם של חלק מן הנוירונים (תאי עצב) במוח, כדי למנוע עודפים. פעולת בקרה זו נפסקת בגיל שנתיים בקירוב, משום שאין צורך בה, ואז גם נעלם החלבון האמור. הוא חוזר ומופיע שוב, כעבור שנים רבות, רק בשתי הקבוצות הנ"ל של חולים. ייתכן שחלבון A68, סבורים החוקרים, פועל באחת משתי הדרכים הבאות: או שהוא מביא להיווצרותם של גושי העצבים הסבוכים במוחם של חולי אלצהיימר, או שהוא מחולל ניוון של תאי עצב, כמו בתינוקות. שאלה אחרת היא, מה הוא הגורם החוזר ומפעיל את הגן האחראי לייצור החלבון אחרי שנים רבות של „תרדמה". שמא זהו גורם סביבתי כלשהו? ועוד שאלה, והיא אולי החשובה ביותר: היכן נמצא אותו גן? אם גם הוא מצוי בכרומוזום 21, שוב יש מקום לסברה כי מחלת אלצהיימר, כמו תסמונת דאון, נובעת מפגם גנטי כלשהו. החוקרים בארה"ב סבורים כי תוך חודשיים או שלושה חודשים הם יצליחו להשיב על שאלה זו על־ידי איתור הכרומוזום שגן זה יושב עליו.

ואולם דיוויד פרסון, נשיא מכון אלינור רוזוולט לחקר הסרטן בדנוור, סבור כי מחלת אלצהיימר, כמוה כסרטן, נובעת לא מסיבה אחת, אלא מכמה וכמה סיבות, וגורמים תורשתיים אינם מהווים סיבה יחידה, ואולי אפילו לא עיקרית, למחלה זו, כפי שמלמדת גם תפוצתה.

אם כך ואם כך, נראה שעוד ארוכה הדרך עד שיובנו סיבותיה של מחלת אלצהיימר, השכיחה כל־כך בקרב בני 70 ויותר, שלא לדבר על מציאת דרך לריפויה.

האשפה המועילה של פרנקפורט

כמויות האשפה לכל סוגיהן במערב־גרמניה מסתכמות ב־80 מיליון טונות לשנה, וכמות האשפה הביתית לבדה מגיעה ל־375 ק"ג לשנה לכל אזרח. כמויות אלה הולכות וגדלות כל העת, וממילא גם מחמירה בעיית סילוקן.

בעיית סילוק האשפה באחת מעריה הגדולות של הרפובליקה הפדראלית, פרנקפורט המונה כ־700,000 תושבים, באה לאחרונה על פתרונה. העירייה הקימה מפעל לשריפת האשפה תוך הפקת אנרגיה, שהוא מן החדישים והגדולים ביותר בעולם. ארבעה תאי שריפה ענקיים שורפים מדי שנה כחצי מיליון טונות אשפה. בכך לא זו בלבד שנפטרים מן האשפה, אלא גם מפיקים אנרגיה. השריפה יוצרת טמפרטורות של 800 מעלות ויותר, המשמשות – באמצעות דודי קיטור וטורבינות – לאספקת חשמל וחום להסקה ל־45,000 דירות ובאופן זה מושג חסכון שנתי של 85,000 טונות נפט או 130,000 טונות פחם. האומר הנותר לאחר השריפה משמש לבניית כבישים.

למפעל השריפה מובל רק חלק מן האשפה הביתית. ליד הבתים בעיר מוצבים מכלים לסוגי האשפה השונים: אשפה מן המטבח, ניירות וזכוכית. הזכוכית המשומשת מובלת לבית־חרושת לזכוכית לייצור בקבוקים חדשים, והנייר המשומש משמש – כמו בישראל – לייצור נייר חדש. הפסולת הרעילה ממפעלי תעשיה נאגרת במכלים מיוחדים או נטמנת במכרות נטושים.

המפעל עלה כ־270 מיליון מארק (כ־240 מיליון ש"ח). הוא קולט מדי יום 560 משאיות עמוסות אשפה.

מפעלים דומים, אך קטנים ומשוכללים פחות, קיימים היום בכ־20 ערים נוספות במערב־גרמניה, אך רובם אינם מצליחים להתגבר על כל הרי האשפה המקומיים.

פרולוג מקבילי: וגר CCI עם יבמ ודיגיטל עם אינטל ירבץ

מאת רוני ליפשיץ

מסע אל המחלקה למדעי המחשב במכון ויצמן, שבה שוקד זה שלוש שנים צוות מחות על פיתוח שפה חדשה, הוא מסע אמיתי אל העתיד. כאן תשמע, כיצד מתארת החבורה המקובצת סביב פרופ' אהוד שפירא את הטכנולוגיה העתידית של חיי המחשבים.

„שפת הפרולוג המקבילית, או כפי שהיא מכונה בפי אנשי המקצוע – קונקורנט פרולוג – מהווה מהפכה של ממש לא רק מבחינת ביצועיה, אלא אף בגלל אופני היישום שלה: בסיוע שפה זו אפשר, למשל, לעשות הדמיה (סימולציה) מלאה בזמן אמת של התנהגות חומרה במחשב שטרם נבנה בכלל. ד"ר דוד ויינבאום, אחד מאנשי הצוות, כבר עושה זאת היום.

קונקורנט פרולוג מאפשרת ביצועו של חישוב על מספר מחשבים במקביל, וללא כל תלות במוצא המחשב וסוגו, מבנה החומרה שלו וכמות המחשבים המבצעת חישוב זה. הוספת מחשב לחבורת המחשבים הערוכה באותו חישוב אינה דורשת כל שינוי במערכת. פרופ' ביל סילברמן מתאר אפשרות זו במונחים, שאפילו ספרות המדע הבדיוני טרם חשבה עליהם: שאיפתו היא להקים מערכת, שבה מרושתים זה לזה ... עשרות אלפים מחשבים שונים. ולאחר מכן יבוא, לדבריו, „הבייגלה": „כיפוף" קווי השתי והערב של הרשת וחיבורם לטבעות. „כך נקבל", הוא אומר, „מישור אינסופי של מחשבים, שכל אחד מהם 'מדבר' עם שכניו הסמוכים לו וקונקורנט פרולוג שולטת בם. ה'בייגלה' יכלול מחשבים רבים סביב כל כדור הארץ כולו. אכן, חזון אחרית המחשבים: וגר CCI עם יבמ ודיגיטל עם אינטל ירבץ ויוניסס ואוליבטי ופקארד יחדיו ופרולוג מקבילי נוהג בם".

שפת פרולוג מקבילית נולדה בראשית שנות ה־70 ופותחה לצורכי מחקר בבינה מלאכותית. פיתוח השפה התבסס על משוואות הורן – טכניקה לוגית מתמטית לפתרון בעיות לוגיות. מעצם טבעה היוותה הפרולוג מתחרה לליספ – שפה מסורתית לתכנון ורובוטיקה. אולם בעוד שהליספ מבוססת על מתן הוראות, הרי הפרולוג היא שפה שבה מציגים למחשב בעיות.

מספר יעקב לוי, השוקד במחלקה למתמטיקה שימושית שבמכון ויצמן על מחקר לניצול השפה החדשה בפרויקט של חברת „זירוקס" האמריקאית: „שפת פרולוג מהווה יישום סדרתי – צעד אחר צעד – של משפטי הורן. כאשר רוצים, למשל, להוכיח ייתכנות של מימוש מטרה מסוימת, ייתכן שאפשר להשתמש במספר משפטים כדי להוכיח זאת, אבל ייתכן שיש צורך להוכיח גם מטרות משנה בדרך אל המטרה הסופית וכן הלאה וכן הלאה... הפרולוג מבצעת זאת באופן סדרתי: היא בוחרת משפט, אחר־כך את מטרת המשנה ואחר־כך את תת־המטרה של מטרת המשנה וכך הלאה, עד שהיא מגיעה לסוף התהליך. אם בשלב זה אין פתרון, היא חוזרת לאחור – אל המקום שבו בחרה אחת מן האלטרנטיבות – ומתחילה בכל התהליך מחדש. אם היא חוזרת אל נקודת המוצא, סימן שלבעיה אין פתרון".

התלהבות מן האופקים החדשים ניכרת מאוד בדבריו של יעקב לוי: „החידוש בקונקורנט פרולוג הוא בשיטת החיפוש של הפתרון. היא מנסה במקביל את כל המשפטים וכל מטרות המשנה ותת־המטרות וזה מעניק למשתמש כוח חישוב עצום. בעיות כמו הדמיה נפתרות בעזרת פרולוג ביעילות ובטבעיות".

מרתף המחלקה למתמטיקה שימושית ומדעי המחשב נראה כגן הרפתקאות ל„פריקים" של מחשבים. אלה יוכלו למצוא שם את כל המגוון ואפילו את גולם ב', שאך לפני עשר שנים נחשב לצעיר ומבטיח והיום הוא כבר ישיש וכמעט „עובר בטל". הוא, לפחות יודע, ששנות העבודה של עמיתיו הצעירים ודקי הגיזרה יהיו קצרות בהרבה משלו...

העולה החדש והצעיר ביותר של חבורה זו הוא מחשב Power 6/32 של חברת CCI. „אנחנו מודדים את התוכנית לפי מספר הפעולות הלוגיות לשניה („ליפס" – בעגת המקצוע) שהמחשב מסוגל לבצע", אומר פרופ' סילברמן. „התחלנו בסדרי גודל של 150־200 ליפס ועד מהרה עלינו ל־2000. אבל גם זה לא סיפק. כיום אנחנו מנהלים את כל החישובים שלנו על ה־CCI, מכיוון שהוא מאפשר לנו לבצע 10,000 פעולות לוגיות בשניה ... פי 50 מן ה־VAX של דיגיטל, הכלול גם הוא בחבורת המחשבים שלנו".

העבודה על פרולוג מקבילי דורשת מחשבים מהירים במיוחד. זו שפה יעילה שאינה מתחשבת בשפת המכונה של המחשב. מחשבים שונים מחוברים בעזרתה אל אותה רשת ולכן יש צורך בתהליך מפורט ביותר ואף מייגע, שבעזרתו מיתרגמת פרולוג על־ידי מהדירים שונים אל שפות המכונה הספציפיות של כל מחשב. כיום מרושתים כבר במערכת 25 מחשבים שונים כמו SUN, VAX, יבמ, אינטל ו־CCI, העובדים בהרמוניה על פתרון בעיה לוגית אחת.

„בשנת 1985 הצלחנו לפתור מספר בעיות לוגיות תוך חלוקת משימות בין מחשבים", מספר פרופ' סילברמן. „פיתחנו שפת ביניים, המכונה פלט קונקורנט פרולוג, שהיא גירסה פשוטה של השפה העתידית ונמצאת כבר בשימוש מעשי בכ־70 מכוני מחקר בעולם". פלט הוכיחה את עצמה, לדברי הפרופ', כשפה אידיאלית לפיתוח מערכות מומחה: היא מבצעת דיאגנוזות רפואיות, מלמדת מתמטיקה ואף מתפקדת כ„סקוויז'" במשחק ברידג' – התפקיד הקשה והאינטליגנטי ביותר במשחק זה, שרק מומחים מסוגלים למלאו. פרופ' סילברמן בא על כך שהסקוויז' שנולד לשפה שפיתח טוב בהרבה מן הטובים שבשחקנים הקונבנציונליים...

הקבוצה העתידית במכון ויצמן כבר עוררה את התעניינותן של חברות המחשבים בעולם ויש מהן, כמו יבמ וטקסס אינסטרומנטס, המעניקות לפרויקט מממונן. סילברמן: „הן לא ביקשו מאיתנו ואף לא פיתחנו בשבילן שום דבר מיוחד. כל מה שהן רוצות בתמורה זה לקבל ידיעה מוקדמת על תוצאות המחקרים שלנו".

וכאן לא נותר לנו אלא לשאול: כאשר תהיה לנו שפה מקבילית, המסוגלת לבצע מיליוני פעולות לוגיות בשניה, שפה שתהיה המומחית בה"א הידיעה בכל נושא ונושא בעולם, המקשרת בין עשרות אלפי מחשבים סביב כל העולם, שיש לה „בייגלה" עם מישור חישוב אינסופי – מה יישאר לנו לעשות?

פרופ' ביל סילברמן ממכון ויצמן: מישור אין סופי של מחשבים

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 אזרחות (ז'–ט') תשוק המפות (סובלנות).
08.40 ראשית קריאה: בלי סודות – בעיים, חלום.
09.00 אנגלית (ה').
09.20 חשבון פשוט (ד') סימני התחלקות (ב).
10.10 אנגלית (ז').
10.30 רגע עם דודלי: בשכונה שלנו (ב).
11.00 ערבית מדוברת (ד'–ח') אלענזה דאיקת.
11.15 אנגלית (ו').
11.30 ארץ מולדת: בראשית המאבק (ב).
12.00 אנגלית (ה').
12.25 תלמוד: שניים אוחזין, בעיא 2 (ב).
13.00 גיאוגרפיה כללית (ז'–ט') העיר המתפתחת.
13.30 אנגלית (יא–יב).
13.45 צרפתית: תעשרה.
14.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 מגנרוקעשקט (ג) – הקלטת שיר, מדפסת קול – תבניות קול.
14.35 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה מדובב לגיל הרך.
14.55 קשר משפחתי.
15.35 שעת כושר.
15.45 מאתיים שניות לגולה: דפי מידע טלטקסט.
15.50 גויה: תאור חייו ויצירתו של האמן הספרדי בן המאה ה־18, פרנסיסקו גויה (פרק 4).
16.45 הידון „שבוע שמירת הטבע", פתרון חידה מספר 2.
16.50 40 – עד כאן: מגזין טלטקסט יומי כולל מידע הסטורי, סיפורי רקע ומושגים מ־40 שנות מדינת ישראל.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 ארבובים „פסק זמן לשותקנים" בזרבוביה משתוללת קבוצת אופנוענים שנטפלים לארבובתיה ולארבובטנו. ארבוברש לוקח שעורי בלט כדי להיות שחקן כדורגל טוב יותר.
17.40 הופה היי – השלישיה מגיעה להופעה בבסיס חיל האוויר – הם מנקלים בסרג'נט קשוח שעור אותם לאימונים עד למופע. משתתפים: שלושת כמו צועני, ספי ריבלין, שולה חן, רמי קליינשטיין ואקרובטים.
18.15 קסמון, סרט הנפשה.
18.35 פסוקו של מקום – מבט אל אומות.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 סקירת תכניות השבוע, בליווי שקופיות.
18.35 ספורט – סקירת אירועי ספורט מן הארץ והעולם.
19.30 חדשות (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 הצפון והדרום – (פרק שמונה־עשר) ג'ורג' האזארד מקבל את הפיקוד על הגדוד שבו משרת אחיו בילי. קרב גטיסבורג מסתיים בניצחון צבא הצפון. בילי רוצה לראות את ברט, ועוזב את המחנה בלא רשות, בדרכו למאונט־רויאל. אשטון מגיעה למאונט־רויאל, ומספרת למדליין על מוצאה הלא־מכובד. מדליין עוזבת את האחוזה כדי שלא לבייש את אורי, כשהיא נושאת את ילדו. בילי מגיע למאונט־רויאל ופוגש את ברט. שחקנים אורחים בפרק הזה: ג'יימס סטיוארט ואוליביה דה־האווילנד (עברית־ערבית).
20.50 נקודת חן – טילים.
21.00 מבט לחדשות.
12.30 תשדירי שירות.
21.35 מלך הכיתה – (פרק אחד־עשר) „הרוסים באים" נבחרת הכיתה עומדת לפני התמודדות עם נבחרת של תלמידים רוסים, כשלפתע המומחה שלהם לספרות נעשה חולה. אריק, מומחה אחר לספרות בבית הספר, מהסס אם להחליף אותו.
22.00 זה הזמן.
22.50 בולמן – (פרק אחרון) „ו.ס.י. פילדס צדקי". בולמן נשכר כדי למצוא את כלבו של הילד פיסר מאליך, שאביו הוא בוס אזורי של המאפיה; בתוך כך פוגש בולמן את אשתו לשעבר, ואת בנו, שאותו כמעט אינו מכיר (עברית־ערבית).
23.40 פסוקו של יום; חדשות הלילה ותוסף הספורט „חצי פינה".

ערוץ 2

08.30 משפט דמיאניוק – שידור ישיר.
18.30 „עפיפונים" – ספורי ילדים על עצמם. הילדים לומדים להכיר את בני גילם באזורים שונים של הארץ, את תחביביהם ואורחות חייהם. הפעם 1. עידו ילד קריקטוריסט; 2. פרי, בנו של יערן מעפולה; 3. עם ישבתו מנהלות.
19.00 „אנה קרנינה" (פרק שמיני) נשואיו של לוין לקיטי מוצלחים ביותר. ורונסקי ואנה חיים בוילה בפירנצה. ורונסקי שוב עוסק בציור, והוא מצייר פורטרט של אנה. פלט אחר מרוסיה מציג אותו בפני צייר ששמו מיכאלוב. אנה ורונסקי מחליטים לחזור לרוסיה כיוון שלורונסקי עיסוקים רבים המצריכים את שובו לשם, ואנה מתגעגעת לבנה סריושה. היא אינה יודעת שסריושה חושב שהיא מתה.
19.50 „מחשבים לשימושם של נכים" – סרט תיעודי המציג אביזרי עזר ממוחשבים לנכים לשימושם היומיומי.
20.00 „דיוקן" – יהודית הנדל וצבי מאירוביץ נישאו ב־1948. היא סופרת צעירה והוא צייר, אחד הבולטים בחבורת „אופקים חדשים", שהובילה את הציור בארץ אל המופשט. יהודית הנדל פירסמה במשך השנים רומנים וסיפורים קצרים. צבי מאירוביץ נפטר ב־1974. קשר החיים שבין בני הזוג הוא הנושא המרכזי של הסרט.
20.30 תקציר משפט דמיאניוק (אם לא התקיים ישיבת בית המשפט, תשודר תכנית אחרת).
21.00 שירים של פרדי מרקורי „קווין" אייק", רמי קליינשטיין.
21.30 „בלט": להקת המחול בת־דור במופע „קרנבל" משנת 1973, כוריאוגרף: פול סנסרדו.

המזרח התיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 התעמלות; 15.00 ילדי התבגרות (מצויר); 15.30 סופר־בוק (מצויר); 14.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט „לו הייתי מיליונר" עם בוריס קורף; 18.00 ימים מאושרים (סידרה קומית); 18.30 לורין ושירלי (סידרה קומית); 19.00 חדשות ערבית; 19.30 חדשות אנגלית; 20.00 מגנום (בלש); 21.00 פוטבול (סיבוב ראשון); 23.00 מועדון 700; 23.30 חיים אחרים (סידרה).

ירדנית

15.50 סרטים מצוירים (ער' 1); 16.20 מקי ברוסטר (באנגלית) (ער' 1); 17.00 עבודות של צעירים (באנגלית) (ער' 1); 17.25 אוליבר טוויסט (סידרה באנגלית) (ער' 1); 18.00 כרטונך קיקרוני סידרה צרפתית פרק שני; 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 מגזין ספורט (צרפתית); 19.30 חדשות בעברית; 20.30 האם משרתים אותך (קומדיה אנגלית); 21.10 יריד החבלים (סידרה אנגלית – על פי ספרו של טאקרי); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 סרט עלילתי באורך מלא.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – הנדל: קונצ'רטו גרוסו בפה מגור, אופ. 6 מס. 9; מוצרט: סרנדה מס. 10 ל־13 כלי נשיפה, ק. 361; רודריגו: „פנטסיה לבן אצולה" לגיטרה ותז'; הבר: סימפוניה מס. 1 (ערב תיקון).
09.00 קונצרט בוקר – דבוז'ק: סרנדה במי מגור, לתז. כלי קשת, אופ. 22 (ערב תיקון); סטנהאמר: קונצ'רטו מס. 1 בסי מינור לפסנתר ותז'; שוברט: שמיניה בפה מגור, לקלרניות, קרן, בסון, 2 כנורות, ויולה, צ'לו וקונטרבס, אופ. 166; בטהובן: סימפוניה מס. 4 אופ. 60.
11.57 פינת השיר – משירי איציק מאנגר.
12.00 מן הסדרה – באך: סויטה מספר 2, בלה מינור (במקור: בסי מינור לאוסה) (ארולי לבן, גיטרה); בטהובן: רביעיה במי במול מגור, לכלי קשת, אופוס 127 (רביעיית הישראלית: יגאל טונה, רפאל פרקים, זאב שטיינברג, יעקב מנזה).
13.05 בהאזנה נינוחה – מוצרט: רביעיה בפה מגור לאבוב ולכלי קשת ק. 370; בטהובן: סונטה מס' 8 בסול מגור לכנור ולפסנתר אופוס 30, מס' 3; שוברט: פנטסיה בפה מינור לפסנתר ב־4 ידיים אופוס 103; קסטלנואובו־טדסקו: למילים של גרסיה לורקה „רומנסות צועניות" למקהלה ולגיטרה; פורה: הסויטה „דולי".
15.00 הסברה מוסיקלית „תוגה" – אבדיה הידו בשיחה עם בני הכהל (תכנית רביעית, ש.ח).
16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו הפילהרמונית הישראלית / מ. רודן / ג. קאפן – פסנתר (ש.ח) אבני: מטמורפוזות על כורל; ברטוק: קונצ'רטו מס. 3 לפסנתר; צ'ייקובסקי: סימפוניה „מנפרד".
18.00 דגש על הביצוע.
19.00 בין חברים – שתי פואמות סימפוניות – 1. באקס: (בת לפני 35 שנים) „הגן של פנדר"; 2. רחמנינוב: (בת לפני 45 שנים) „הפעמונים".
20.05 אינטרלוד.
20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם 1. מסדרת הקונצרטים הבינ"ל ה־20 של איגוד השידור האירופי – התזמורת הסימפונית של הב.בי.סי. / פ. בולז מיצירות: ג. בנג'מין; פ. בולז, א. מסיאן, א. שנברג; 2. שבוע הזמנה בטנגלווד 1986; רסיטל מ' בובה באך – ויואלדי: קונצ'רטו ברה מינור; ליסט: מבחר יצירות.
23.00 מחזורי יצירות – י. ס. באך: המוסיקה הקאמרית; היידן: סימפוניות.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 „הפוגה מוזמנת"
09.05 סלרדיו
10.05 שירקוד
11.05 פנאי בוקר
12.05 מעורב ים־תיכוני.
14.06 „בראש צעיר".
15.30 האוניברסיטה המשודרת
16.05 כל הבוימים.
17.10 צבעי הקשת – והפעם: „שירי עמים".
19.20 פרקי חיים מתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 לכל אדם כוכב.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 „אלף אלפי" ב„בית".
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 שירים ושיעורים.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
13.05 דו רה ימי.
13.55 40 לאחור – סיפור היום בתש"ח.
14.05 פגישה יומית.
15.05 שירים לתת.
16.05 שירים עבריים.
16.54 באומן מילולי.
18.55 הודעות לחיילים.
19.00 מבזק ידיעות.
19.05 סובב ציון והקיפוה – פרופ' זאב וילנאי מסייר על חומות ירושלים, התוכנית מובאת במלאות 30 למותו.
20.05 בעיקר מוסיקה – המכללה המוסיקלית המשודרת של גלי צה"ל. עודד אסף מגיש הרצאה בנושא השפעות המזרחיות על הזמר והפזמון בארץ.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 אוניברסיטה משודרת.
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
23.05 עשרים וארבע והיום שחות.
23.55 שיחות חצות – עם ד"ר ויגודר, עורך האנציקלופדיה „יודאיקה".
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.

05.05 צלילי בוקר.

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו.
20.05 צעד וחצי – תכנית ספורט.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול תגיו האת.
17.05 רגעי קסם.
17.55 קראוני ספר.
18.11 „שעה חמישית" – מבזק לענייני חינוך.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
19.35 דין ודברים.
20.05 שולם הזמרות – מבעד הפזמונים המפורסמים.
22.05 קפה ראשון עם שמואל רוזן.
00.15 „באו ועד".

רשת ג'

06.11 בחזרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תשמע.
11.05 שכנים מי יודע.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לו לך שיר וברכה.
15.05 חדש חדש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.
18.06 מצעד המצעדים – תזכורת פזמונים לקראת יום העצמאות.
21.05 קצת אחרת.
23.05 הלילה והא שירים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באומן מילולי – פיטות של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילת בוקר.
10.05 שירים עבריים.
11.05 נכון לעכשיו.

תיאטרון בית ליסין

נקדשי אלטונה מאת ז'אן פול סארטר, בימוי: יורם פאלק, עם: יוסי ידין, מיכל בת־אדם, סטיאנה קולה־אוליבר, שמואל וולפה, מולי רשק. הצגות לאחר הערב 22.2, מחר ג' 23.2, ד' 24.2 ב־20.30 – הצגות ראשונות

המטע – יוסף שילוח בהצגת יחיד מחר ג' 23.2 ב־21.00

אחד משלנו – מחר ג' 23.2 בית פרנקפורטר־הוד יוסף ב־21.00, ד' 24.2 ת. ירושלים ב־20.30, ה' 25.2 בית לוסיק ב־20.30, ו' 26.2 ב־21.00

רבקה רז – ערב שירי המכשפות סטרדיות ד' 24.2 ב־21.00

ששנו את קומודי – אתה מצחיק אותה על הבימה עם שמלוק ולולוש, רמי שטרן, דבי ונולי וערד ה' 25.2 ב־22.00

קורין אלאל – „פירות אסורים" ו' 26.2 ב־22.00

גרוג' וליגי־גלימי רבקה גרשוון ו' 26.2 בית אלון גבעתיים ב־21.30, מוצ"ש 27.2 קרית אונו הקטנה השניה ב־21.00

פרפרים, בראש עם עופרה ואיציק וייצגרטן שבת 27.2 ב־11.30

בעל שימושי מאד מוצ"ש 27.2 ב־21.00

דני רובס – פנים ושמות מוצ"ש 27.2 ב־21.00

פסטיבל פול ברוקס „שנגון בהלל" כל ערב ב־23.15, ו' ב־14.30 וב־23.30

חניון מרווח צמוד לתיאטרון, ויצמן 34 תל־אביב, הקופות: 216653, 257966 ישראכרט

קולנוע

תל־אביב

אסתר: לילה מגניב 9.40, 7.30, 5
אופיר: זיווג משמים 9.30, 7.15, 5
בית ליסין: 23.15 שיגעון בהלל
בן־יהודה: חיזור גורלי 9.30, 7, 4.30
גורדון: להב משנן 9.30, 7.15, 4.30
גת: הקיסר האחרון 9, 6
דיזנגוף 1: דאך דה פלורס 9.30, 7.15, 11, 1.45, 4.30
דיזנגוף 2: מוריס 9.30, 7.15, 4.30, 11, 1.45
דיזנגוף 3: תקוה ותהילה 9.45, 7.30, 11, 1.30, 4.30
הוד: השד 9.30, 7
היכל: משאלת מוות 4 9.30, 7.15
24 סקס
חן: ריקוד משושת 9.30, 7.15, 5
פאלבודו (בית ציוני אמריקה): רוז' ... פרש מס' 84 9.30, 7.15, 4.30
חן 1: מעקב צמוד 9.50, 7.30, 5.00, 2.00
חן 2: יום במלכודת 9.50, 7.25, 5
חן 3: אי אפשר לקנות אהבה 9.50, 7.25, 5.00
חן 4: הנסיכה מבברלי הילס 9.50, 7.25, 5, 2, 11
חן 5: מלון חדר המיטות 9.55, 7.30, 5, 2, 11
לב 1: נערות עובדות 10, 8, 5, 2
לב 2: מלאכים בשמי ברלין 9.50, 7.30, 2, 4.45
לב 3: ריקוד בחשיכה 9.50, 7.40, 5, 2
לב 4: מבדיל הדבורים 9.50, 7.30, 5, 2
לימור: ללא מוצא 9.30, 7.15
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון: עיניים שחורות 9.30, 7, 4.30
מקסים: הבלתי משוחדים 9.15, 7.15, 4.30
פריז ולשעבר אלנבי: חופשת רחוב 9.40, 7.30, 5
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: סגור לרגל שיפוצים
סמדר: סגור / מוזיאון: עיניים שחורות 9.30, 7
פאר: יופיו של ההמון 9.30, 7.15
פריז: יהושע יהושע 9.30, 7.15, 4, 2, 12
23.30 מקס אהובי 1
צפון: מאנון 9.30, 7, 4.30
צוותא: עבבר הבאים 9.30, 7.15, 5
תמוז – רמת־אביב: ילדה גדולה + עורבים 9.40, 7.30
תכלת: עשבי בר 9.45, 7.25
תל־אביב: משאלת מוות 4 9.30, 7.15, 5
הסינמטק הישראלי: 7 אוסטריה 9.30 בדיל

ירושלים

אדיסון: משאלת מוות 4 9, 7, 4.30
אורנה: הנצריץ 9, 6.45, 4.30
אור 1: יהושע יהושע 9.15, 7, 4.30
אור 2: זיווג משמים 9.15, 7, 4.30
אור 3: אבא גנוב 8.45, 6.45, 4.30
אור 4: יופיו של ההמון 9.00, 6.45, 4.30
23, 9½ שבועות של שברון חושים
אור 5: זקן של כבוד 8.45, 6.45, 4.30
23 פינק פלויד החומה
בית אגרון: 4 דמבו הפיל המעופף 5.45
מגנס מיטשן – שודדי החמן 7.45 שיר 9.45 שיחות מלוכלכות
אורגיל: מעקב צמוד 9.40, 7.30, 5
כפיר: חיזור גורלי 9.30, 7.00, 4.30
מישמלה: המאבק לחיים 9.15, 7.00
סמדר: מממפוש 9.15, 7
עדן: ספרות הדמים 9.00, 7, 4.30
רון: השד 9.15, 7.00, 4.30
תיאטרון ירושלים: תקוה ותהילה 9.30, 7

חיפה

אורה: יהושע יהושע 9.15, 7, 4.30
אורלי: מלאכים בשמי ברלין 9.00, 6.30
אמפי־תיאטרון: סגור
ארמון: סגור
עצמון 3: ללא מוצא 9.10, 6.45, 4.30
חן: לילה מגניב 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 1: עבבר הבאים 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 2: שגעון בהלל 9.15, 7.00, 4.30
פאר: מעקב צמוד 9.15, 6.45, 4.15
קריאטה: יופיו של ההמון 9.15, 7.00
רון: חיזור גורלי 9.15, 7.00, 4.30
רב גת 1: השד 9.00, 6.30, 4.00
רב גת 2: הקיסר האחרון 9.15, 5.00

באר־שבע

חן: סגור
היכל התרבות: 4.30 סרן וקוירות הקסמים

כפר־סבא ■ רעננה

אסתר: הנסיכה מבברלי הילס 9.15, 7.00
חן: זעקת הנשרים 9.15, 7.00
אורה: סגור

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: חיזור גורלי 9.30, 7.00, 4.50
מלון דניאל: מרוץ 9.30, 6.45
כוכב: 7 מרוץ לזהב 9.30 ביבי אריזונה

עפולה

מתנ"ס: יהושע יהושע 9.00

חולון ■ בת־ים

ארמון: יופיו של ההמון 9.30, 7.15
ארנה: אבא גנוב 9.30, 7

מגדל: ההורגת מסן פרנציסקו 9.30, 7.15
מתנ"ס קרית שרת: סגור
מגדל: חיזור גורלי 9.30, 7.00, 4.30
רינה: ריקוד משושת 9.30, 7.15
עצמאות: ריקוד משושת 9.30, 7.15, 5

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
בית זית: סגור
אורה: זקן של כבוד 9.30, 7.30

נהריה ■ עכו

הוד: מי הנערה הזו 9, 7
רון: סגור
אודיטוריום: סגור

חדרה

אורה: זעקת הנשרים 9.15, 7.00

נתניה

סמוריה: סגור לרגל שיפוצים
אסתר: לא יכולה בלי זה 9.30, 7.15
שרון: מעקב צמוד 9.15, 7, 5

קרית אונו

כתניב: סגור
מרכז קהילתי: 9, 6.30 הבלתי משוחדים

פתח־תקוה

שלום: נערות עובדות 9.30, 7.15
היכל 1: חיזור גורלי 9.30, 7.00, 4.30
היכל 2: שגעון בהלל 9.30, 7.15, 5
היכל 3: משאלת מוות 4 9.30, 7.15, 5

קרית שמונה

שחר: ההורגת מסן פרנציסקו 9, 7

ראשל"צ ■ רחובות

ג.ג. רון 1: חיזור גורלי 9.30, 7, 5
ג.ג. רון 2: יהושע יהושע 9.30, 7.15, 5
דמבו הפיל המעופף
גולן: ללא מוצא 9.30, 7.00
ראשון: סגור
בית העם: דאך דה פלורס 9.30, 7
חודיה: מאנון 9.30, 7
חן: ריקוד משושת 9.15, 7.15

רמת־גן ■ גבעתיים

אורדע: מעקב צמוד 9.45, 7.25, 4.50
ארמון: סגור
לילי: יופיו של ההמון 9.30, 7.15
ורדה: חיזור גורלי 9.50, 7.00, 4.30
רב גן 1: הקיסר האחרון 9, 6
רב גן 2: ריקוד משושת 9.50, 7.30, 5
רב גן 3: אי אפשר לקנות אהבה 9.55, 7.25, 5
רב גן 4: ללא מוצא 9.55, 7.25, 5
שבעתיים: אבא גנוב 9.30, 7.15, 5
סינמטק: 8 מסטל באקס